1890 HUSZONNEGYEDIK ÉVFOLYAM. 63. SZÁM. BUDAPEST, SZERDA, MÁRCZIUS 5.

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉLYEGMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . 20 frt. | Egy negyedévre. . 5 frt.
Fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: A hóra Németországba 3 frt 30 kr. Francziaország, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRRE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN *főügynökségünknél*:
John. F. Jones & Cie, 31 biz. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler. I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Mikes, I. Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse Nr. 13.
Stern Móritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR

Magyar hajózási érdekek.

A bécsi lapok közlik a trieszti kereskedelmi kamarának egy a bécsi Reichsrathhoz intézett feliratát, mely Trieszt és Fiume versenyét és a két tengeri városnak viszonyát a monarchia két államához tárgyalja. Ha nem volna oly világos a tendenczia, mely ezt a feliratot sugallta, annak tartalma kétségkivül különös megelégedéssel tölthetne el bennünket. A trieszti kamara kijelenti, hogy a keleti vasutak megnyitása csakis Magyarországnak vált hasznára, a kassa-oderbergi vasut a német forgalomnak tetemes részét a magyar vonalakra és igy Fiume felé tereli, a magyar tengeri városnak emelkedése az állam összes erejével elősegittetik és igy történik, hogy még Trieszt forgalma tiz év alatt alig mutat fel számbavehető haladást, addig a fiumei forgalom ezen idő alatt megháromszorosodott. Felesleges mondanunk, hogy ezen panaszok mérlegelésénél számba vesszük azt az elkeseredettséget, melyet Triesztnek tagadhatatlan stagnácziója az ottani kereskedelmi körökben felkelt és mely előttük még nagyobbszerünek tünteti fel Fiume haladását, mint a milyen az valójában. Elismerjük azonban készségesen, hogy alig van tengeri város Európában, mely az utolsó évtized alatt akkora utat megtett volna, mint Fiume, daczára annak, hogy Magyarország még mindig nincs azon helyzetben, hogy az általa hajózási czélokra hozott áldozatokat tényleg és kizárólag a saját érdekében felhasználhassa. Nevezetesen az osztrák-magyar Lloyddal fönnálló szerződés következtében Magyarország egyenesen szubvenczionálja a trieszti forgalmat, a midőn hozzájárul oly vállalatnak biztositására, mely a saját erejéből meg nem állhat és mely most is a trieszti kereskedelemnek és csakis ennek támasza. Ha valósulna az a hir, mit ma a lapokban olvasunk, hogy a Lloyd vezető személyei ujra a szubvenczió felemelését kivánják javaslatba hozni, ugy előre megjósolhatjuk ennek a kisérletnek a teljes kudarczát. Sőt reméljük, hogy a magyar kormány ezután még erélyesebben fog odatörekedni, hogy tengeri kereskedelmünket lehetőleg önállósitsa. Teljes elismeréssel vagyunk tehát a kereskedelmi miniszter iránt, ki ujabban e czélból oly eljárást inditott meg, melytől kiváló sikert várhatni. A magyar tengeri kereskedelemnek szorosabb és sürübb összeköttetése az olasz és görög tengeri kikötőkkel van most czélba véve. Oly összeköttetések ezek, melyeket már régen és sajnosan nélkülöztünk és a melyeknek ápolása a fiumei forgalom részére egészen uj perspektivákat megnyit. Hogy a magyar forgalmi politika csak utoljára fordul ezen feladatok megoldása felé, az nem annyit jelent, hogy ezek utolsó feladatai, hanem csak azt, hogy előbb egy megizmosodott vasuti rendszerre volt szükségünk, mielőtt a forgalomnak ezen extenziv fejlesztésére gondolhattunk volna. Most azonban, hogy a kereskedelmi miniszter, a tengeri hajózás kérdéseit napirendre tüzte, feltehető, hogy onnan egyhamar nem fognak letünni és hogy a törvényhozás is ezek iránt a kellő fogékonyságot fogja tanusitani.

Bár összealkotására és czéljaira nézve teljesen elütök a dunai forgalom kérdései a tengeri hajózásétól, mégis a kettőnek rendezésénél ugyanazon szempontokból kell kiindulniok a közvéleménynek és a kormánynak, legfeljebb azzal a különbséggel, hogy mig a tengeren a kormány tevékenysége mindig csak segélyre, jó akaró utmutatásra és védelemre szoritkozhatik, addig a magyar Duna egész mentén egyenesen állami hajózásnak létesitésével fogjuk eltávolitani a fenforgó nehézségeket. A magyar közvélemény kardinális tévedése e részben mindig az volt, hogy a dunai kérdést összetévesztette a dunagőzhajózási társaság kérdésével, melynek jelentőségét különben is, a bécsi sajtó befolyása alatt, valódi érdeménél messze tulbecsülte. A mi nézetünk szerint, a dunai hajózás ügyeit épugy tisztán és kizárólag az állami és közgazdasági érdekek szempontjából rendezendők, mint a hogy az a vasutaknál történt. Ily alapokra fektetett dunai hajózás minden irányban kiegészitője lesz a magyar államvasuti hálózatnak és pedig minden irányban — nyugat és kelet felé egyaránt. Ha sikerül a magyar állami hajózásnak idővel tért hóditani az Aldunán — a mint már jelenleg is kezd ott mérvadó szereplő lenni — ha sikerül aztán — a minek nem áll semmi sem utjában — az állami hajózást felvinni akár Bécsig: akkor a magyar államvasutak ezzel hatalmas szövetségest fognak találni, a hazai közgazdaság pedig az olcsó szállitásnak oly előnyeit fogja élvezni, a milyeneket még a legjobban vezetett, sőt még a magyar kormány befolyása alatt álló magánvállalat soha sem nyujthatna. Ha a dunagőzhajózási társaság, az osztrák kormány által támogatva, ezen verseny következtében szintén alaposan megváltoztatja tarifa-politikáját, mi ennek csak örvendhetünk. Attól legkevésbé sem tartunk, hogy a társaság a magyar forgalmat kedvezőtlenebb elbánásban fogná részesittetni, mint az osztrákot, mert óvakodoi fog a mi forgalmunkat — mely nélkül egy esztendeig fenn nem állhatna — magától elteréltetni engedni. A ki az idevágó kérdéseket figyelemmel kiséri, az már most is minden nap meggyőződhetik ezen feltevésünknek a helyességéről. Nincs a világon «kiegyezés», mely számunkra nagyobb előnyöket biztositathatna, mint a milyent a legloyalisabb verseny utján elérünk. Ezt az utat kell követni ezentul is. A mi pedig az Al-Dunát illeti, a magyar érdekek máris siralmas állapotban volnának, ha csakugyan akár a régi, akár a reorganizált dunagőzhajózási társaság jóakaratától, élelmességétől vagy tekintélyétől függnének. Mert ha a társaság valóban az a nagy tényező volna a keleten, milyennek adni szokták, ugyan miért nem védte eddig is az osztrák közgazdaság érdekeit? Tölünk idegen volt — jó, nem tagadjuk; de osztráknak mindig elég osztrák volt, és állithatja-e valaki, hogy az osztrák kereskedelem vagy ipar benne komoly támaszt talált volna? Hiszen állandó volt a panasz minden illetékes körben, hogy az osztrák kereskedelem kiszorttatik minden keleti pozicziójából és hogy a hajdan hatalmas társaság e tekintetben is magával és másokkal jó tehetetlen, arra, hogy a társaság az ilyen missziót még csak kizárólag osztrák szempontból is teljesitsen, nagy konczepcziókkal biró vezetésre lett volna szükség, mely itthon nélkülözhetetlenné, a keleten pedig rokonszenvessé tudta volna tenni szolgálatát. Ilyen volt-e a társaság vezetése? Az osztrák hivatott organumok már rég itéltek a kérdés felett. Ily körülmények között a legsulyosabb vád illetné a magyar kormányt, ha nem talált volna módot és nem igyekeznék folyton találni uj módot arra, hogy egyrészt megismertesse a magyar ipari termelést a keleti tartományokban, és hogy másrészt megakadályozza, hogy azon kétségtelen ellenszenvnél fogva, mely számos indokból minden osztrák vállalkozáshoz a keleten tapad, Magyarország térfoglalása kárt ne szenvedjen. Mi ugy tudjuk, hogy Baross Gábor ujabb időben több messzeható intézkedést tett e részben is, melynek hatása nem fog elmaradni.

Ha ezek mellett a Dunagőzhajózási társaság az osztrák kormány jóvoltából némileg lábra áll, a mi közgazdasági köreink ezt tulságos érdeklődés nélkül, de megelégedéssel fogadhatják. Az osztrák közgazdaság, ha helyes uton jár, bizonyára nem a magyar termeléssel fog a külföldön szembeszállni, de talál a Keleten más versenytársakat, a kik ott soha sem erösödtek volna meg annyira, ha némely bécsi tényezők nem Magyarország elleni indokolatlan és kicsinyes marakodással töltik idejöket, hanem felveszik a küzdelmet ott, a hol azt felvenni és folytatni hivatásuk parancsolta, ám adjanak az osztrák Dunagőzhajózási társaságnak kisebb vagy nagyobb segélyt; ez ellen semmi kifogásunk; a magyar forgalmi politikára azonban ez befolyással nem lehet és a példát követni semmi esetre sem fogjuk. 200—300,000 forint évenkint — ez oly szolgáltatás, mely legalább is 3—4 millió forintnyi tőkének megfelel; ezen az összegen pedig, ha pénzügyeink megengedik, hogy ily czélra szánjuk, egészen más feladatokat oldhatunk meg, mint egy második osztrák-magyar Lloydnak a megteremtésére. Elég nekünk egy Lloyd a tengeren; a Dunán azon legyünk, hogy a meddig a magyar terület ér, a magyar állami hajózás karöltve az államvasutakkal és a magyar magánvállalkozással elégitsék ki hajónk igényeit, a magyar határon tul pedig, ha a saját életrevalóságunk folytán nem tudjuk elfoglalni a bennünket megilletö helyet, legyen meggyőződve mindenki, hogy egy többékevésbé közös hajózási vállalat révén azt elfoglalni még ugy sem fogjuk. Itthon is, künn is, a Dunán és a tengeren egyaránt, az önálló magyar forgalmi politika érvényesitése kell, hogy a magyar közvéleménynek első és utolsó követelménye legyen.

Budapest, márcz. 4.

A függetlenségi és 48-as párt Irányi Dániel elnöklete alatt tartott ma esti értekezletén a *honvédségről* szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá. A párt a véderőbizottságban képviselő *Thaly* Kálmán ismertette a törvényjavaslatot s különösen annak legujabb módositását. Beható vita után, a melyben az előadón kivül *Irányi* Dániel, *Justh* Gyula, *Litsch* Gyula, *Tóth* Ernö s *Orbán* Balázs vettek részt, tekintettel arra, hogy az eredeti javaslat legsérelmesebb intézkedései most már meg vannak változtatva, a javaslatnak *általánosságban való elfogadását* határozta el s a részletes tárgyalásra tartotta fenn több lényeges módositás benyujtását. A párt nevében az általános vitában *Thaly* Kálmán fog felszólalni.

Khuen-Héderváry gr. horvát bán, a ki tegnap és ma hosszabb ideig értekezett Tisza miniszterelnökkel és Wekerle pénzügyminiszterrel, ma este visszautazott Zágrábba.

A német választások.

A német nép valóban kegyetlen leczkét szolgáltatott az ö nagy államférfiának. Most, hogy a szükebb választások eredményét is nagyjában áttekinthetjük, itélhetjük meg amaz áramlat győztes erejét, mely a kanczellár politikája ellen irányult. Az ellenzéki pártok közül a klerikális czentrumnak a szükebb választásokban alig volt mit hóditania, mert már az általános választásokban majdnem kivivta előbbi létszámát, mely a birodalmi gyülés legnagyobb pártjává teszi. A másik két német ellenzéki párt: t. i. a szabadelvüeké és a szoczialdemokratáké a pótválasztásokban fényes sikereket vivott ki, ugy hogy mindkettö nagyon megerösödve tér vissza a parlamentbe. Ellenben a bismarckianus kartell-szövetkezet leghatalmasabb oszlopa, a naczionalliberalisok pártja tökéletesen összelapitva került ki a választási tusából. A német városi polgárság ezekben a választásokban messzevilágló tanuságot tett erös polgári önérzetéről és komoly elvi gondolkozásáról. Ezt mindenkinek el kell ismernie.

Mikor a német nép a nationalliberalisok ellen fordult legsujtóbb haragjával és e helyett a velök közös törzsből nött szabadelvü ellenzéket emelte fel, ez bizonyitja be nekünk, hogy a német polgárság mily kevésre becsüli az oly fajta liberalizmust, mely theoriában szabad elvekkel kérkedik, de gyakorlatban mindig feláldozza azokat a hatalmi érdek oltárán. E tekintetben a német naczionalliberalizmus közeli rokonságban áll a mi benszülött «liberalis» kormánypártunkkal, bár távolról sem oly önző és személyes természetü, mint a mienk. Van is benne valami komikum, ha olyan kormánypárti lap, mint a «Pester Lloyd» legyalázza a naczialliberalizmus politikai jellemtelenségét. Szegény, nem is veszi észre, hogy ezzel csak bizonyságot szolgáltat a nálunk uralkodó pártpolitika még nagyobb jellemtelenségéről, mert hát ugyanaz a lap, mely oly szigoru erkölcsprédikátori hangon birálja egy német párt elvtelen hódolatát a nagy Bismarck irányában, vonagló hatalomimádásba szokott esni, valahányszor a «liberalis» elvtelenség hasonló tüneteit szemlélheti egy közönséges Tisza Kálmán irányában. Lám, a Nordd. Allg. Zeitung mindig a legnagyobb elismeréssel szokott nyilatkozni erről a Tisza-féle liberálizmusról.

A szabadelvü ellenzék nagy sikere még csak nyer döntö jelentőségben az által, hogy mellette a szoczialdemokraczia óriási

A Tuilleriák pikáns titkaiból.

A hü történet iró mindig egy kicsit felségáruló is: hivatásánál fogva belenyul a családi életök titkait féltékenyen őrző uralkodó családok multjába s kimelellen kézzel kiszedegeti onnan mind azt, a mi érdekes, a mi igaz, még akkor is, ha adatai nem tartoznak szorosan véve a nyilvánosságra. A világ érdeklődése az eléle dolgok iránt természetes, s az meg éppen növeli, hogy mind az, a mi a világi hatalom képviselőire vonatkozik, közönséges felfogás szerint felül van a mindennapiságon s kivált a családi titkok jó formán megközelitik a miszticizmus határát. A mig teljes pompájában ragyog egy uralkodó ház fénye, nagyon nehéz a mögötte rejlő mesterséges homályba bepillantanunk s ott kiösmernünk magunkat, de ha bekövetkezik a bukás, a változás vagy az átalakulás korszaka, akkor az utódok, a kik a régi fény helyét elfoglalják, többnyire még gyönyörüséget találnak abban, hogy legyőzött vetélytársaik életébe betekintést engednek a leleplezés munkásainak.

A Napoleonok bukása nélkül talán még nagyon sokáig nem lett volna sejtelme a világnak arról, hogy miről beszélnek a «Papiers secrets et correspondance du second Empire» adatai. Csak e bukás után nyilt meg a franczia rendőrminiszterium meg a párisi rendőrfönök irattára, a melynek minden kétséget kizáró okmányai valódi kincs voltak azokra az emberekre nézve, a kik azt az érdekes korszakot ösmerni és tanulmányozni akarták. Ilyen férfiu volt Nauroy Károly is, a ki «Les secrets des Bonaparte» czimü müvében összehalmozta a leghitelesebb adatok egy részét, melyek a II-dik császárságra vonatkoztak. Ime belőlök egy kis kóstoló.

«1853-ban történt, hogy III. Napoleon januárius 22-én összehivta a szenátust, a törvényhozó testületeket és az államtanácsot a Tuilleriákba, hogy tudassa velök Eugeniával, Montijo grófnővel való összeköttetését s egyszersmind azt, hogy őt szándékozik Franczia ország császárnéjává tenni. Beszédében kiemelte az okokat, a melyek arra késztették, hogy ne az ős nemesi családok gyermekei közt, sem pedig az uralkodó házak légkörében keresse élettársát. Oly körülmények közt, — mondá — a hogy én emelkedtem a trónra, nincs szükség arra, hogy mindenáron valami királyi családba furakodva, tegyem fényesebbé czimeremet. Sokkal jobb, ha az ember hü marad eredetéhez s nem hazudtolja meg saját magát. Különben is többet ér nyiltan bevallanunk, hogy nem születtünk bele valamibe, hanem csak felemelkedünk; annál inkább, mert az aféle emelkedést, a melyről én beszélek, csak egy nagy nemzet szabad elhatározása szentesitheti.»

Bár mennyire méltanyoljuk is III. Napoleon nézeté, más oldalról mégis sokban igazat kell adnunk azoknak, akik könnyelmüségnek tartották Montijó grófnővel való házasságát. Beavatott körök egész bizonyossággal állitották, hogy választottja tulajdonképen nem is Montijó grófnőnek a leánya, hanem Krisztina spanyol királynénak törvénytelen ágyból származó gyermeke. Ha ezt nem tudta volna is Napoleon, azt minden esetre tudnia kellett, amit az egész világ nyiltan beszélt, hogy a Montijó grófné háza valósággal az erkölcstelenség iskolája volt. Igaz ugyan, hogy 1853 február 8-án megkapta az öreg Montijó grófné az utasitást, hogy minél kevesebbet mutatkozzék az udvarnál, de akkor már a legcsodálatosabb dolgokat beszélték a szalonokban, meg a tőzsdén, arról, hogy milyen előélete volt a fiatal császárnénak. Borzasztó hireket suttogtak; a többek közt azt is, hogy Montijó Eugeniát egy nagy gyémántlopásban való bünrészessége miatt kiutasitották volt Spanyolországból; emlegettek egy válópört is, a mely annak idején nagy port vert fel, s a melyban a császárné, még leány korában, nem nagyon dicséretes szerepet játszott, a mennyiben az elvált házaspár himnemü felével állitólag gyöngéd viszonya volt.

De hát nem is tartott sokáig, s egyszer csak azon vették észre az emberek, hogy nincs szükségök többé a mult megbolygatására, ha egy kis «Chronique scandaleuse»-hez akarnak jutni. Egy titkos ügynök február 17-diki jelentése szetint általában hire járt és beszélték, hogy Ney Edgár, egy az uralkodó pár társaságában tett sétalovaglása alkalmával. alkalmasint valami csábító oknál fogva, oly illetlenül viselte magát a császárnéval szemben, hogy a nemes hölgy lovag ostorával adta meg neki tolakodására a feleletet. Mi több, egy másik rendőrügynök egészen száraz szavu jelentése szerint III. Napoleon a feleségét Ney Edgár urral in flagranti érte. Annyi bizonyos, hogy Neyt attól a pillanattól fogva nem lehetett többé Párisban látni. Ellenségei afélét emlegettek, hogy egy kis időt akart nyerni, mig arczáról ama pikáns ostorcsapás nyoma eltünik.

Nagyon érthető, hogy ily előzmények után alig lehetett valami példás egyetértés a császár és császárné között. Napoleon gyanakodni kezdett. A márczius 24-iki titkos jelentés szerint a császár elrendelte, hogy minden levél, mely nejének a czimére érkezik, először az ő kezébe adandó. A franczia uralkodóját valóságos szatócsecsá tette a szerelemféltés. Elkövette azt a kislelküséget, hogy cselszövényekkel foglalkozott s neje leveleire akárhányszor ő maga diktálta a választ, a nélkül, hogy a császárné erről tudott volna, vagy csak sejtette volna is, hogy levele érkezett. Efféle dolgok azonban nem szoktak örökké titokban maradni s természetes, hogy mikor a császárné végre nyomára jött, hogy milyen méltatlan játékot üztek vele, nagyon boszankodott. Ebben az időben ugyancsak izgatott jelenetek folytak le a házaspár között. A titkos ügynök jelentése ez időtájt igy hangzott: «Azok, a kik a császárné uralomvágyó és határozott jellemét ismerik, azt mondják, hogy egy cseppet sem volna mit csodálkozni rajta, ha magas állását ott hagyva, egyszer csak Belgiumba vagy Angliába szökne.» Nagyon jellemző különben, a mit akkor suttogtak, hogy III-ik Napoleon megengedte a császárnénak, hogy anyját, a ki visszataszitó életmódja miatt sürgös parancsot kapott Páris elhagyására, kövesse; de csak oly feltétellel, hogy azután véglegesen ott is marad vele.

Az a bizalmatlanság, a melylyel a császár neje iránt viseltetett, csakugyan nagy lehetett. Erre mutat a többször emlitett titkos ügynök következő jelentése: «A császár nem akarja megengedni, hogy neje egyedül kimenjen. Néhány nap előtt ő felsége nagyon el volt foglalva s ezt az időt a császárné arra akarta felhasználni, hogy sétakocsizást tegyen valamelyik udvarhölgyével. Napoleon Lajos valamiképen még jókor értesült a dologról s egyszer csak jött a parancs: «itthon kell maradni!» Jellemző a házastársak viszonyára az 1853. május 25-kén készült jelentés; «A császár tegnap a császárné nélkül ment ki, sokat beszélnek a felséges asszony beteges állapotáról, de azt hiszik, hogy nem annyira testi, mint lelki szenvedések gyötrik. Nem képes az etikettnek ama kényszeréhez hozzászokni, a mit férje reáerőszakol. Napoleon, a végletekig gyanakvó, szigoru és bizalmatlan, a legkisebb megsértése azoknak a parancsoknak, melyeket előir, elég arra, hogy a legnagyobb közönyt mutassa neje iránt, a mi még sokkal sértőbb, mintha heveskednék vele szemben. Arról beszélnek, hogy a császár valami foltot fedezett fel a császárné multjában s ezért bünteti most; rossznyelvü emberek csodálkoznak rajta, hogy a császárnak nem jut eszébe a «szemet szemért, fogat fogért» elvet gyakorolni. Mihelyt Napoleon Lajos észreveszi, hogy valaki befészkelte magát a császárné bizalmába, siet az illetőt eltávolitani. Igy történt Agnadó asszonynyal is, a kit a császárné bensőleg szeretett s valamennyi udvarhölgye közt leginkább kitüntetett. Néha spanyolul is beszélgetett vele, a mi rendkivül bosszantotta a császárt, mert nem tudván spanyolul, egy szót sem értett abból, a mit a két hölgy egymás közt csevegett; pedig annyira ellenőrizte nejét, hogy mindent tudni szeretett volna a mit mond. Hiába kért és könyörgött, a császárné nem volt képes kivinni, hogy a császár e számüzést visszavonja.»

Ha mindez igaz, akkor az 1853. julius 21-iki kelettel ellátott jegyzetnek is hitelt lehet adni. A pompásan értesült titkos ügynöknek tudomása van arról, hogy nagyon sokat beszélnek a császárnéról és az udvari életről, melynek nyugalmát a szó szoros értelmében erőszakosságok zavarták meg, még pedig annyira, hogy a császárné elhagyta St. Cloudot és Spanyolországba akart menni. Ebben a szándékában azonban karhatalommal akadályozták meg.

Attól kezdve sehogysem tért vissza a béke St.-Claudba. Most már a császár volt az, a ki panaszra adott okot. Ismét viszonyt kezdett Hovard asszonynyal, a kit Beauregard grófnévá tett; evvel a hölgygyel Napoleon Lajosnak 1846-tól kezdve egészen Eugéniával való egybekeléséig állandó összeköttetése volt, melyből négy gyermek származott. Könnyen érthető, hogy Napoleon nehezen szabadulhatott ettől a viszonytól. Rövid idő mulva beszéltek is róla. A jól értesült ügynök egy 1853 márczius 28-iki keletü jelentésében ezt mondja: Sokan abban a hitben vannak, hogy Napoleon az ő (Hovard asszony) számára majorátust alapit valami herczegi czimmel. Ez az előkelő hölgy állandóan Versaillesban lakik, a hol gyakran lehet vele találkozni sétája közben, a folyó partján. Úgy látszik, sohasem adta fel a reményt, hogy Napoleon vissza fog térni hozzá s egy izben erre vonatkozólag különös nyilatkozatot tett. «Ő (Napoleon) — mondá, — mindig szeszélyes volt; de gyomorbajos ember és én tudom, hogy vissza fog térni hozzám.» Bármily érthetetlen is ez a megjegyzés, az az egy kétségtelen, hogy Hovard asszony azok közé tartozott, a kik legjobban ösmerték Napoleont. Ő bizonynyal tudta tehát, hogy mi oka volt erre a jóslásra.

Szeptember 20-ikán széltében beszélték, hogy a császárnénak immár tudomása van a férje és miss Hovard közt történt közeledésről, mely némelyek szerint levél utján, mások szerint azonban személyes találkozással ment végbe. Erre a császárné rendkivül kikelt s kijelentette Napoleonnak, hogy elhagyja Franczia országot, ha nem bontja fel az összeköttetéseket, a melyek ő rá (Eugéniára) megalázók és sérelmesek. Rendkivül heves jelenet követte a császárné eme nyilatkozatát, melynek folyamán Eugénia azt mondta a császárnak, hogy nem a trón az, a mit a maga számára biztositani akar, hanem a férje. A kihez ő nőül ment, az nem az uralkodó volt, hanem a férfi s bizonyos, hogy az első meggyaláztatást határozónak tartaná magára nézve. A császár, a ki ez alkalommal is iparkodott megőrizni nyugalmát, biztositotta a haragvó asszonyt, hogy minden levelezést meg fog szakitani a kérdéses növel.

Hogy mennyire tartotta meg szavát, az körülbelül kitünik az 1854 február 7-én kelt jelentésből, mely igy szól: «Hire jár, hogy a császárné nagyon szomoru. Ezt részben a miatt érzett bánatának tudják be, hogy nincs gyermeke, részben pedig azt tartják, hogy férje okozza levertségét. Valami Alexandra kisasszonyról van szó, a ki ez idő szerint diadalmas vetélytársa a császárnénak. De azért nem kell azt hinni, hogy a miss Hovard iránt érzett régi szenvedély végkép kialudt a császár keblében. Ellenkezőleg, oly szoros barátságban vannak, hogy rendkivül sürün találkoznak egymással.»

Mindez elég arra, hogy sejthesse az ember az erkölcsök ama sülyedését, mely a legmagasabb körök példája után lassankint elterjedt minden irányban. A mit Persigny, a kit a császár féltestvérének tartottak, továbbá Flahaut vicomte elkövetett, az méltán megbotránkoztatott minden jobb érzésü embert. Egyébiránt a császár maga sem járt elöl valami jó példával. Valósággal csunya szenvedélyiyé nőtte ki magát benne a kapzsiság s szájról szájra járt azoknak a neve, a kik valami méltóságért nagy árt fizettek neki. Azt tartották általában az időtájt, hogy az egész franczia hivatalnoki kar megvesztegethető.

Ily körülmények közt bizony nem csoda, ha az egész franczia nemzet a császárság ellen volt hangolva s az a meggyőződés kezdett lassankint elterjedni, hogy az uj császárság legfeljebb addig él, a meddig III-dik Napoleon. —y.

ANYAI SZERETET.

5

— FRANCZIA REGÉNY. —

— Hiábavaló itt minden beszéd. Határozatom megmásithatatlan, és örülök az alkalomnak, hogy ezt tudtodra adhatom. Ha mostanáig nem mondtam ki világosan, ez csak azért történt, mert nem akartam összeveszni az öreg urral. De Juliette most már nagykoru lesz, vagyis eléri azt a kort, melyet apám a férjhezmenetelére kijelölt, és én tovább nem maradhatok meg ebben a bizonytalanságban.

— Nem szereted már Juliettet?

— Sohasem szerettem, elhiheted. Csinosnak, kellemesnek találtam, az igaz, de ez még korántsem volt szerelem. De ha szerettem volna is, akkor sem vettem volna el. Vagy talán elég együgyünek képzelsz te engem ahhoz, hogy olyan leányt veszek el, a kinek semmi egyebe nincs, mint a mit az apám ad neki — az enyémből? Apám, mivel Juliette az ő bátyjának a leánya, a ki öt segitette volt, azt képzeli, hogy ilyen meg olyan nagy kötelességei vannak a leány iránt, és hogy ezeket teljesitse, legjobb módnak gondolja azt, hogy az én nyakamba varrja feleségnek. Nem volnék-e a legostobább filkó, ha ebbe belemennék? A szerelem ép olyan portéka, mint más, a melyet venni és adni lehet; mivel fizeti meg már most Juliette az én szerelmemet? E szerint hát nekem kellett megfizetnem az övét, a mi egyenesen bambaság lenne. Okos ember nem fizet. Adjanak neki hozományt, nem bánom, ha mértékkel adják; de hogy elvegyem? Soha!

— Szegény leány!

— Sohse sajnáld — hiszen épen ezzel teszem boldoggá, mert ugy gondolom, hogy jobban törödik Delarnevel, mint énvelem. Delarue pedig, bizonyosra veszem, viszontszereti, s csakis azért titkolja a szerelmét, mert azt hiszi, hogy Juliette az én feleségem lesz, és nem merne vetélytársa lenni a főnöke fiának.

— Mondd inkább: a barátjának.

— Hát legyen ugy! Ha ő nekem jóbarátom, én még jobb barátja leszek neki. Ő tartózkodik, én cselekedni fogok, s neki adom azt a leányt, a kit szeret. Ez szép cselekedet lesz, sőt hasznonal is fog járni, mert Charlest olyan kötelékkel füzzük magunkhoz, a melyet sohasem lesz képes feloldani — a hála kötelékével. És én meg vagyok róla győződve, hogy ennek a hálának nemsokára alkalma fog nyilni arra, hogy bizonyságot tegyen magáról.

— Aggódásba ejtesz ezekkel a jövőbeli terveiddel.

— Szememre akarod talán vetni, hogy a jövőre gondolok? Nem jogom, sőt kötelességem-e ez, midőn látom, hogy te olyan szépen belenyugszol a jelenbe s nem is igen törödöl a holnappal? Ha terveim vannak jövőre nézve, mely — attól félek — nincs is már messze, ez azért van, mert látom, hogy apám nem lesz képes a czéget vezetni. A józan, higgadt megfontolás végkép el fogja hagyni, és nekünk kell majd öt helyettesitenünk.

növekedése lép előtérbe. Rendes körülmények között ugy kellene hinni, hogy a szoczialdemokráczia előhaladása, mely természetszerüen épen a független polgárság táborhelyeit, a nagy városokat fogja legelőbb ostrom alá, a szabadelvü ellenzék erejét zilálja szét és a polgári elemeket a hatalom védő karjai közé riasztja. Francziaországban az volt épen a monarchikus kormányok és kivált a napoleoni rendszer sikeres taktikája, hogy a «vörös rémmel» a vagyonáért és az állami rendért remegő bourgeosiet a hatalom gyámkodásának vak elfogadására késztessék. Nos, a német városok lakossága jobban tüntette ki bátor függetlenségét, és önérzetes gondolkozását. Ugyanakkor, mikor megkellett küzdenie a szoczialdemokráczia veszedelmeivel, erélyesen visszautasitotta a reátukmált felsőbb gondviselést is. Az eredmény az, hogy a szabadelvü ellenzék és a szoczialdemokráczia mindketten megszaporodva és tömör ellenzéki falanxot képezve vonulnak be a birodalmi gyülésbe, Németországban a kormányzati politika nem vehette hasznát még a nagytársadalmi ellentéteknek sem. Nem is fogja senki tagadhatni, hogy igazán józan felfogás vezérelte a német polgárságot, mert ha valami, csak az igazán szabadelvü politika lehet az, mely elodázhatja a társadalmi forradalom veszélyeit, és lassanként talán megteremti a nagy szocziális kiegyenlitést is.

Ma azonban a német szoczialdemokraczia impozans erőkifejtése mint egy rettenetes memento villámlik fel a világ előtt. Sehol nem láttuk másutt, hogy ez a párt, melynek eszményeit soha semmi körülmény között meg nem valósitható utopiáknak szokták tekinteni, a propagandának oly győztes hatalmával és oly mindenüvé kiterjedő szervezettel lépett volna a közéletbe. A Bismarck által megteremtett egységes német nemzet hihetetlenül rövid idő alatt óriási szellemi átalakuláson ment át. Nem rosszul mondották, hogy Németországban egy uj politikai nemzedék támadt, mely egyszerre szakit minden históriai tényezővel és élethalál-küzdelemre száll minden történelmi párt ellen. Mégis ha közelről megnézzük ez uj nemzedéket, azt a szellemi vonást és azt a morális természetet veszszük észre rajta, mely a mai Németország teremtőinek képét alkotja. Bismarck oly Németországot kovácsolt össze a vér és vashatalmával, melyben a szabadságnak nincs tisztelete, az idealis javaknak nincs értékök, az államnak missziója anyagi nyers erőre és vak fegyelemre van fektetve. Müve nyomán támadt egy uj nemzedék, mely hasonlóan nem becsüli a szabadságot, megveti a lélek idealis tartalmát, és az állam rendeltetését szintén csak anyagi erővel, kenyérérdekkel, kényszerszervezettel hiszi megvalósithatónak. Itt a bismarckianus államideal, nem ugy mint a föld hatalmasainak agyában, hanem mint az éhes tömegek lelkületében visszatükröződik. A szoczialdemokraczia nemzedéke ez. Apa és fiu nem ismernek egymásra, és gyilkos háborura készülnek egymás ellen, pedig örökre elválaszthatlan vérrokonságban állanak egymással.

Budapest, márcz. 4.

A *mérsékelt ellenzék* ma esti értekezletén a *honvédségi* törvényjavaslatot tárgyalta. *Bolgár* Ferencz a véderőbizottság tagja ismertette s ajánlotta a módositott törvényjavaslatot, hangsulyozva, hogy a legutóbb letárgyalt alkotmányos sérelmek most már az ellenzék kivánsága szerint orvosolva vannak. A párt többsége osztja Bolgár nézetét. Nagy István ellenében Apponyi, Grünvald, Linder, Tolnai, Melzer, Fenyvessy, Beöthy Ákos felszólalása után a javaslatnak általánosságban való elfogadását határozta el s a felszólalással Bolgár Ferenczet bizta meg. *Nagy* István aggodalmai a következők: Sajnosan nélkülözi benne annak kimondását, hogy a honvédcsapatok önálló hadtesteket képezzenek s mint ilyenek, tüzérségi, müszaki és vonatcsapatokkal is elláttassanak. Külön állományba óhajtja vételni a honvédtábornokokat, kik jelen, bizonytalan helyzetükben altábornagyi rangnál magasabb rangot sohasem nyerhetnek, hanem a mint táborszernagyokká avagy lovassági tábornokokká előléptetendők, tehát hadtestparancsnokokká kinevezendők volnának, — férfierejük teljében nyugalomba helyeztetnek. Nincsenek ma már semmiféle idegen beékelésre nem szoruló honvéd tisztikar jogos igényei sem kellően biztositva, ha a javaslat 4. §-ának f) pontja, továbbá a 17. §. második bekezdése változatlanul elfogadtatik. A zászló-kérdést sem látja a 18. §-ban eléggé szabatosan megoldva stb. stb. — Mindezeknél fogva a pártnak álláspontját e kérdésben nem osztathatja.

A legutóbbi magyar képviselőházi vitákkal és magyar belügyi politikával foglalkozik az orosz *Novosti* legutóbbi száma. Érdekes az, hogy az orosz ujság milyen szemüvegen át látja a mi viszonyainkat s ezért közöljük czikkéből a következőket:

«A magyar képviselőházban ritka ülés folyik le botrány nélkül és szenvedő fél mindenkor Tisza miniszterelnök, a ki már tizenöt év óta intézi Magyarország sorsát. Természetes, hogy ez a hosszu kormányzás kapcsolatban azzal a tekintélylyel, a melyet Tisza ur a józanul gondolkozó magyarok óriási többségében élvez, megengedi neki, hogy bizonyos fokig figyelembe ne vegye az ellenzék bősz, de jobbadán oktalan kifakadásait. Azonban az ellenzék a miniszterelnök iránti gyülöletét annyira fokozza, hogy mostanság a miniszterelnöknek ugyszólván soha sem sikerül kifejteni nézeteit a parlamentben a folyó ügyekről. Szitkozódó közbekiáltások támadnak minden perczben; vad kiáltások az állami ügyek megvitatásához szükséges nyugalmától fosztják meg a parlamentet, Tisza urat nemcsak a parlamentben, hanem az utczán is üldözik. Helyzete ennek következtében nemcsak nehéz, hanem szerfelett sulyos is. Önként értetődik, hogy bármennyire nagy legyen is az államférfi erélye, végre sem állja ki a folytonos durva sértéseket és a gonoszság és gyülölet más nyilvánulásait. Ezért hallatszik olyan gyakran Tisza ur lemondásának hire, hogy nem akarja tovább vinni a neki osztályrészeül jutott háládatlan szerepet. Nagyon érdekes politikai jelenséggel van itten dolgunk. Valóban, Tisza ur érdemei Magyarország előtt nagyon nagyok. Tisza ur ellenfelei valamint a parlamentben, ugy az országban is hiveihez képest jelentéktelen kisebbséget alkotnak, birja az uralkodó feltétlen bizodalmát és mégis lemondásra lehet kényszeritve, mert az ország normális kormányzása erősen szenved a szakadatlan parlamenti és utczai skandalumoktól. E szerint azt látjuk, hogy a jelentéktelen, de erélyes és zavargó kisebbség terrorizálja a kormányt és arra kényszeriti, hogy bizonyos fokig az ő akaratának vesse magát alá. A szitok és az ökölharcz sikeres eszköznek bizonyulnak a politikai küzdelemben. Mi nem tartozunk Tisza ur hivei sorába, vagy helyesebben szólva, mi nem rokonszenvezhetünk vele mint a magyar szlavofobia egyik kiváló képviselőjével. De még kevésbé rokonérezhetünk azzal a kisebbséggel, a mely különféle skandalumokkal minden áron lemondásra akarja kényszeriteni a neki nem szimpathikus államférfiut. Miért nem szereti ennyire Tisza urat, a ki kétségtelenül sokat tett arra, hogy Magyarországnak ugyszólván teljes autonomiája megszilárdittassék.

A királyi táblák és kir. főügyészségek szervezéséről szóló törvénytervezet megvitatása czéljából Szilágyi Dezső igazságügyminiszter által egybehivott enquête tegnap délután tartotta volna első ülését, de az a minisztertanács egybeülése következtében elmaradt és szerdán tartatik meg.

Az osztrák pártviszonyokat váratlanul zavarta meg a galicziai földtehermentesitési ügyre vonatkozó javaslat, melyről előre tudták a parlamenti viszonyokkal ismerősek, hogy nehéz lesz számára a többséget biztositani. Különösen a czentrum-párt magatartása jelez e kérdésben nevezetesebb mozzanatot, mert e klubb elvetette a javaslatot. A baloldal segitsége nélkül aligha lesz keresztülvihető a javaslat, s a kérdés mai állásában — a mint a *Narodni Listi*-nak Bécsből jelentik — komoly krizis a jobboldalra nézve, mely nem rendelkezik a többséggel.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márcz. 4-én.

I.

Andrássy Gyula emlékszobrának államköltségen való felállitását mondta ki ma a képviselőház, az erre vonatkozó törvényjavaslatnak elfogadásával. A törvényjavaslat ellen szólt és szavazott a függetlenségi és 48-as párt. Az okok között, melyek miatt a függetlenségi és 48-as párt szónoka, *Irányi* Dániel ellenezni volt kénytelen a törvényjavaslatot, ott van Andrássy török-ellenes politikája s az önálló magyar hadsereg elleni beszéde. A mérsékelt ellenzék szavazatával és *Beöthy* Ákos beszédével pártolta a törvényjavaslatot, a melynek ajánlására *Tisza* Kálmán nagy zaj közt mondott néhány szót. — A *szegedi kőpart* beomlásáról szóló jelentés került ezután tárgyalásra. A mérsékelt ellenzék nevében *Melczer* Géza azt inditványozta, hogy a szegedi rakpart létesitése körül felmerült sulyos gondatlanságok és mulasztások felett a ház fejezze ki roszszalását, a függetlenségi és 48-as párt nevében pedig *Papp* Elek parlamenti vizsgálatot kivánt annak kideritésére, hogy mi volt az oka, és ki volt az okozója a szegedi kőpart beomlásának? *Tisza* Lajos gróf, Szeged rekonstrukcziójának volt királyi biztosa, hosszasabban foglalkozott a felhozott vádakkal. Védekezésének lényege az, hogy nem ő, hanem a közlekedési miniszterium s annak müszaki közegei a felelősek. Holnap folytatják a vitát.

II.

Elnök: Péchy Tamás; *jegyzők:* Josipovich Géza, Szathmáry György, Madarász József.

A költségvetési törvényjavaslat harmadik olvasásban elfogadtatik.

Következik a pénzügyi bizottság jelentése **a gróf Andrássy Gyulának állitandó emlékről** szóló törvényjavaslatról.

Dániel Ernő előadó: ajánlja a javaslat elfogadását.

Irányi Dániel: Nehéz és kényes feladat előtt állok, midőn az Andrássy Gyula gróf tiszteletére felállitandó emlék tárgyában beadott törvényjavaslat elfogadása ellen kell nyilatkoznom. Nehéz és kényes a feladat azért, mert a fájdalomtól megtört özvegynek, a szerető gyermekek és testvéreinek könyei még hullanak, mert a virágkoszoruk, melyeket az elhunyt barátai és tisztelői ravatalára letettek, még alig hervadtak el, mert a dicsőitések, a melyekkel a hirlapok a boldogultat elbucsuztatták, még élénk emlékezetünkben vannak, és a megyék, városok és egyesületek még egyre nyilvánitják bánatukat a szenvedett veszteség felett. Azért, ha már jónak látta a kormány, hogy ezen törvényjavaslatot benyujtsa, legalább tárgyalását halasztotta volna későbbre, a mikor a fájdalom már némileg enyhült és a nyugalom, mely ily kérdéseknek megvitatására szükséges, a kedélyekbe visszatért volna. Önök azonban másképp akarták, és én ilyen kedvezőtlen viszonyok között vagyok kénytelen eltérő nézetemet kifejezni, képviselői kötelességemet teljesiteni. Remélem mindazonáltal, hogy higgadt és tárgyilagos előadásomat béketüréssel lesznek szivesek meghallgatni, meg lehetvén győződve, hogy sem személyes ellenszenv, sem pártszenvedély nem adja ajkaimra a szót, hanem tiszta és igaz meggyőződésből fakad, a mit mondani óhajtok; meg lehetvén győződve arról is, hogy midőn a boldogultnak egyfelől érdemeit, másfelől az általa elkövetett hibákat mérlegelni fogom, nem fogok egy pillanatra sem megfeledkezni arról, a mivel az igazság mellett a kegyeletnek is tartozom. (Tetszés a szélső baloldalon.)

T. ház! A haza iránt szerzett érdemek elismerése, a nemzet kötelessége. Az igaz hazafi ezen elismerésre való számitás nélkül is teljesiti ugyan haza iránti kötelességét; de a nemzet részéről hálátlanság lenne, ha legalább ily jutalomban nem részesitené a maga hü fiait. A magyar nemzet nem háládatlan: tisztelettel és szeretettel veszi körül azokat, kik neki szentelik életöket és hálás kegyelettel őrzi kebelében azok neveit, a kik a multban jóltevői voltak. (Tetszés szélső balfelől.)

A jeleseknek külsőképen való megörökitését azonban nemzetünk a multban nem tartotta kötelességének. Hiába keressük széles ez országban Árpádnak, a ki e hont szerezte, hiába Szt. Istvánnak emlékét, ki az országot ugy egyházi, mint politikai tekintetekben szervezte és nemzetét az európai népcsaládba bevezette. Hiába keressük Szt.-László, Kálmán, IV. Béla, Nagy Lajos emlékeit. Azokat sehol, de sehol sem találjuk meg. És hol áll Hunyadi Jánosnak, a ki a kereszténységot megoltalmazta; hol áll uagy fiának: az igazságosnak; hol áll — hogy másokat ne emlitsek — II. Rákóczi Ferencznek, a nagylelkü, a nemes szabadsághősnek emléke? (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem áll ilyen sehol, hanemha a hálás nemzet szivébe bevésve, mely tartósabban és hivebben őrzi meg azok emlékezetét az enyészettől, mint akár az ércz, akár a legkeményebb márványkő is. (Tetszés a szélső baloldalon.)

A jeleseknek ily külső megdicsőitése csak a legujabb korban, és az e korban szerepelt jelesek megörökitésével veszi kezdetét; talán azért is, mert könyebbnek látszott a jelen nemzedéket azok iránti kegyeletének ily módon való kitüntetésére birni, a kik köztünk éltek, a kiknek jótéteményeit magunk is élveztük, mint azok iránt, a kik régen a földben porladoznak.

De ezen emlékek is, melyek a legutolsó évtizedekben emeltettek, csak is magánadakozás utján jöttek létre. Igy létesült Széchenyi, Vörösmarty, Eötvös, Petőfi, Deák szobra — az a mely ott a Ferencz-Józseftéren áll — s igy fog létesülni az Arany Jánosé is. A mult emlékét hiven őrzi a nemzet, de csak a jeleseknek állit szobrot! Csupán egy van, egyetlen egy, a mely nem közadakozás, hanem az állam költségén épült s ez az a mauzoleum, a mely a kerepesi-uti temetőben Deák Ferencznek hamvait foglalja magában. Az előttünk fekvő törvényjavaslat ez utolsó példát kivánja követni, gróf Andrássy Gyulának országos költségen kivánván állittatni emléket. T. ház! (Halljuk! Halljuk! szélső balfelől.) En ismertem gróf Andrássy Gyulát fiatal kora óta, már az 1848. évszak előtt láttuk őt a köztéren müködni és pedig az ellenzéki szabadelvü táborban. A szabadságharcz alatt a csatatéren szolgált, később a kormány által kiküldve Konstantinápolyban igyekezett hazájának szolgálatot tenni. A szabadságháboru — fájdalom — szerencsétlen vége után ő is, mint mások, mint számüzött többnyire Párisban tartózkodott, velünk remélve, velünk aggódva, velünk készülve a haza felszabaditására, mig végre fejedelmi kegyelmet nyerve visszatért Magyarországba. Ezzel záródott gróf Andrássy Gyula közpályájának első szaka, a melyet szabadelvüség, bátorság és hazafiság jellemez.

A második csak az 1865. évi országgyüléssel kezdődik, s habár ugyanazon nemes tulajdonságokat ezen második időszakban is feltaláljuk, az ő ebben kifejtett müködését már oly feltétlen és általános elismerésben mi nem részesithetjük. Az érdemeket, a melyeket ő szerzett és melyeket mi is elismerünk, ellensulyozzák a hibák, a melyeket elkövetett és ezek — ugy látom — felbillentik a mérlegben azokat.

És mindenekelőtt gróf Andrássy Gyulának érdemeit kivánván méltányolni, ha azon törvénytárt, a mely az asztalon fekszik, megnézzük, sok czélszerü és üdvös törvény maradt fenn az ő miniszterelnöksége idejéből, és habár nem ő kezdeményezte mindazokat, de miután ő volt akkoriban a kormány feje, azok az ő dicséretére is szolgálnak. Ezek közt különös méltánylást érdemel az a törvény, a mely a honvédségről szól, a mely a honvédség, habár annak szervezete a mi vágyainkat nem elégiti is ki teljesen, mégis nagy, s annál nagyobb érdeméül szolgál neki, minél nagyobb akadályokkal kellett megküzdenie, hogy annak elfogadását kieszközölje azon körökben, melyek már magától a honvéd névtől és annál inkább a honvédség nemzeti szervezésétől irtóztak.

Nem kisebb érdemül rovom fel Andrássynak azt kogy a franczia-német háboru alatt megakadályozhatta, hogy a semlegességből kilépjünk és hogy később mint külügyminiszter szövetséget kötött Németországgal, mely szövetség nemcsak édes hazánknak, hanem egész Európának, habár igaz, nagy áldozatok árán, biztositja a béke áldásait és a melynek létesitése bizonyosan nem kis nehézségekbe ütközött azoknál, a kik az 1866-ki vereséget és megaláztatást még el nem feledve a visszatorlás eszméjével és vágyával még fel nem hagytak.

De midőn igy, azt gondolom, főbb érdemeit elsoroltam, lehetetlen, hogy azon hibákat is ne emlitsem, melyeket a jeles államférfiu közpályáján elkövetett.

Az 1867-ki kiegyezésről ismerik önök nézeteinket. Tudják, hogy mi azt hazánk önállósága, szabad fejlődése és jövendőjének biztositása ellen elkövetett sulyos hibának tartjuk. (Ugy van! a szélső baloldalon.) E mü, igaz, Deák Ferencznek müve, de tudva van, hogy abban mellette gróf Andrássy Gyulának volt legnagyobb része. Ezt önök az ő dicsőségének tartják, mi — megengedik önök — érdemül nem róhatjuk fel. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

De még sulyosabb beszámitás alá esik a volt külügyminiszter azon tette, miszerint megengedte, hogy Oroszország, a mi természetes szövetségesünket, déli védfalunkat, a török birodalmat háboruval megtámadja és feldarabolja. Annál sulyosabb beszámitás alá esik ez azért, mert erős meggyőződésem szerint nem fegyveres erővel kellett volna azt megakadályozni; elég leendett egy egyszerü, de határozott és komoly tiltakozás, hogy egyetlen kozák se merje betenni lábát a Balkán félszigetre. (Ugy van! a szélső baloldalon.) És nem enyhitette, hanem azon nagy, előre látott háboru esetére még fokozta a veszedelmet, mely minket érhet, Bosznia és Herczegovina megszállása és elfoglalása. Ám dicsérjék, ám magasztalják e területnagyobbodást a rövidlátók, én azt nemcsak a népjog megsértése miatt, hanem saját nemzeti érdekeink szempontjából is elitélem, valamint elitélte annak idején pártkülönbség nélkül az egész ország, elitélte maga a kormánypárti többség is. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

T. ház! Deák Ferencz 1873-ban, mielőtt a betegség távolmaradásra kényszeritette, egy nagy és emlékezetes beszédet mondott ezen házban a vallásszabadság és a polgári házasság behozatala és az ezekkel kapcsolatos egyéb kérdések elintézése érdekében. Ez volt ama jeles hazafinak utolsó beszéde, hattyudala, politikai végrendelete; gróf Andrássy Gyulának utolsó beszéde ellenben, melyet a főrendiház bizottságában tartott, az önálló magyar hadsereg ellen és a közös hadsereg mellett szólt; bebizonyitani igyekezvén nemcsak azt, hogy a közös hadsereg mi reánk nézve előnyös, söt szükséges, hanem egyszersmind, hogy a külön nemzeti hadsereg hazánkra nézve veszedelemmel járna. Deák Ferencz utolsó beszédében a haladás utjára terelte a nemzetet, gróf Andrássy Gyula az önállás utáni törekvést és magát az ennek elérése iránti reményt elitélte. (Igaz! Ugy van! szélső balfelől.)

Deák Ferencz az 1867-ik évi XII. t.-czikkelyt nem állitotta tökéletesnek avagy véglegesnek; gr. Andrássy Gyula örök időre valónak hirdette. És ha lehetne egy beszéddel a nemzet szivében élő eszményképeket kitörülni; ha lehetne kiirtani az ezer éves multnak hagyományait s a jelen szükségének érzetét, a szónoknak eme beszéde nemcsak saját hirnevének, hanem magának a nemzetnek is igen-igen sokat ártott volna. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Szerencsére a veszedelemtől nincs mit tartanunk. Opinionum commenta delet dies, naturae judicia confirmat. És ha kiveszne is a palotákban a szent tüz, meg fogják azt őrizni a nádfedeles kunyhók, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) meg fogják őrizni mindaddig, mig felkel a maga pompájában a nap, eloszlatva a homályt, elüzve a fellegeket, megvilágitva az elméket és áthatva a sziveket, a nagyokét és a kicsinyekét, a gazdagok és a szegényekét, hogy tisztán lássanak, melegen érezzenek és ha kell, férfiasan cselekedni merjenek. (Élénk tetszés a szélső baloldalon.)

Széchenyi István a multnak és az akkori időnek elmaradottságát látva és lelki szemeivel a jövőbe tekintve, melyben a haladás és a polgárosodás áldásai e nemzetet boldogitani fogják, igy kiáltott fel: «Magyarország nem volt, hanem lesz.» Én bármily kicsiny és gyenge legyek is, a mult, az ezeréves mult szükségszerü fejlődésében bizva s a nemzet dobogó szivén tartva kezemet, azt mondom: Magyarország lesz, mert volt és mert akar lenni. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Ezeknek alapján ugy barátaim, mint a magam nevében kijelentem, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslatot nem fogadom el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Beöthy Ákos: (Halljuk! Halljuk!) Azon párt részéről, a melylyel együtt müködni szerencsém van, a közjogi alapon álló ellenzék részéről, engem ért az a megbizatás, hogy indokoljam e pártnak a szavazatát, a melylyel az előttünk fekvő törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadjuk. (Helyeslés jobbfelől.) És midőn ezt teszszük, nem egyedül a kegyelet adóját akarjuk leróni, hanem részben saját elveinknek következményeit is vonjuk le. (Helyeslés balfelől.) Midőn azonban e kijelentést teszem, kérem a t. képviselőházat, hogy azt mégis némi fentartással venni méltóztassék, mert ily természetü tárgyalásnál, melynél egyrészt ki van zárva az aktualis politikai helyzetre való vonatkozás, másrészt még a multtal szemben sem lehet szoros értelemben vett polemiát folytatni, lehetetlenség az, hogy egy pártnak álláspontja oly szabatosan domborodjék ki, mint az különben szokott. Ennek következtében méltóztassék előadásomat azon fentartással kisérni, mely e párt egész magatartásából és politikai enuncziáczióiból folyik. Es ezzel áttérek a dolog érdemére. (Halljuk! Halljuk!)

Nem szokatlan az parlamentaris történetünkben és évkönyveinkben, hogy érdemes hazafiak a törvényhozás által, törvényhozási intézkedések által ünnepeltetnek. Midőn törvényt alkottak, melyben József nádor emléke beczikkelyeztetett, midőn törvényt alkottak, melyben Deák Ferencz emléke beczikkelyeztetett, s hozzáteszem, közvetlenül haláluk után, akkor más formában ugyan, de ugyanannak a gondolatnak adott kifejezést a törvényhozás az előttünk fekvő törvényjavaslattal, hogy t. i. a nemzeti hála kifejezést és szentesitést nyerjen. S valóban, Andrássy Gyula gr. e hálát teljes mértékben megérdemli. Az ő életének és müködésének története meg van irva a nemzetnek történetében, életének egyes fázisai parallel futnak a nemzet történetének korszakával. Ő átélte a nemzet eseménydus és viszontagságteljes történetét és alig létezett államférfiu, kinél egy nemzetnek legfontosabb érdekei és legbensőbb törekvései oly összhangba folytak volna össze, mint nála, különösen az intencziók tisztaságát tekintve.

És azt hiszem, hogy a mint egyes konkret, politikai intézkedéseknél, más szempont nem lehet irányadó, mint azoknak érdeme és tárgyilagos appreciácziója, viszont mikor a történet arra van hivatva, hogy egyes államférfiak eljárását vegye birálat alá, akkor nem lehet más szempont irányadó, mint az intencziók tisztasága. (Általános helyeslés.)

Andrássy Gyula gróf pályájának kezdete nemzeti ujjászületésünk korszakával kezdődik. Akkor mint egy varázsütésre egy nemzeti életnek tavaszi virágfakadása keletkezett, melynek ragyogó szinpompája és áldást hozó természete ritkitja párját a történetben. A nemzet felébredt álmából és helyet követelt magának az urnak asztalánál a többi nemzetek között, mert érezte magában az erőt és képességet, dicső és nagy tettek által kiérdemelni helyét az európai népcsaládok többi tényezői közt. És azután, t. ház, elsötétült a láthatár. Ádáz vihar jött, mely megtámadta a nemzet lételét. Andrássy Gyula gr. akkor ép ugy ott volt a küzdők, mint előbb a munkások között. Es mikor később derült a hajnal, s az alkotmány visszaállitandó volt: a gondviselés és fényes tehetségei Andrássy Gyula grófot a nemzet kormányának élére helyezték, hogy megkösse a kiegyezést, mely ezen század pragmatika szankcziója.

Mi, a kik ezen oldalon ülünk, támogattuk a kiegyezést, helyesnek és üdvösnek találtuk azt, mert véget kellett vetni korona és nemzet közt azon áldatlan küzdelemnek, mely hol nyilt konfliktus, hol meg lappangó láz alakjában egyaránt emésztette a koronát és a nemzetet. El kellett fogadni a korona által nyujtott őszinte békejobbot, mert a nemzet akkori állapotában elpusztult volna s ez a nemzet mástól, mint magától segélyt nem várhatott. (Igaz! Ugy van!)

A kiegyezésnek, ha Deák Ferencz volt az alkotója, gróf Andrássy Gyula foganatositotta és hajtotta azt végre. Ő volt az, a ki ledöntötte a kezdetnek nehézségeit, igyekezett az összeütközéseket és frikcziókat kikerülni, legalisan állott a korona és nemzet között, képviselve a közvetités eszméjét, mely eszme benne van Magyarország közjogában, benne van — mint a mult alkalommal egyszer mondtam — magában a nádorispáni intézményben. És hogyha arra szükség volt akkor, mikor Magyarország önálló és független állam volt, mennyivel inkább van szüksége rá akkor, mikor a magyar király fejedelmi homlokát egy másik korona is ékesiti.

A korona bizalma gróf Andrássy Gyulát a monarchia külügyminiszteri székébe ültette. Az ő müködése ott a történeté, ép ugy, mint a történeté azon tény, hogy az ő müködésének egy részével mi itt egyet nem értünk. És én azt hiszem, nem vétek a kegyelet parancsai ellen, ha kimondom azt, hogy azon aggályok, a melyeket mi akkor Andrássy Gyula grófnak keleti politikája ellen tápláltunk, eloszlatva maig sincsenek. De épen igy tartozom az igazságnak annak konstatálásával, hogy igenis van külpolitikájának egy olyan része, a mely feltétlen elismerésünket és helyeslésünket vivta ki, értjük a Németországgal és Olaszországgal kötött szövetséget. (Helyeslés.) Andrássy Gyula gróf ezen ténye által szakitott a monarchia régi politikájának tradiczióival, szakitott azon politikával, mely a nagyhatalmi állás firmája alatt területi vagyobbodásokat akart, a minek következtében a konfliktus erre a monarchiára nézve Olasz és Németországgal szemben, mondhatnám, permanencziában volt. Ezen politikának merev negáczióját képezte a hármas szövetség, s miután ebben a nagyhatalmi viszketegnek is negáczióját látjuk, azért tekintjük ugy ezt a hármas szövetséget, mint a béke zálogát és biztositékát és azért reménylem, hogy az ugy Magyarországot, mint Európa más államait a kulturalis munka áldásaival fogja megajándékozhatni. (Helyeslés.)

Andrássy Gyula gr. volt az első magyar ember, a ki e monarkhiának külügyminiszteri székében ült. Ott ő nemcsak a magyar államot képviselte, de képviselte az európai közvélemény előtt a magyar nemzetet kiváló tulajdonságaiban. (Tetszés.) Midőn Európának legkiválóbb államférfiai őt bizalmukkal, barátságukkal megajándékozták; midőn az ő személyes megbizhatóságát tekintették a hármas szövetség legerősebb oszlopának, akkor egyszersmind a magyar jellem számára is, mondhatnám, teljes hitelü bizonyitványt állitottak ki, (Élénk helyeslés és tetszés.) mert Andrássy Gyula gr. különösen képviselte a magyar jellem legnemesebb tulajdonságait, az őszinteséget, az egyenességet, a megbizhatóságot. (Élénk helyeslés.)

A franczia nemzet a középkornak egy hires lovagjában, Bayard-ban, a franczia lovagiasságnak eszményképét látta: chevalier sans peure et sans reproche. Andrássy Gyula gr. a magyar nemzet lovagiasságát képviselte, a kihez kétely és homály nem fért; (Helyeslés és tetszés) és ez vonul veres fonálként egész életének müködésén keresztül. (Igaz! Ugy van!) Kicsinyes tekinteteket ő nem ismert; nem volt meg benne a hatalom utáni vágy, mely annyi kiváló államférfiunak jellemvonása. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

1847-ben történt, hogy József nádornak halála után Pestmegyének gyülésén inditvány tétetett emlékének megörökitésére. Ezt az inditványt Kossuth Lajos nagy hazánkfia tette. Méltóztassék nekem megengedni, hogy ezen beszédből egy passzust felolvassak. (Halljuk! Halljuk!) Szebben és méltóbban nem fejezhetném be beszédemet. (Halljuk! Halljuk! Olvassa:) «József nádor halála a magyar nemzetre közegyetemes bánatot hozott. Korunknak viszontagságai, ellenkező indulatok tusái, megszaggatták e honnak fiai közt a testvériség kötelékeit, de a meghasonlott testvértáborok osztatlan kegyelettel tekintették az ősz nádorra, ki mint a nemzet-család patriárchája állott a két tábor között harczainkban is éreztetve velünk, hogy testvérek vagyunk.

Nádorságának félszázada eseményteljes korszak volt. Látta futásban a királyi házat és ingadozni látta trónusát. Látta e hon földén a győzelmes ellenséget, és a győzelmes ellenséggel szemben törhetlen hüségben a nemzetet. Látta az alkotmány felfüggesztését, látta felébredve a nemzetet és férfias állásban az ujjászületés frigyét megkötni az ősz királylyal, kinek legnagyobb tette az vala, hogy tévedését megtudta bánni és azt bevallani elég erős volt. Es látta miként e frigykötésből egy nemzet-élet következik, melynek legelső védje ő vala, a ki feltartóztatott az uj életre mért nem egy csapást. — Látta pályájának kezdetén nemzetéletünk zálogát a magyar nyelvet, a szegény földmives szerény hajléka közt bujdoklani, és látta pályája végén azt a királyi széken helyt foglalni.

Mondják, hogy kevéssel halála előtt magát az ős királyi lak ablakához viteté, miszerint Pestet még egyszer lássa. És ha e végbucsu pillanatában elvonult lelke előtt. Pestnek képe, minő volt akkor, midőn az ablakokból először nézett le, mint nádor Pestre és megtöredező szemei látták a képet, mely viruló ifjuságban terült el a haldokló előtt e nagyszerü perczben, lehetetlen volt át nem rezgeni lelkét azon gondolatnak, hogy e főváros eme két képében a magyar nemzet képét szemléli, minő volt akkor, midőn a nádori székbe lépett, és minő most, midőn leszáll».

Azt hiszem, t. képviselőház. ezen fenséges szavakból természetszerüleg folyik azon eszme, melyet itt alkalmazhatok, és a melylyel beszédemet bevégzem. Bizonyára Andrássy Gyula gróffal is megtörtént, hogy budai palotájából egy tekintetet vetett az ország fővárosára, bizonyára lelki szemei előtt elvonult az a kép. hogy minő volt az ország fővárosa akkor, midőn pályáját megkezdte, és minő akkor, midőn sirjába száll. És lehetetlenség, hogy ezen tudat életének végperczeit meg ne örvendeztette volna, mert azon meggyőződésre kellett jutnia, hogy nem hiába élt. És ennek következtében én azt hiszem, hogy mi őt méltóbban nem is örökithetjük meg mint hogyha neki szobrot emelünk ez ország fővárosában, a melyet ő annyira szeretett, és a melynek felvirágzásában jelképét látta az ország felvirágzásának.

Megvallom, azt találom, hogy üres volna az ország fővárosa, hogy ha nem volna ott Andrássy Gyula gróf szobra (Helyeslés jobb- és balfelől); bizonynyal nem egyszer el fogunk zarándokolni mi, és el fognak zarándokolni késő nemzedékek oda, hogy szemléljék azt a nemes és rokonszenves alakot, és eszükbe fog jutni az ő élete, melynek szemlélete meg fogja őket tanitani férfias erényekre, fenkölt érzelmekre, lángoló hazafiságra. (Zajos tetszés balfelől.)

Es én azt hiszem, hogy ezen szemlélet nemcsak a multnak emlékeit, hanem a jövőnek egy szebb képét is fogja felidézni, mert épen ugy, a mint Andrássy Gyula gróf és kortársainak erényei eredményezték azt, hogy a nemzeti bukásnak legkétségbeejtőbb mélységéből a nemzeti diadal büszke tetőjére jutottunk, épen ugy — meg vagyok győződve arról, hogy a valódi szabadság és alkotmányosság edző és üditő hatása fel fogja emelni ezt az országot a nemzeti lét azon magasabb régiójába, melyet gróf Andrássy Gyula és a haza jobbjai ragyogó fantáziával és élénk törekvéssel a nemzet számára kijelöltek. Megérdemli, hogy a nemzet kegyelettel adózzék neki, megérdemli, hogy elmondjuk mindannyian: «Fény nevére, áldás emlékére!» Elfogadom a törvényjavaslatot. (Élénk tetszés és helyeslés a bal- és jobboldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Nagy zaj.)

Kaas Ivor: Mit akar? Szobrot? Mit beszél most az, a kit maga Andrássy lakájszellemnek nevezett. (Rendre! Rendre! kiáltások jobbról.)

— De tévedsz, édes gyermekem. Ha van is apádnak egy s más bogara, ez mind nem azt jelenti még, a mit te képzelsz.

— Én nem képzelek semmit; az én szavaim mindig a megfigyelésen alapulnak. Ha apám egy idő óta máris nem őrült — és előttem semmikép sincs bebizonyitva az ellenkezője — hát meg fog őrülni. Ez legfölebb pár hónap, vagy talán csak napok kérdése. Bizonyos körülmények közt, a melyeket előre nem láthatunk, valami heves felindulásban, dührohamban — pedig te is tudod, hogy hamar dühbe tud jönni — meglesz a kitörés, és akkor aztán világos lesz mindenki előtt minden. Már pedig az esetre, ha ez majd bekövetkezik, nekünk nem szabad engednünk, hogy az üzlet összeomoljon és odaveszszen vele vagyonunknak egy jelentékeny része. Mind a kettőnknek kötelessége, hogy kezünkbe vegyük a vezetést. Ekkor lesz aztán hasznunkra Delarue s ekkor következik be az az idő, hogy háláját lerójja. Én kezembe vehetem az üzlet kereskedelmi ágának a vezetését, s te ekkor majd be fogod látni, hogy az én mostani iskolámnak megvan a maga előnye; de az ipari vezetésre képtelen vagyok; azt igen jól fogja végezni Charles, ki akkor már unokatestvérem és lekötelezettünk lesz s lerázza a nyakunkról az öreg Butardot. Képzeld el csak anyácskám, milyen kedves, csöndes egyetértésben fogunk élni a nélkül, hogy asszony lenne a házban, a ki féltékeny lenne az anyósa tekintélyére, mert a mig te megleszel számomra, nem nősülök meg. Ime hát az én jövőbeli terveim, melyek téged annyira aggasztanak. És most, engedd, hogy távozzam.

Elibe tartotta a kezét s az anya kivette zsebéből az összehajtogatott checket és odaadta neki.

— Azt reméltem, mondá, — hogy segiteni fogsz a dolgok elintézésében, — és most még nehezebbé teszed.

Paul ezalatt kibontotta a checket s megnézte, hogy a kellő összegről szól-e.

— Mi szükséged van neked segitségre? viszonzá. — Hiszen nagyobb befolyásod van neked reá, mint akárkinek. A mennyire szeret és tisztel téged, akár az orránál fogva is vezethetnéd, ha kedved tartaná. Miért nem akarod?

S a fák közül kilépve, sietve tartott a kocsija felé. Anyja utána ment.

— Mikor látlak? kérdé.

— Nem tudom. Sok a dolgom. No de nem sokára.

VI.

Legrandné utána nézett fiának, a mint felült, várva, hogy hátraforduljon s még egy utolsó bucsut intsen feléje; de az a kézmozdulat, mely anyai szeretetének olyan jól esett volna, elmaradt, s a kocsi eltünt az ut porában.

— Milyen izgatott, szegény! mondá magában az anya.

És szemrehányást tett magának, hogy ezt az izgatottságot ellenvetéseivel és szemrehányásaival még növelte. Még ő kért Paultól segitséget, holott Paulnak volt szüksége a segitségre! Nem, ő nem volt elég gyöngéd a fiához. A helyett hogy vigasztalta volna azért a pénz veszteségért, még éreztette vele, hogy milyen nagy az az elvesztett összeg! Nem egészen természetes-e, hogy izgatottságában, zavarában és bánkódásában a szegény fiu mindent sötét szinben lát? Szavai tehát csak annyiban fontosak, hogy fájdalmas lelkiállapotot tüntettek föl. És ő, az anya, a helyett, hogy csititotta, enyhitette volna szelid szavakkal, czirógatással ezt a fájdalmat, inkább még kinosabbá tette az ellenmondásaival!

És a folyó felé indulva, hogy férjével találkozzék, ismételgette magában:

— Szegény gyermek! szegény gyermek!

Ha sajnálta is, hogy bizonyos tekintetekben fiát nagyonis messzire ragadta a hosszas ideig magába fojtott elkeseredés és a jelen pillanat láza: mégis kénytelen volt elismerni, hogy egyéb tekintetekben nagyonis alaposak a panaszai.

Vajon ha férje elég eszes lett volna ahhoz, hogy meghallgassa az ő kérését és megadja fioknak az üzletben azt a helyet, a mely születési jogánál fogva megilleti, nem hasznosan foglalkoztatta volna-e az életét? Paul akkor nem adta volna magát arra a költekező életmódra és azokra a talán kétes üzletekre, melyek heves lelkét elfoglalták. Az pedig, a mit az atyja akar, hogy egyszerüen csak hivatalnoknak alkalmazza, másrészről pedig arra a házasságra kényszeritse, olyan követelés, melyre Paul az ő veleszületett függetlenségével és büszkeségével rá nem állhat.

Ez a házassági terv különben is olyan volt, melyhez ő, az anya, nem csatlakozott, sőt ellenezte is, és utóbb csak azért nyugodott bele, mert azt hitte, hogy Juliette tetszik Paulnak. De minthogy tévedett, midőn komoly érzelemnek vette azt, a mi csak puszta szeszély volt, igen természetes, hogy csak helyeselhette Paulnak e házasságtól való vonakodását.

Juliette nagyon kedves, sőt igazán szép szőke leányka volt, kék szemü, mosolygó arczu, okos, szeretetreméltó, jó, egyeneslelkü gyermek — de mindez még nem tette méltóvá arra, hogy Paulnak a neje legyen. A Juliette tulajdonai csak amolyan polgáriasak voltak, nem pedig olyanok, a milyeneket Paul megkövetelhetett. Legyen a leánynak annyi vagyona, mint neki, azonkivül legyen előkelő származásu, hogy Paul általa nagy családba jusson be, és a szépsége is legyen fenséges.

Mikor ők azt a kis leányt öt éves korában a házukba fogadták, Juliette ép azelőtt vesztette el atyját. Legrand gyöngéden szerette testvérbátyját, ki szegényül halt el, miután külföldi iparvállalatokban háromszor is szerzett vagyont és vesztette ismét el. Legrand leányának akarta fogadni Julietteet és ugy neveltetni, mint tulajdon gyermekét. A gyermek rövid idő alatt megszerettette magát nagybátyjával és nagynénjével, és mikor utóbb lelki tulajdonai kifejlettek, szépsége egész bájában kivirult, Legrand arra gondolt, hogy nőül véteti a fiával.

(Folytatása következik.)

Elnök: Csendet kérek! (Halljuk! Halljuk!)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Mint a törvényjavaslat benyujtója, kötelességet teljesitek, ha egy pár szót szólok. (Halljuk!) Mindössze kevés az, a mit mondani szükségesnek tartok.

Részemről elismerem, hogy ugy azok, kik velünk együtt elfogadják a törvényjavaslatot, mint azok, a kik azt nem fogadják el, legalább eddigi nyilatkozataikban azon kegyelet és méltányosság magaslatáról szóltak, mely mindenkor, de kivált ily alkalmakkor megvedül helyes a törvényhozó testület kebelében. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Midőn e kérdést pár rövid szóval érintem, csakis azt kivánom megjegyezni, hogy — nézetem szerint — nem szükséges egy férfiunak tetteit, multját részletes birálat tárgyává tenni, ha arról van szó, hogy kiérdemelte-e a nemzet háláját. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) E perczben — és azért tartózkodom a bővebb nyilatkozattól — sem a helyeslő, sem a gáncsoló kritika valóságos helyes kritika nem lehet. Ily férfiak élett kritikát gyakorolni és azok tetteit elbirálni fogja a történelem, (Ugy van! Ugy van! jobbfelől) mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy azt tehetnök (Helyeslés jobbfelől). De igenis vagyunk abban a helyzetben, hogy tudjuk — és ezt tudják ugy a palotában, mint a nádfedél alatt — hogy Andrássy Gyulának politikai pályáját nemcsak annak elején, de mindvégig szabadelvüség, bátorság és hazafiság jellemezte, (Élénk helyeslés jobbfelől) és tudjuk mindnyájan, a nád fedél alatt ép ugy, mint a palotában, hogy a legutóbb lefolyt évtizedek alatt azok szerezték legnagyobb érdemet, a magyar állam, a magyar nemzet körül, kik azt, a mire ennek a nemzetnek legnagyobb szüksége van a nemzet és a korona közti egyetértést fentartották, szilárditották. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Kaas Ivor báró: Férfiasan! (Nagy zaj.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Ezt tudja a nádfedél alatt lakó magyar ép ugy, mint a paloták lakója is ezért meg vagyok győződve arról, hogy a törvényjavaslat elfogadását a nemzet osztatlan bizalommal és örömmel fogja üdvözölni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Orbán Balázs: Ha nekünk lenne nemzeti Pantheonunk, ott én készségesen helyet adnék gróf Andrássy Gyula akár országos költségen emelendő szobrának, mert a nemzeti elismerés ily közös szentélyében megférnek mindazok, a kik az életben egymással szembe szállva küzdöttek bár, de — ha különböző utakon is — a haza javára törekedtek. Veszedelmes preczedenzek tartja, hogy akkor, a midőn mi még történelmünk egyetlen kimagasló alakjának se emeltünk közköltségen szobrot, a jelenkoriak közül egyet, — a ki elvégre is pártember volt — kiragadjunk, főleg akkor, a midőn még alkotása nem állotta ki a tüzpróbát, a midőn az még mindig problematikus értékkel bir. Vajjon megengedhető-e, t. ház, hogy Deák Ferencz emlékét megsértsük az által, hogy a tanitványt a mester fölé helyezzük? Hisz Deák halálakor senkinek sem jutott eszébe, hogy neki közköltségen emeljenek szobrot, megteremtették azt társadalmi uton, önkéntes közadakozásból. Ha a mult teljes mellőzésével csak a jelenre gondolunk, még akkor is előbb bontakozik ki a halhatatlanság dicsfényének ragyogványából első miniszterelnökünknek: gr. Batthyányi Lajosnak vértanui óriás alakja, a kinek, hogy emlékszoborral még nem fejezte ki a nemzet elismerését, az egyiket képezi legnagyobb mulasztásainknak, a mit első sorban kell helyrehoznunk. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Azt könnyen lehetne tenni, ha a jelen javaslatban egyszerüen névcserét eszközölve, Andrássy Gyula helyett gróf Batthyány Lajos nevét iktatnók be. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

A többség a törvényjavaslatot valamint a pénzügyi bizottság azt a javaslatát, hogy a kormány a költségekre nézve előterjesztést nyujtson be, elfogadja.

Következik a pénzügyi bizottság jelentése, a földmivelésügyi miniszternek «**a szegedi rakpart ügyében**» szóló jelentése iránt.

Dániel Ernő előadó ajánlja a pénzügyi bizottság jelentésében foglalt határozati javaslat elfogadását. A bajnak az oka sem a munkák hiányos voltában, sem a felhasznált anyag hibás voltában, sem elkövetett mulasztásokban nem keresendő, hanem oly geologiai processussra vezethető vissza, (Zaj és ellenmondások balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől) a mely a Tisza folyó mentén gyakran előfordul. (Zajos ellenmondás balfelől.)

Károlyi Gábor gr.: Tisza-féle specziálitás! (Derültség a szélső baloldalon.)

Dániel Ernő előadó: ... és mely abban áll, hogy azon agyagréteg alatt, melyre a rakpart alapoztatott, egy homokréteg volt, a melyben kis vizállásnál ellennyomás hiányában az apró szemecséjü homoknak a folyó medrébe lehuzódása által üreg keletkezett, a mely a felette levő agyagréteget többé fentartani képes nem volt és igy a nehézség törvényei szerint ugy az agyagrétegnek, valamint mindennek, a mi rája épitve volt, lesüppednie kellett. (Zajos derültség szélső balfelől.)

Melczer Géza tudomásul veszi a jelentést. Felvilágositást kér arra nézve a minisztertől, hogy melyek azon szerződésszerü kötelezettségek, a melyeknek a vállalkozók megfelelni képesek nem voltak és a miért őket a munkától elütni kellett. Határozott rosszalásának adott kifejezést a szegedi rekonstrukczióval megbizott volt királyi biztosságnak a rakpart épitése körül elkövetett szüklátkörü, mondhatná fölületes eljárását illetőleg. (Helyeslés balfelől.) Mert az a bizonyos aesthetikai szempont, a mely t. miniszter jelentéséhez csatolt müszaki véleményben is ki van emelve, és a melylyel egyedül lehetett indokolni a jelentés szerint és a függőleges rakpartnak Szegeden való felépitését, volt az, mely Szeged rekonstrukcziója alkalmával sok fontosabb szempontot háttérbe szoritott, a külsőség eléréseért nagy költségeket okozott, a miért is sok vérmes remény, mely e rekonstrukczióhoz füződött, teljesedésbe nem ment. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Két óriási hibát követett el az épitő királyi biztosság. Először azt, hogy Szegedre, mint egyáltalában oda nem valót, függőleges rakparti falat épitett, a második hiba az volt, hogy habár szakkörökben általánosan ismeretesek voltak azok a geologiai jelenségek, melyek a sülyedést előidézték, tehát azoknak létrejöttétől félni lehetett, még sem igyekeztek azt megakadályozni és igy az egész müvet biztositani, pedig erre nézve a technika a kellő eszközöket megadja.

A királyi biztosságnak a szegedi rakpartot illető működése szüklátkörünek, söt fölületesnek is bizonyult. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Horánszky Nándor: Ad impossibilia nemo obligatur!

Melczer Géza: Nem keresi, hogy vajon a kir. biztos maga vagy szakközegei követték-e el közvetlenül a hibát. A felelősség minden esetre és első sorban a kir. biztosságot terheli. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) És szóló nem véli feloldhatónak a felelősség alól azt, a ki ily nagy munka keresztülvitelére vállalkozott és annak akár szakismeret hiányában, akár bizonyos szempont forcirozása által vagy felületességből meg nem felel. Ez által az országnak tetemes kárt okozott, minthogy ezen rakpart ujjáépitési költségei megint csak az államot fogják terhelni. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

A következő inditványt ajánlja elfogadásra.

A képviselőház a szegedi rakpart létesitése körül felmerült sulyos gondatlanságok és mulasztások felett *rosszalását* fejezi ki. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Beadja Melczer Géza, Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Hollaki Imre, Kudlik János, Berger Ignácz, Gaál Jenő, Balogh Géza, Bernáth Dezső, Linder György, Grünwald Béla, Andreánszky Gábor, Goda Béla, Fenyvessy Ferencz, Nagy István, Kaas Ivor, Tolnay Gábor, dr. Komlóssy Ferencz.

Papp Elek: Igen sulyosnak tartja a Szeged rekonstrukcziója alkalmával elkövetett mulasztásokat. A királyi biztos a szegedi földmivelő néppel háromemeletes palotákat épittetett. Nagy baj van ott, a hol a ház nagyobb, mint az asztag. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ennek a rakpartnak, valamint Szeged rekonstrukcziójának kérdése szoros összefüggésben van egyrészt általában véve a Tiszaszabályozás kérdésével, de másrészt közelebbről a Maros torkolata kiigazitásának kérdésével és azon szorulatokkal, melyek Uj-Szeged és Szeged közt ma is fennállanak. Egész 1879-ig ugy a bel- mint a külföldi szakértők nem szüntek meg egyértelmüleg és folytonosan sürgetni, hogy a Maros torkolata rektifikáltassék, mert a mig az rektifikálva nem lesz, addig Szeged soha sem lesz biztonságban; mindig sürgették, hogy Uj-Szeged és Szeged közt az a szorulat, melynél szükebbet az egész Tisza-völgyben nem találhatunk kellő méretekben tágittassék ki, mert különben Szeged mindég ki lesz téve annak a veszélynek, a mely 1879-ben csakugyan bekövetkezett. És csodálatos dolog, hogy az a férfiu, a ki Szeged ujjá teremtésére vállalkozott, ezeket a szakértői véleményeket vagy nem tudta megismerni, vagy ha megértette, nem akart azoknak az értelmében eljárni. (Ugy van! a szélső baloldalon).

A mig a Tisza medre Szeged közt szabályozva nem lesz, mig ott, hol szük, ki nem bővitik, ott pedig, a hol bő, magában a mederben vezérfalak által a viz folyás szabályozva és kellő irányba terelve nem lesz, addig Szegednek a sorsa ép oly kritikus fog lenni, mint a minő volt 1879. előtt, ha a Marosnak betorkolása oly ázsiai állapotban marad, mint a minőben jelenleg van, midőn a sokkal sebesebb Maros Aradtól fogva a Tiszáig hozza le a maga hordalékát, a melyet a lomha Tisza tovább vinni nem bir, minek következtében ott szigeteket s zátonyokat képez, hogy ily zátonyok csakugyan vannak, mutatja ezt azon egyszerü tény, hogy a Maros torkolatánál az esztendőnek legnagyobb részén keresztül lehet a Tiszán gázolni, mert annyira beiszapolta és annyira elzátonyositotta már a Maros hordaléka a Tiszát a miatt, mert a Marosnak torkolata rendezve nincsen.

A külföldi szakértők határozottan megmondták, hogy nincs másra szüksége Szegeden, mint hogy a part 45° szög alatt burkoltassék, nehogy a viz a partot rombolhassa, és hogy helyenként lépcsőzetet kell beilleszteni, hogy az apró ladikokkal való közlekedés könnyen történhessék.

A királyi biztos egy időben, midőn közlekedésügyi miniszter volt, igen szeretett lovagolni. Erről jut szólónak eszébe az a mondás, hogy hátulról van felkantározva Szegeden a ló, (Élénk derültség a bal- és és szélső baloldalon. Mozgás jobbfelől) mert rakpartról, gőzhajóforgalomról gondoskodni Szegeden addig, mig a Maros betorkolásánál ott van az iszap, az a zátony, mely a közlekedést megakasztja, valóságos képtelenség. Nagy hajóknak forgalmát közvetitő rakpartot épittetni, mig nagy iszapodások támadnak Szegednél a Tisza jobb partján igazán annyi, mint a lovat hátulról felkantározni. (Mozgás jobbfelől.) Először a folyamot kellett volna azon állapotba hozni, hogy a gőzhajóforgalom biztositva legyen és azután tetszett volna rakpartot épittetni a királyi biztos urnak. Addig pedig tetszett volna a partot koczkakövekkel burkoltatni, ugy a mint azt a kül- és belföldi szakértők tanácsolták. (Ugy van! szélső balfelől.)

De van ennek a dolognak még egy sokkal csiklandósabb és kényesebb része. (Halljuk! Halljuk!) Midőn a rakpartot azon módon és felfogás szerint a mint azt a királyi biztos elrendelte, kezdték épiteni, az csakhamar leomlott. A leomlás és lesüppedés után eszközöltek Zsigmondy és többen, kiknek neveire már nem emlékszem, a furási kisérleteket.

Tisza Lajos gróf: Nem igaz, egyébiránt majd elmondom én, hogy mikép volt!

Papp Elek: Bocsánatot kérek, de arról jót állok, hogy a mit én akarok felhozni, azt nem méltóztatik elmondani. (Élénk derültség és tetszés a bal és szélső baloldalon.)

Tisza Lajos gróf: Ebben igaza van!

Papp Elek: Az előbb azt méltóztatott mondani, hogy nem igaz. Megengedem, de akkor nem én hazudom, hanem hazudik az irás (Derültség a bal és szélső baloldalon) mely igy szól:

«Talajfurások Szegeden.»

Tisza Lajos gróf: Mikor történtek azok?

Papp Elek: E jelentés 1880. julius hóban kelt; a furások megkezdettek 1879. deczember 4-én. Először 63 helyen 18 méterre, azután 45 helyen 34 méterre foganatositották a furást.

Később, midőn a rakpart lesülyedt, a furások azért eszközöltettek, hogy a talajviszonyok a városnak épitésére vonatkozólag kipuhatoltassanak. Midőn ez megtörtént, a következő mondatik: A Tisza-parton észlelt csuszamlás — gondolom ez magyarul annyit tesz lesülyedés — (Derültség a bal- és szélsőbalon) okának kipuhatolása szintén e munka keretéhez tartozván, a csuszamlás helyén s attól husz méterrel lejebb szintén talajkémlés eszközöltetett. A VII-es (LXVII. rajzlap) számu szelvény, melybe a talajkémlés által nyert adatok felrakattak, föltárja a csuszamlás okát. A sárga agyagréteg, mint már emlitve volt, fölül mindenütt homoktartalmu és mint ilyen, egyuttal vizvezető réteg is; hozzájárulván még a természetalkotta esés a Tisza folyam felé, mi által nagyon elősegittetik a talajvizek szivárgása. Mihelyt tehát a Tisza vize annyira leapad, hogy a talajvizek belső nyomását nem egyensulyozhatja, megkezdődik azok szivárgása s a homokos sárga agyag a talajviz által mint föloldott sár kimosatik, minek természetes következménye a fölötte levő feltöltés beomlása, illetőleg sülyedése. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Hogy miért nem fordul elő a csuszamlás az egész Tisza-part mentén, hanem csak egyes helyeken, az onnan magyarázható meg, hogy épen, mint a föld felületén, a föld méhében is léteznek természetalkotta völgyek, melyek a talajvizeknek mintegy csatornáiul szolgálnak és ennek következtében hathatósan előmozditják a partrombolást.»

Ez 1879-ről 1880-ra konstatáltatott. Mikor ez konstatálva lett, a királyi biztos ur, a kinek ezt azért hozom emlékezetébe, mert előbb az emlékezőtehetsége cserben hagyta, egy bizottságot hivott egybe, melynek tagja volt boldog emlékezetü Bodaki Lajos és Kerndl müegyetemi tanár is, a ki a müegyetemen ép ezen dolgokat adja elő. A szakközegek, kik a királyi biztos elnöklete alatt tanácskoztak, kimondták, hogy a merőleges rakpart épitésétől el kell állni, és vissza kell menni azon eredeti tervhez, hogy partburkolat eszközöltessék, helyenként lépcsők beillesztésével. Méltóztassék erre vonatkozólag Kerndl tanár urat megkérdezni, a ki nyilatkozni fog, mert ő lovagias és független ember. Azonban ennek daczára is mereven ragaszkodott a királyi biztos ur ahhoz, hogy a part továbbra is oly módon épittessék, a mint az meg lett kezdve. (Felkiáltások a szélső baloldalról: Hát fizesse meg! Zaj jobbfelől.)

Méltóztatik ebből látni, hogy az a geologiai processzus nem oly véletlen dolog volt; előre lehetett azt látni és a szakértők ezt meg is mondták.

Kilenczven méter hosszuságban kell a partnak beomolnia, hogy odamenjen Budapestről egy müegyetemi professzor és konstatálja, hogy ez helytelen állapot? hogy ott nincs gondoskodva a talajviz lebocsátásáról.

De a 90 méternek lesüppedése még csak kezdete a dolognak, mert azok a kőhányások, melyek ott körülbelül 400—500 ezer frtot fognak felemészteni, mert annyira kivájta a medret már a viz, hogy óriási menynyiségü követ kell oda hordani, hogy csak némileg is megakasztassék az a homok, mely ottan, az agyagréteg alól kiszalad. Addig, mig a folyamnak a mederben való szabályozása nem eszközöltetik, a csuszamlás lehetősége egyáltalában nincsen kizárva.

A határozati javaslat a következő: Határozza el a képviselőház, hogy a szegedi rakpart ügyében parlamenti vizsgálatot rendel el, mely vizsgálat deritse ki, hogy mi volt az oka és ki volt az okozója a szegedi rakpart beomlásának. Papp Elek, Meszlényi Lajos, Jeszenszky László, Petrich Ferencz, Orbán Balázs, Majthényi Ádám, Thaly Kálmán, Molnár József, Justh Gyula, Holló Lajos, Ábrányi Emil, Madarász Jenő, Károlyi Gábor, Dobay Antal, Nagy Ferencz, Czierer Akos, Zbóray Imre, Szalay Imre, Luby Géza, dr. Szavovszky József, Isaák Dezső, Vállyi Árpád, Genesi Albert.

Tisza Lajos gróf: (Halljuk! Halljuk!) Mindenek előtt előrebocsátom, hogy sem a Papp Elek, sem pedig a Melczer Géza képviselő ur által beadott határozati javaslatra vonatkozólag én részemről nyilatkozni nem fogok, hanem az előttem szólott képviselő urat kell mindenek előtt egyre figyelmeztetnem. És ez az, hogy ugy látszik, ő nem volt és nincs is tisztában azzal, hogy a volt királyi biztosnak mi volt a hatásköre.

A képviselő ur itt tévedni méltóztatik. A királyi biztos bizonyos speciális dolgok kivitelére küldetett ki egyenesen Szeged területére s a királyi biztos általában a Tisza szabályozásába és a Maros elvezetésébe nem bocsátkozhatott. (Helyeslés a jobboldalon.) A királyi biztos igenis tett lépéseket az iránt, hogy bizonyos tekintetben Szeged rekonstrukcziójával kapcsolatban ebben a dologban is történjék valami s épen ezért már a közuti hid, mely a kir. biztos felügyelete alatt épittetett, oly méretekben épült, hogy tekintettel voltak arra, hogy ott a mederszorulat kibővithető legyen. A kir. biztos közbejöttére a vasuti hidnak azon ive, a mely alatt a forgalmi ut elvonult, szintén vizfolyásul árviz esetére kinyittatott és a forgalmi ut fölül a vasuti töltés niveaujában vezettetett keresztül. Általában a mennyiben a kir. biztos ott észlelt valamit, ez iránt és a szabályozásra vonatkozólag a szükségesek megtétele végett az illető helyen lépéseket tett, de ez közvetlen hatáskörébe sem tartozott és azokat a milliókat nem a virement jogával és nem arra adták, hogy abból a Tiszát szabályozza, hanem hogy azt Szeged felépitésére használja.

Még egygyel tartozom a t. képviselő urnak, nevezetesen bocsánatot kell kérnem tőle, hogy — bár nem szoktam beszédekbe közbeszólni — az ő beszéde közben azt mondtam, hogy nem igaz. Én azt arra értettem, hogy azt méltóztatott mondani, hogy mikor a már épülőfélben volt rakpart beomlott, akkor kezdték csak a kémfurásokat.

Papp Elek: Nem azt mondtam!

Tisza Lajos gróf: Bocsánatot kérek, én igy értettem, és igen lényeges mulasztás lett volna a kir. biztos részéről, ha nem eszközöltette volna Zsigmondyval a furásokat, még mielőtt a partok és védmüvek tervezéséhez hozzáfogtak volna. Azok 1879-ben kezdettek meg s 1880-ban fejeztettek be, a rakpart kiépitését pedig csak 1880. szeptember végén kezdték meg, tehát ezen furási adatok, melyek akkor beszerezhetők voltak, már mind rendelkezésre állottak a rakpart tervezésekor

De valóban ideje egyszer, hogy annak a sok mendemondának, ugy a rakpart épitésére vonatkozólag, mint általában Szegedváros rekonstrukcziójára nézve is, vége szakadjon, vagy legalább a közönség tudja, hogy miben áll a dolog. Azt akarom konstatálni, hogy Szeged az alsó rakparton előállott süppedés következtében az árviz általi elöntés veszélyének egy perczig sem volt kitéve. Mindenki, a ki csak akarja, nagyon jól tudja, hogy Szegeden épen ugy, mint Budapesten is az alsó rakpartnak a támfala a vizvédelem szempontjából tekintetbe egyáltalában nem jöhet. A vizvédelmet eszközölni a felső rakpartnak a támfala van hivatva, az pedig mozdulatlanul áll. A függélyes partfalak magas vizállásnál egyáltalában soha és csakis a legalacsonyabb vizállásnál jöhetnek mozgásba. Ugy, hogy, ha ezen rakpartsülyedés, a mint azt Klimm müegyetemi tanár ur mondja, «a kelleténél nagyobb szenzácziót» idézett elő, én azt hajlandó vagyok azon «czélzatos nyilvánulásoknak» tulajdonitani, a melyekről Klimm tanár ur szintén megemlékezik. S megvallom, én azt találom, hogy azok részéről, a kik e czélzatos nyilvánulásokat sugalmazzák, a lelkiismeretességnek nem nagy fokára vall az, hogy a tájékozatlan közönséggel el akarják hitetni, hogy Szeged az árviz veszélyének minden pillanatban ki van téve, s megvallom, hogy szeretném róluk feltenni, hogy nincsenek annak öntudatával, hogy nem oda vágnak, a hová néznek; (Zaj balfelől. Egy hang: Dehogy nem!) mert, mig ők egy emberi akarnak kisebbiteni, addig (Zaj és mozgás balfelől) egy városnak pótolhatatlan kárt okoznak. Mert, hogy ha a közönség elhinné önöknek azt, hogy Szeged csakugyan minden perczben eluszhatik, akkor Szegednek hitele örökre tönkre volna téve, oda senki iparvállalatot, sem semmi más üzletet alapitani nem merne, s akkor senki a szegedi kereskedőkkel és iparosokkal üzleti hitelviszonyba nem bocsátkoznék. (Ugy van! jobbfelől.)

Károlyi Gábor gróf: Tönkre tette a Tisza Szegedet, mint az országot. (Mozgás a jobboldalon. Halljuk! Halljuk!)

Tisza Lajos gróf: Mielőtt a rakpart terveztetett volna, gyüjtettek a kémfurási adatok. Ezekből, habár a talajviszonyok nem lehettek is oly részletesen ismeretesek, mint később az alapozás után kitüntek, világos volt már akkor is, hogy a rakpart jövő állóságának legegyszerübb és okvetlenül legsikeresebb biztositása az volna, ha a rakpartot, az emlitett homokréteg áttörésével, a Tisza sempontja alatt 17 méter mélységben elvonuló kékagyagra lehetne alapozni. De, a mint a szakértők jelentése is mondja, csak ezen most lesüppedt 90 méter partrésznek oly mélyre való fundirozása közel egy millióba került volna. Ha veszszük, hogy az a rakpart 1500 méter hosszu, akkor lehet vetni, hogy mily roppant költségbe került volna az egész, hogy az a pénz arra egyáltalában nem is lett volna forditható. Mellesleg legyen szabad itt megjegyeznem, hogy a rakparton vannak egyes lépcsőzetes osztályok, a hol az illető asszonyságok lesétálhatnak: nem kell tehát nekik lajtorján lejárniok. (Derültség jobboldalon. Mozgás a szélső balon.)

Azon roppant összegek erre forditásáról tehát szó sem lehetett. Kellett ennélfogva gondoskodni oly tervről, mely ha nem nyujt is absolut biztositékot a jövőre, de költségeinél fogva kivihető, a melyről feltehető, hogy a kellő gondozás mellett és a Tisza medrében netán előállható elfajulásokkal szemben a kellő pótlások mellett meg fog felelni a czélnak. Igy jött létre a terv, melyszerint a 4—5 méter mélységben található felső kék agyagrétegekre lett alapozva a rakpart.

A rakpart háta megett a talajviz lebocsátásának érdekében igenis épültek nagy méretü és különféle alakzatu szivár-csatornák. Ez képezte a tervezetnek egyik igen fontos részét. Egyuttal már ekkor tervbe vétetett a rakpart azon pontjait, melyeket a viz sodra leginkább megtámad, hol tehát a rakpartot leginkább fenyegeti a meder mélyének alámosása, nagymérvü kőhányásokkal erősiteni. Magam is olvasom a jelentésben, hogy a 126-ik szelvénynél nincsen kellőleg gondoskodva az élővíz levezetéséről. Ez csakugyan a városnak a dolga, hogy ha a csapadékvizek levezetésére szolgáló csatornák bedugultak, vagy még nem ásattak volna meg, azok kitisztitassanak, illetőleg megásattassanak. De ez nem tévesztendő össze a talaj vizek levezetésére szolgáló szivárcsatornákkal.

A Tisza-meder-mélye épen legközvetlenebb közelében van a szegedi partoknak. Ez okozta ugy építés közben, mint már a tervezésnél is okozta a rakpart állóságának megvédelmezésénél is a legnagyobb nehézségeket. A szegedi rakpart további biztositási munkái az ottani rendezés által nyerhetnek legokszerübb megoldást; tehát a szegedi rakpart biztositását az ottani mederszakasznak, nem csupán a hajózási ut helyreállitása érdekében, de a vizlefolyási viszonyok javitása szempontjából is okvetlenül mielőbb végrehajtandó meder rendezésével lehet leggyökeresebben és legokszerübben elérni.

A királyi biztosnak elejétől fogva az volt a megállapodott nézete, hogy Szeged mentén a partot burkolattal ellátott részükkel kell kiépiteni. Azt tehát éppen nem a kegyelmes ur parancsolta. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ki az a kegyelmes ur? Zaj. Halljuk! Halljuk!) Hogy a királyi biztos igy vélekedett, azt mutatja az a tervmagyarázat is, a mely 1879-ben a rekonstrukczió vázlat-terveivel kapcsolatban kiadatott és közkézen forgott és melynek egyik passzusa azt mondja: «A város körül egy mentő övet képező töltés, Tisza-parttól Tisza-partig, remélhetőleg még ez év folyamán elkészül s arra, hogy a város teljes vizvédett állapotba legyen helyezve, csak a 80—85 czentiméter magas Tisza-partnak kijavitása és talut-burkolattal való ellátása lesz szükséges. A királyi biztosság müszaki osztálya utasitva is lett, hogy ezen rakpartot ily rézsüvel tervezze, a mint a Tisza partnak felső része csakugyan ily rézsüvel burkolt parttal is lett kiépitve. Mikor azonban ismét a királyi biztos által, a ki olyan könnyelmüen intézkedett ott, előzetesen elrendelt Tisza-meder keresztszelvényeinek fölvételek adatai bejöttek, a királyi biztosság müszaki osztálya előtt nyilvánvaló lett, hogy ha a partot ily rézsükkel tervezi, vagy annyira be kell mennie a különben is ott nagyon szük Tisza-mederbe, és annyira el kellene azt szükiteni, a mennyire az az akkori fogalmak szerint folyamrendészeti szempontból megengedhető nem lett volna, vagy pedig annyira hátrafelé kellett volna menni ezen partépületnek koronájával, hogy ezáltal az egész Tiszaparton végig a városnak egyik legfontosabb forgalmi utja megszüntettetett volna. Ekkor 1880. márczius végén, intézett a királyi biztoshoz egy jelentést a müszaki osztály, a melyben azt kéri, hogy a rakpartfalakat függőleges falakkal helyettesithesse, elmondván, hogy az több költséget okozni nem fog, és hogy ezáltal az épitkezés aesthetikai szempontból is csak nyerni fog.

Már most kérdem, hogy pl. Herman Ottó, vagy Papp Elek t. képviselő ur mit mondott volna, — nem most, hanem akkor — ha a királyi biztos, mint nem szakember, a szakemberek egybehangzó véleménye daczára mereven ragaszkodott volna eredeti nézetéhez! (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

De hát ez mellékes. Akkor a tervek elkészittettek, még pedig oly egyének által, a kik mind müszaki képzettség mind jellem tekintetében — és méltán — ma is a legjobb hirnévnek örvendenek. És habár a rakpart épitésének megkezdése igen sürgős volt, és a királyi biztos (Egy hang balfelől: Ki az? Halljuk! Halljuk!) felismervén a kérdésnek igen fontos és nehezen megoldható voltát, mielőtt kiirta volna a munkát, a közlekedési miniszterhez fordult, kérve őt, hogy a vizépitészeti osztálynak vezetőjét, az ország határain kivül is tekintélynek elismert Bodoky Lajost küldje le a helyszinére, ki ott megjelent s a terveket együtt tanulmányozta a tervezőkkel. Ezután a tervek felmentek a közlekedésügyi minisztériumhoz.

A közlekedésügyi ministerium kebelében akkor fennállott müszaki tanács által e tervek átt lettek nézve s némileg módositva küldötte le azokat a közlekedésügyi miniszter a királyi biztoshoz s a munka csak azután iratott ki. Történt azonban, hogy az alapok kiásásánál, nagyon természetesen, még sokkal részletesebb adatokat nyertünk a kedvezőtlen talajviszonyokat illetőleg, mint a megejtett kémfurások alkalmával, de történt különösen, hogy az 1881-diki nagy árviz elvonulása után észlelt tünetek a tervek bizonyos módositását tették kivánatossá. Akkor a királyi biztos ismét a közlekedési miniszteriumhoz fordult s onnan a szakközegek, köztük egy esetben Kerndl tanár is, leküldettek Szegedre s az ott észleltek s a fölvett jegyzőkönyvek alapján készült tervezeteket a közlekedési miniszterium hagyta helyben s azok igy hajtattak végre.

Midőn később hivatalból el kellett venni a vállalkozótól a munkát, akkor ismét a közlekedési miniszteriumhoz fordult a királyi biztos és kérte, hogy küldjön ki szakközegeket, hogy azokkal egyetértőleg állapittassék meg a rakpart továbbépitésének mikéntje. Ez történt 1883. junius, augusztus és szeptember hónapokban és ezen időközökben történtek azok a pótkém-ásások és kémzuzások. E kettőt méltóztatott öszszezavarni, az eredetit, a melyet Zsigmondy csinált 1879-ben és azt, a mely az észleletek folytán ujabban, 1882 és 1883-ban elrendeltetett.

1883. deczember 31-én megszünt a királyi biztosság s azontul a közlekedési miniszterium közvetlen felügyelete alatt épült tovább a rakpart. A továbbiról tehát nekem számot adni nem hivatásom.

Szóló ezután elmondja Hellway vállalkozó emlékiratainak sorsát. Emlékiratát csak munkahalasztási ürügynek tekintették. Technikai kifogásait különben a müszaki osztály pontonként megczáfolta. Foglalkozik aztán Szeged rekonstrukcziójára vonatkozó kifogásokkal. A mi azt a kifogást illeti, hogy Szeged városa általában, sokkal nagyvárosiasabb szinvonalon lett felépitve, a mint arra akár igényt tarthatott volna, akár pedig maga Szeged város közönsége a maga érdekében óhajtotta volna, erre szóló azt feleli, hogy a törvényhozás többsége intenczióinak megfelelőleg járt el. Nagyon óhajtotta volna, hogy olyan kir. biztos lett volna, ki 5 év alatt ipart és kereskedelmet is teremtett volna abban a városban, a hol tulajdonképen csak a 3-ik esztendőben lehetett házba lakni menni. Igenis teremteni kell ipart és kereskedelmet Szegeden, de ép azért, mert a kir. biztosi müködés megadta ennek előfeltételét, keretét, a törvényhozásnak feladata folytatni a megkezdett munkát. Valahányszor akár közigazgatási, akár igazságszolgáltatási közigazgatási, vagy kereskedelmi, ipari, forgalmi intézményeink fejlesztéséről van szó, méltóztassék mindig megemlékezni Szegedről és ott, hol az az államérdekkel nem ellenkezik, arra törekedni, hogy a megkezdett mü befejeztessék. (Helyeslés jobbról.)

Orbán Balázs felszólalása holnapra maradt.

Az ülés végződik d. u. 1 óra 57 perczkor.

A pénzügyi bizottságból.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Wahrmann Mór elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a hazai ipart támogató pénzintézeteknek adható állami kedvezményekről szóló törvényjavaslatot.

Hegedüs előadó kiemeli, hogy a javaslatban felhatalmazást kér a kormány különböző kedvezmények nyujthatására, első sorban egy oly pénzintézetnek, mely Budapesten öt, esetleg tiz millió alaptőkével iparvállalatok támogatása czéljából alakulna. A javaslat az elől sem zárkózik el, hogy más ily intézetek is keletkezhetnek, s felhatalmzást kér a kormány arra is, hogy ezeknek szintén megadhassa a kedvezményeket. Szóló czélszerübbnek tartja ugyan az iparvállalatok közvetlen segélyezését, de az itt szóban forgó kisérlet elől sem zárkózik el, de a kedvezményeket kiterjesztendőnek véli mindazon pénzintézetekre, melyek ugyan e feladatnak ugyanily feltételek alatt eleget tesznek. Nézete szerint továbbá a tisztán csak a bankalapitással s emisszióval kapcsolatos akczió nem lévén iparfejlesztő akczió, abból a szempontból, melyből a javaslat kiindul, ez nem bir azon jogosultsággal a kedvezmények tekintetében mint az iparvállalatok támogatása. A javaslatot szóló a jelzett feltétel mellett általánosságban elfogadásra ajánlja.

Falk elfogadta az ipari vállalatok kedvezményeiről szóló törvényjavaslatot, bár az elvnek nem barátja, mert azon vállalatok szükségesek s másként nem jöhetnének létre. Mindez nem áll egy bankra nézve. Pénzintézetekben nincs hiány s a létezők, ha szükséges, könnyen felemelhetnék tőkéiket. Nincs oly életrevaló iparvállalat, a mely nálunk pénz-hiány miatt panaszkodhatnék. A hol a vállalat megbizhatósága és a vállalkozók szakképzettségében való bizalom megvolt, mindig kaphattak pénzt; ha e feltételek nincsenek meg, egy bank nem teremtheti azokat meg; oly banktól, mely á priori abból indul ki, hogy koczkázattal járó vállalatokba fekteti pénzét, szóló nem lehet jó elővéleménynyel. E javaslat szükségét tehát szóló nem láthatja be, de miután a kormány sulyt fektet rá, s miután ártalmasnak nem tekinthető, elfogadja szóló általánosságban azon feltétel alatt, melyet az előadó kiemelt, hogy a kedvezmények ne képezzék egy intézet, illetőleg ujonnan alakitandó intézetek privilegiumát. E tekintetben a 3. §. — az indokolásnak is megfelelőleg — akként lenne formulázandó, hogy a kedvezmények megadatnak minden ugyanily feltételek alatt ugyanily czélra müködő pénzintézetnek.

Wekerle miniszter kiemeli, hogy ipari körökben többször nyilvánult már a kivánat egy ily pénzintézet alakulására nézve. Pénzügyi szempontból nem tekinthető ugyan ez feltétlenül szükségesnek, de az ipar fejlesztése szempontjából határozottan szükségesnek kell azt mondania. Oly pénzintézetre szükség van, mely nemcsak nagy vállalatokkal, hanem kis ipari vállalatok támogatásával is foglalkozik. Nálunk az iparosnak nyujtott hitel tisztán az iparos személyes hitele, s nem vállalatának életképessége szerint irányul. A másik baj nem annyira a hitel nyujtására, mint inkább annak esedékességére vonatkozik, mely folyton a Damokles kardot tartja az illető vállalat fölött. Ily körülmények közt nem lehet azt mondani, hogy az ipar hiteligényei ki vannak elégitve. Szóló eddig nem látott hajlandóságot arra, hogy ily pénzintézet e kedvezmények nélkül létrejöhetne, a miből azt kell következtetnie, hogy a kedvezmények nincsenek oly bőkezüen megállapitva, hogy a nélkül is létrejöhetne a bank. A pénzügyileg minimális jelentőségü kedvezményekkel szemben áll az, hogy a kereskedelmi miniszter kötelezheti a vállalatot, hogy bizonyos ideig nem hozhatja forgalomba a részvényeket, a minek épen a szédelgés megakadályozása képezi czélját. A javaslat különben nemcsak az ezután létesülő, hanem minden intézetnek megadja a kedvezményeket, ha átalakulnak ugy, hogy az ipari tevékenységet főczélnak tüzik ki, megfelelnek az 1. § feltételeinek, s legalább 5 millió alaptőkével rendelkeznek.

Helfy nem tud e javaslattal megbarátkozni. Igazságtalannak tartja az adózó közönségre nézve már magát az eszmét, azt, hogy itt egyenesen a tőkét akarjuk kedvezményekben részesiteni. Ellentétben áll ez az iparvállalatok kedvezményezése iránti javaslattal is, mert mihelyt az törvénynyé válik, lehetetlen, hogy ne találkozzanak életre való egyének, a kik ily kedvezmények mellett ipari vállalatokat alakitsanak. Ellentétben áll a jelen javaslat a kincstár érdekeivel is. Szóló határozottan felel azon kérdésre is, hogy szükséges-e ily bank s hasznos lesz-e a tevékenysége. Az iparosoknak olcsó hitelre van szükségük, a jelen javaslat pedig ezt kivánja, csak is a vállalat alapitási tevékenységet részesiti kedvezményben. Létjoga csak akkor lehetne egy ily banknak, ha a kormány ki tudná mutatni, hogy a bank olcsóbb hitelt fog nyujtani az iparvállalatoknak, de ezt részvénytársulattal keresztül vinni nem lehet. Elvi kifogása van szólónak az ellen is, hogy itt ismét csak felhatalmazás kéretik. Még talán jogosult lehetne minden pénzintézet kedvezményezésének kategorikus kimondása, a megfelelő feltételek alatt, de a jelen javaslat a pénzintézeteket is a kormány akaratának szolgáltatja ki. Ily körülmények között szóló nem járulhat a javaslathoz.

György Endre ellentétes állásponton van előtte szólóval. Magasabb szempontból szükség van azon igazságtalanságra, a melyet e javaslatban Helfy kifogásolt. Azon tény maga, hogy az ipar részére külön kedvezmények állapittattak meg, jelzi a kivételes helyzetet, a melyben erre szükség van, s a melynek csak természetes konzekvencziája a jelen javaslat. A nagy bankok eddig nem mentek be az ipari vállalatokkal járó koczkázatba, s érezhető volt egy oly intézet hiánya, a mely ezt megtegye. Az olcsóbb kölcsönök iránti óhajtás mellett, a mely általános, de nem a törvényhozástól, hanem a pénzpiacz viszonyaitól függ, igenis nyilvánult többszörösen azon óhaj is az iparosok körében, hogy egy oly iparpártolási czentrum létesüljön, a melyhez ipari vállalatok alapitása érdekében a participáczió végett fordulni lehessen, s a melynek ez legyen üzleti főczélja s miután ennek létesitése nem kerül az ország részéről nagy áldozatba, szóló elfogadja a tvjavaslatot.

Horánszky kérdi, vajon takarék-betétek elfogadása is a banküzlet körébe fog-e tartozni, a mire nézve szólónak aggályai vannak?

Wekerle miniszter felolvassa az alapszabályok tervezetének illető részét, mely szerint az alapszabályszerü ügykörben direkt takarékpénztári betétek nem szerepelnek, hanem igenis folyó számla és pénztári jegyek.

Andrássy Manó gróf attól tart, hogy ha valamely vállalat ezen intézetnél nem kap pénzt, máshoz hiába megy s igy haszon helyett ezáltal csak több kárt csinálhatunk. Ha jól ment valamely vállalat, eddig is kapott pénzt, ha rosszul megy valamelyik s annak adnak, ugy kompromitálják magát az illető industriát is. Szóló ellenzi a javaslat elfogadását.

Baross miniszter utal arra, hogy a jelen és a bizottság által már letárgyalt javaslat ugyanazon vezéreszmének kifolyása, annak, hogy felkaroltassék minden, a mi az ipari fejlesztés érdekében szükséges. Oly pénzintézet, melynek az ipartámogatási akczió képezné specziális hivatását, eddig nem létezett. Az alakitandó banknak ez lenne főfeladata, melléküzletet csak annyiban fog folytatni, a mennyiben ez feladatának teljesitésében nem csak nem pártolja, hanem abban erősiti is. Oly intézet létesitéséről lévén szó, a mely még nincs, ennek előnyei bőven kárpótolnák a bizonyos időre elmaradó nem jelentékeny adóteherért. Igaz, hogy a kisiparnak főleg olcsó hitelre van szüksége, de a kormány komolyan foglalkozik e kérdéssel is s épen a kisebb iparvállalatok hitelképessége fog az alakitandó bank által rendeztetni. Szóló azon meggyőződésben van, hogy e javaslat nem fog kárral járni se a létező intézetekre, se a kincstárra nézve. Minden esetre hasznos vállalat lesz ez, mely hogy reális is legyen, arra a kormánynak kellő gondja lesz. A mi a kormánynak adandó felhatalmazást illeti, az 1889. 30, t. cz., mely a vizi hitelt szabályozza, ugyan e formulát foglalja magában, nem mondható tehát, hogy a kormány olyasmit javasol, a mi e téren törvényeinkben uj lenne.

Dessewffy gr. belátja, hogyha a hazai ipar segélyezésére nagyobb akczió kezdetik meg, felőle pénzforrásról is kell gondoskodni, s csak óhajtaná szóló, hogy e kisérlet beváljék, kimondandónak tartja, hogy azon hazai intézeteknek, melyek hasonló vállalatokat fognak támogatni, ugyan e kedvezmények megadatnak ha 2—3 millió frtot forditnak ugyan e czélra.

Harkányi Frigyes szintén óhajtja, hogy hasonló feltételek mellett más társaságoknak is ugyanazon kedvezmények megadassanak.

Wahrmann előrebocsátja, hogy mint a bizottság tagjai is tudják, évek óta perhorreskálja a folytonos adóelengedést, a mely irányt erkölcsi és szocziális szempontból veszélyesnek tartja. Ennek daczára, ha sulyt fektetnek rá, ezen elvi tekintet miatt nem ellenezne egy oly javaslatot, mely általánosságban megállapitott feltételek alatt minden pénzintézetnek megadná az ipar támogatásból eredő nyereségre e kedvezményt. De az a kérdés, vajon szükséges-e egy oly intézetet felállitani, mely minden klauzula daczára bizonyos privilegizált állást foglal el, szóló pedig határozottan nem-mel válaszol erre. De ha mégis létesittetik, meg kell jegyeznie szólónak, hogy a mai viszonyok közt egy oly banknak, mely a törvénykönyvben külön helyet foglal el, 5 millióval való megalapitását antikvált álláspontnak kell tartania. Ahhoz készséggel hozzájárul szóló, hogy minden kikerülésével egy bank felemlitésének adatnának a kedvezmények; ahhoz is, hogy egyes banknak adassanak, mely az ország tekintélyéhez mért tőkével lép fel, de az itt javasolt módot nem találja czélszerünek, mert határozott privilegiummal való felruházás csak oly banknak lenne adható, melynek alapszabályai ismeretesek lennének a törvényhozás előtt, s mellékelve lennének a törvényjavaslathoz.

Baross miniszter a mi viszonyaink közt szükségét látja egy oly intézetnek, mely segélyezze az ipart. A kormány senkinek sem akar monopoliumot; semmi sem áll távolabb felfogásától, mint ez; a kormány egyszerüen keresi az eszközt az ipar segélyezésére, s mert ez kinálkozott, előterjeszti javaslatát. — *Wekerle* miniszter nem tagadja, hogy kivánatos lenne nagyobb tőkével lépni fel, de e pillanatban csakis arra van szükség, hogy oly pénzintézet s oly tőkével keletkezzék, mely pótolja azt a hiányt, a mit a többi intézetek ki nem elégitenek. A javaslat s Wahrmann felfogása közt szóló nem lát elvi differencziát, mert a kormánynak is az a czélja — a mit az indokolás világosan megmond — hogy ugyane feltételek alatt minden más intézetnek megadassanak a kedvezmények. A mi az alapszabályokat illeti, a kormány a kereskedelmi törvény alapjára helyezkedve, azok törvényhozási megerősitését nem tartotta czélszerünek.

A bizottság tekintettel a miniszterek ama kijelentésére, hogy a törvényjavaslatnak az a czélja, miként a benne megállapitott feltételek mellett a kedvezmények minden más pénzintézetnek is megadassanak, elhatározza, hogy legközelebbi ülésében részletes tárgyalás alá fogja venni a javaslat szakaszait.

Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

* **A szerb kongresszusi mozgalmakról** távirják mai kelettel a *B. C.*-nek: A *Narodne Novine* a Szerémségből vett értesülései alapján konstatálja azt az élénk választási izgatást, melyet a szerb kongresszus ügyében kifejtenek. A lakosság minden rétegében nagymérvü kijózanodás állott be és a patriarcha-választás minden nehézség nélkül — söt valószinüleg egyhangulag — fog megtörténni, annyival inkább, mert a jelöltek száma igen korlátolt. Az ujvidéki tanácskozásokon aránylag igen kevesen voltak jelen s kieme-

lendő az a tény, hogy a bácskai és bánáti szerb lakosság teljesen emanczipálta magát az eddig mérvadó ujvidéki körök befolyása alól. Ugyanez kivánatos lenne a horvát- és szlavonországi szerbeknél is, minthogy az ujvidéki vezetők eddig mindig az egyházi autonomia élén állottak és csak saját párthiveiket részesitették kedvezményekben.

KÜLFÖLD.

— márcz. 4.

A *kiegészitett franczia kabinet* tegnap, mint táviratainak jelentették, győzött, de győzelme pyrrhusi győzelemnek mondható. A kormányelnök fejtegetései nevetéssel és vállvonogatással találkoztak s helyeslés egy sem hangzott. A szavazástól nem kevesebb mint 120 képviselő tartózkodott, s ezek közül csak tiz volt jobboldali, ugy hogy 110 republikánus vonakodott attól, hogy bizalmat szavazzon a kabinetnek; söt a szavazók közül is ugy a mérsékelt, mint a szélső republikánusok, valamint a jobboldal részéről nehányan olyan nyilatkozatot tettek, hogy szavazatuk korántsem vehető a kormány iránt való bizalomnak. A *lapok* egyértelmüen ugy nyilatkoznak, hogy a *kabinet állása a tegnapi szavazás daczára meg van ingatva.* A *Journal des Debats* ezt mondja: Ritkán nyujtott még parlamentáris kormány *szánandóbb képet,* mint a milyet tegnap láttunk. Tegnap óta voltaképen *uj kabinetünk* van, melynek *Bourgeois az igazi elnöke Floquet* és *Clemanceau* auspicziuma alatt. A minisztérium, állásának szilárdsága tekintetében, tegnap semmit sem nyert, de a ház tekintélye és méltósága tekintetében nagyon sokat vesztett. A *République française* azt kérdi: mire nézve kérdték a bizalmi szavazatot? *Borgeois* radikális programmja vagy *Thévenet* programmja számára? Innen magyarázható, hogy a mérsékelt republikánusok közül oly sokan tartózkodtak a szavazástól.

Maga az ülés lefolyása igen érdekes és meglehetősen bonyolult. A hangulat hol feléje, hol ellene látszott a kabinetnek fordulni, s bár a vége bizalmi szavazat lett, *Tirard* kormányelnök ezt a napot legszerencsétlenebb napjai közé számithatja. — Az ülés lefolyásáról a következő részletesebb távirati tudósitás van előttünk:

A teremben és a folyosókon már jóval az ülés megnyitása előtt élénk mozgalom uralkodott. Általános feszült érdeklődés közt emelt szót *Dreyfus*, hogy Constans visszalépésére vonatkozó interpellácziójának okát adja. Fejtegette, hogy a republikánus pártban a belügyminiszter visszalépése következtében nagy izgatottság uralkodik. Ő, ugymond, nem akar hitelt adni a szállongó hireknek. Lehetetlen, hogy egy kabinet személyes kérdések által bomlasssza fel magát. Constans visszalépése oly helyzetre mutat, mely eddig lappangó minőségben volt meg. A republikánus többség bizott a kormány reform-igéreteiben, ezért hozta meg az áldozatokat és most kétszerte fájdalmasan taja a z alja, hogy a költségvetési javaslat, a tett igéretek daczára, ujabb kölcsönökön és adókon alapszik. Fájdalmasan sajgott a hazafiak szive arra a hirre, hogy a kormány hajlandó Berlinbe menni, a német császárral a munkások ügyében tanácskozni. (Zaj. Balról egy hang: Ez nem tartozik az interpellá czióhoz!) A kormány hagyjon fel a homályos politikával. A republikános pártot fel kell világositani a tényleges helyzetről, hogy határozatot hozhasson.

Most *Tirard* kormányelnök áll fel és kijelenti, hogy a kabinet összes tagjai egyetértenek, s hogy egyik társuk nem politikai nézeteltérés miatt vált meg tőlök. A belügyminiszter a legutóbbi minisztertanácsban történt személyes eszmecsere következtében adta be lemondását. Ő, Tirard, ez mélyen sajnálja. (Mozgás a szélsőbal és a jobboldalon.) Némely lapnak erre vonatkozó közleményei tévesek voltak. A kabinet politikájáról — folytatja Tirard — mindig kész vagyok felvilágositást adni. A kabinet mindig szem előtt tartotta a republikánus párt különböző töredékeinek egyesitését, és mellőzni akar minden kérdést, a mely meghasonlást szülhetne. A költségvetésről Tirard röviden nyilatkozik. Azt mondja, hogy az valóságos reform-budget. (Ellenmondás.) A pénzügyminiszter majd megvédelmezi ezt. A mi Francziaországnak a berlini értekezletben való részvételét illeti, erre a kérdésre a külügyminiszter csütörtökön fog felelni; de ő már most tiltakozni akar a hazafiatlanság vádja ellen, melyet Dreyfus emelt.

Dreyfus: Hazám kormányának a fejét sohasem fogom hazafiatlansággal vádolni. Hibát követtek el, ennyi az egész.

Tirard: E megjegyzés után nincs hozzátenni valóm és ismét a belpolitikai kérdésekhez fordulhatok vissza. Utal ezután Tirard néhány törvényjavaslatra és közgazdasági enquetere és fejtegeti, hogy a kabinet mindig republikánus politikát követett. Az ismeretes pártszövetségekkel szemben maradjon a republikánus párt egységes. Végül *Tirard* a köztársaság érdekében bizalmi szavazatot kiván.

Barthou felszólalása után, ki az uj belügyminisztert akarta hallani, fellépett a szószékre *Bourgeois.* Fiatal, izmos, fekete szakállu ember, ki folyékonyan, szabatosan és kellemes hangon beszél. Beszéde tetszett a radikálisoknak, mert teljesen radikális programmot fejtett ki és hozzátette, hogy *elődjének az erélye hü utánzóra fog benne találni.* Őre akar lenni a köztársasági törvényeknek és oltalmazója a köztársasági hivatalnokoknak.

Erre a jobboldal részéről *Cassagnac* felmondta a kormánynak a barátságot, mert Bourgeois radikális programmot fejtett ki, ennélfogva a jobboldallal lehetetlen a kibékülés. Azután gunyolódva szólt Tirardról, mint a ki a kabinetben semmi. Előbb Constans volt a kabinet feje, most pedig Bourgeois lesz.

Most a mérsékelt pártból szólalt fel valaki, azzal akarva ellensulyozni a Bourgeois beszédét, hogy a balközép programmját fejtegette s a kormánynak, leplezetten bár, szemrehányásokat tett. Több jobboldali után *Clémenceau* szólalt fel, kijelentvén, hogy az uj belügyminiszter programmja a radikálisok politikája, de ez nem egyezik meg a miniszterelnök politikájával, s ennélfogva felvilágositásokat követel. *Tirard* ismét beszél, de fejtegéseit a szélső balon csak nevetik.

Szavazásra kerülvén a dolog, egy radikális képviselő kijelenti, hogy csak azért szavaz a kormány mellett, mert hallotta a belügyminiszter programmját. Egy balközépi képviselő viszont kijelenti, hogy csak azért szavaz a kormány mellett, mert ugy hiszi, hogy osztozik a Ribot eszméiben. A jobboldalról pedig Dugué de la Fauconnerie ezt mondta: «A Tirard-kabinet Constans-szal nem volt javára a jobboldalnak. A Tirard-kabinet Constans nélkül nem jelent semmit — ennélfogva a kormányra szavazok.»

A *német-államtanács* megállapodásairól a Volkszeitung azt irja, hogy körülbelől azt határozták el, a mi a birodalomgyülés ismeretes javaslataiban foglaltatott, és pedig, hogy 14 éven alóli gyermekek gyárban nem dolgozhatnak, a nők munkája korlátoltatik; munkásbizottságok alakittatnak a bányáknál föltétlenül, más iparágakban a lehetőség szerint. Ez utóbbit többen ellenezték, de Vilmos császár erélyesen visszautasitotta kifogásaikat. A porosz kereskedelmi miniszter tudvalevőleg már el is rendelte, hogy az állami bányáknál a bizottságok megalakittassanak. A szakértőkül meghivott munkások egyike *Buchholz,* a császár kérdésére őszintén azt felelte, hogy a szocziáldemokrata párt tagja; a császár azután hosszasan és igen szivélyesen beszélgetett Buchholzzal e párt viszonyairól. Buchholz az udvari ebédre is meghivatott; a császár ekkor szintén sokáig beszélt vele, de ezuttal nem érintette a szocziáldemokrácziát. Az előbbi társalgásról azt mondják még, hogy midőn a császár igen kemény itéletet mondott a szocziáldemokrácziára, *Buchholz* azt mondta, hogy ő szocziáldemokrata, de azért jó honpolgár. A császár erre kérdezte tőle, hogy hol szerzett érdemet a gomblyukában levő vaskereszt re. Buchholz megmondta az alkalmat s hozzátette, hogy ő már 1870-ben is szocziáldemokrata volt. Akkor megtanulhatta, mondá a császár, hogy a parancsnak engedelmeskedni kell. Ugyancsak a Volkszeitung megjegyzi, hogy tévutra vezetés az, midőn a félhivatalosak azt állitják, hogy a tárgyalások folyamán a császár és Bismarck között rendkivül nyájas volt az érintkezés. Bismarck herczeg csak röviden és látszólag nem a legjobb kedvvel vett részt a tanácskozásokban. A császár ellenben a legnagyobb buzgóságot tanusitotta, hogy végre valami tisztességeset teremtsenek a munkásvédelem terén. Nyilatkozataiból kitünik, hogy nézete szerint a mai társadalom nem a nagyiparosok prédája, a melyet kedvök szerint szabdalhatnak összevissza.

Az angol alsóház tegnapi ülésén *Gladstone* a Labouchère-ügy alkalmából a következő inditványt nyujtotta be: Ha egy képviselő vádat emel egy miniszter ellen, melyet a miniszter nevében megczáfolnak, az a körülmény, hogy a miniszter a felsőház tagja, nem lehet akadály arra, hogy a képviselő a czáfolat tudomásul vételét megtagadja és vádját fentartsa.—Gladstonenak a Parnell-bizottságra vonatkozó ismert inditványa alkalmából *Smith* miniszter kijelentette, hogy a kormány inditványának az a czélja, hogy minden érdekelt féllel szemben egyképen igazságosak legyenek. Gladstone inditványának elfogadása azt a hiedelmet kelthetné, hogy a parnellisták ellen emelt vádak mind hamisaknak bizonyultak. A felsőházban *Salisbury* kormányelnök Labouchère támadásaival szemben kijelentette, hogy ő véletlenül találkozott Probynnal a pályaudvarban. Hogy miket mondott akkor beszélgetés közben, azt ő nem jegyezte meg magának; de bizonyára nem mondta azt, hogy lord Somerset ellen másnap kibocsátják a letartóztatási rendeletet; ellenkezőleg, kijelentette, hogy az igazságügyi tisztviselők nem tartják elégségeseknek a fönforgó bizonyitékokat.

UJDONSAGOK.

— márcz. 4.

— ***Személyi hirek.*** *A svéd* trónörökösné állapotában némi javulást jeleznek a Nerviből érkező táviratok. A trónörökös márczius végén látogatja meg nejét Nerviben. — *Szögyény* Marich László külügyi osztályfőnök betegsége miatt pár nap ótá ismét a szobát kénytelen őrizni. — Őrgróf *Pallavicini* Ede Bécsbe utazott. — *Szlávy* Olivér orsz. képviselő, kit tegnap oly sajnálatos baleset ért a nemzeti szinházban, ma már jobban érzi magát. — Dr. *Lewis* Lajos a budapesti kir. tudományegyetem nesztora ma 6-án üli meg 91-dik születési napját.

— **Az udvar Budapesten.** A királyi család teljes visszavonultságban töltötte a mai napot. Ő felségeik csak a dejenner előtt tették meg a várkertben szokott sétájukat. A király a délelőtt folyamán senkit sem fogadott.

— **Udvari ebéd.** Ma délután a kir. várpalotában 27 teritékü *udvari ebéd* volt, melyen a következők vettek részt: gróf Károlyi Gyula, Széll Kálmán, báró Kemény János titkos tanácsosok, Szász Károly püspök, gróf Wenckheim István kamarás, gróf Csekonics Endre, gróf Sztáray János, Kautz Gyula, Gyulai Pál főrendiházi tagok, Bausznern Guidó, Darányi Ignácz, Chorin Ferencz, gróf Esterházy Kálmán, Gajári Ödön, báró Huszár Károly, Móricz Pál, Rakovszky István, Tolnay Lajos orsz. képviselők, herczeg Hohenlohe első főudvarmester, gróf Wolkenstein főkonyhamester, gróf Paar altábornagy és Bolfras vezérőrnagy szárnysegédek, Pápay osztályfőnök, báró Saar őrnagy szárnysegéd, a parancsőrtiszt és az őrparancsnok. A királytól jobbra Károlyi Gyula gróf, balra Széll Kálmán ült. Az ebéd végeztével a király hosszabb ideig cerclet tartott.

— **József főherczeg** márczius 2-án Fiuméban szük családi körben ünnepelte meg 58-dik születése napját. A főherczeg, mint részvéttel értesülünk, még mindig gyöngélkedik s az influenza utóbajait szenvedi. Az utóbbi napokban több izben kénytelen volt az ágyat őrizni. Most azonban már fent jár s remélhetőleg rövid idön teljesen egészséges lesz.

— **Tanári kinevezés a budapesti tud. egyetemen.** A hivatalos lap mai száma közli dr. *Bókai* Árpád kolozsvári egyetemi tanárnak kinevezését a budapesti tud. egyetem gyógyszertani tanszékére. Az erre vonatkozó királyi elhatározás a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére: dr. *Bókai* Árpádot, a kolozsvári Ferencz József egyetemen a gyógyszertan és általános kór- és gyógytan nyilyános rendes tanárát, a gyógyszertan nyilvános rendes tanárává a budapesti egyetemen a rendszeresitett illetményekkel kinevezem. Kelt Budapesten, 1890 február hó 22-én. *Ferencz József*, s. k. Gr. *Csáky* Albin, s. k.

— **Kossuth Lajos** a napokban levelet irt Helfy országgyülési képviselőnek, a kit arról értesitett, hogy egészben véve jól érzi magát, de a lába már gyengül s gyakran fáj. Elmondja ezenkivül Kossuth, hogy akkoriban, mikor influenzás volt, déli Olaszországból egy levelet kapott, melyben azt tanácsolja neki valaki, hogy mondjon le vagyona feléről szent Péter és szent Pál javára, mert akkor meggyógyul. Ha ez nem használ, akkor legyen katholikus. Igy majd bizonyosan meggyógyul.

— **Márczius tizenötödike.** Az egyetemi ifjuság már hozzáfogott a nagy ünnep előkészületeihez. A tud. és müegyetemi olvasókör holnap, szerdán délután 6 órakor bizottsági ülést tart, s másnap délelőtt 11 órakor az egyetemi ifjuság gyülésezik az ünnepély rendezése tárgyában. E két gyülésen állapitja meg az ifjuság az ünnep sorrendjét és jelöli ki a szónokokat.

— **Szápáry István grófról,** Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye és Kecskemét város főispánjáról egyik budapesti lap hire után mi is megirtuk, hogy egészségi okokból állásától megválik. Igaz ugyan, hogy Szápáry Isván gróf huzamosb idő óta az influenza utókövetkezményei miatt a szobát őrizni kénytelen, azonban állapota — mint a *Nemzet* irja s mint mi is örömmel értesülünk — semminemü aggodalomra okot nem szolgáltat. Legkevésbé pedig arra, hogy a közügy — mely oly sokkal tartozik Szápáry István gróf főispáni munkásságának, — őt ezen állásban nélkülözni legyen kénytelen. Söt ellenkezőleg, Szápáry István gróf egészségi állapota az utóbbi időben annyira javult, hogy mielőbb ujra át fogja vehetni a főispáni összes teendők vitelé.

— **Jégzajlás a Dunán.** Az utóbbi hetekben a Duna már egészen megtisztult volt a jégtől. Most a nagy hideg következtében ismét zajlásnak indult a folyam. A jégtáblák olyan nagy tömegekben usznak a felszinen, hogy a hajóközlekedést alig lehet fentartani. A propellerek csak ügygyel-bajjal közlekedhetnek a partok közt, este hét órakor már kikötöttek. Minthogy az idő az éj folyamán szigorubára vált, a propeller közlekedés holnap reggeltől fogva minden valószinüség szerint bizoоytalan időre megszünik. — *Uj-Szönyből* irják tegnapi kelettel, hogy a komáromi hajóhidat, melyet csak február 25-ikén állitottak össze, ujra szét kellett szedni, mert tegnap reggel 7 fok hideg volt s a Duna tele volt jéggel. A hirtelen meghidegült időjárás az uj-szönyi vásárban is nagy kárt tett, mert a vásárosok nem tudtak átkelni a Dunán. A kompok ugyanis a nagy jégzajlás következtében nem járhattak a kompgőzösök pedig a hajóhid részeinek biztonságbahelyezésével voltak elfoglalva

— **Nagy munkásünnep Budapesten.** A munkásszaklapok hónapok óta ébren tartják az érdeklődést az iránt a nagy munkásünnep iránt, melyet ez év május elsején rendeznek a fővárosban. Szünetelni fog e napon a munka az összes müh elyekben és gyárakban, a nélkül, hogy sztrájk volna. A munkás osztály ama határozott óhaját akarja e tüntetés által kifejezni, hogy törvény utján nyolcz órára szabassék a napi munkaidő. Az ünnepet a magyarországi általános munkáspárt, a fővárosi munkáskör s a munkás szakegyesületek rendezik. Az előkészitő bizottság a következő programmban állapodott meg: 1. Május elsején délelőtt a szakegyletek és a különböző szakmák munkásai értekezleteket tartanak a rövidebb munkaidő megbeszélése végett. 2. Délután 2 órakor általános összejövetel a Kálvin-téren s innen zenekiérettel a Károly- és váczi-köruton s az Andrássy-uton kivonulás az aréna előtti szabad térre, hol a munkaidő megröviditésének előnyei élő szóval és röpiratok által magyaráztatnak. 3. Az egyletek és gyári munkások testületileg zászlóikkal vesznek részt a menetben. A zászlókon «8 órai munka, 8 órai szórakozás, 8 órai nyugalom» feliratok lesznek. Az ünnepély költségeire már folyik a gyüjtés a munkások közt

— **A tél vége** nagyon szigoru az idén mindenfelé. *Tisza-Dadáról* azt irják lapunknak, hogy ott márczius elsején — 7 fok Reamur volt a hideg, 2-án pedig — 9 fok. A hó folyvást esik s egy pár óra alatt 35 czentiméter magasságban boritotta be a földet. A hideg most már csökken.

— **Magyar csendőrök határsértése.** Megirtuk már, hogy szerb lapok szerint a mult hó 30-dikán pancsovai csendőrök agyonlöttek egy szerb alattvalót s e közben határsértést követtek el. Az eset, mint ujabban irják, állitólag a következőleg történt: Több bisnyicsai (belgrádi kerület) lakos egy a Duna közepén levő és Magyarországhoz tartozó szigetre ment halászni. A szigeten három magyar csendőr és egy pénzügyőr volt, a kik abban a hitben, hogy a szerbek fát lopni jöttek, üldözőbe vették őket. Ezek ladikon menekültek a tulsó partra, a csendőrök pedig utánuk, és a folyó közepén tulhaladva, vagy hat méternyire a szerb parttól, reájuk löttek. Közülük egyiket sem találták el, de egy szerb alattvalót, ki kiváncsiságból ott ácsorgott a parton, agyonlöttek. A boldogtalant Belovez Istvánnak hivják. A sziget, a hol a fennebb leirt eset történt, magyar terület, de a szerbek azt hiszik, hogy valami szolgalmuk van erre a területre, melyen gyakran megfordulnak. Az esetet hivatalosan is megerősitik. A külügyminiszter legközelebb meg fogja tenni a szükséges lépéseket, hogy az ügyet békés uton eligazitsa.

— **A megszökött Don Juan.** Tanárky Sándor, kinek viselt dolgaival a mult hónapokban olyan böven foglalkoztunk, mint nekünk irják, a vaáli szolgabiróság börtönéből megszökött. A hires Don Juan, ki annyi asszonyt megcsalt és rászedett, a börtön udvarán sétálva, kijátszotta az örök jóhiszemüségét és egy alkalmas pillanatban elmenekült. Levelet hagyott hátra börtönében, melyet a birónak czimzett. A levélben azt irja, hogy ne féljenek, mert már semmi gazságot se fog elkövetni, s a mint haza ér, agyonlövi magát. Mindeddig nem jött hire, vajon végrehajtotta-e szándékát s nem is valószinü, hogy meg fogja tenni.

— **A fehérvári sikkasztó pénztárnok** Krausz Mátyás ellen, mint nekünk irják, erélyesen folyik a vizsgálat, mely folyton ujabb hiányokat derit ki. A hiány most már jóval meghaladja a tizezer forint biztositékot, a mit Krausz felesége letett, hogy férjét szabadon eresszék. Ezért ujból letartóztatták Krausz Mátyást, mire a felesége még 9500 forinttal váltotta ki az urát a börtönből.

— **Veszett kutya** garázdálkodott Kozmán, mint nekünk irják, *Czetis* Mihály kozmai birónak *mind az öt ujját leharapta.* A kutyát üldözőbe vették, de mire leüthették, számos szarvasmarhát és disznót megmart. A biró élete veszélyben van.

— **Nagy tengeri vihar** volt tegnap Corfu táján. Mint onnan táviratozzák, a «Minerva» osztrák-magyar vitorlás korvettet utban érte a vihar, a mint Alexandria felé haladt. A hajót annyira megrongálta a hullámok ereje, hogy kénytelen volt a korfui kikötőbe beevezni.

— **Nagy bányaszerencsétlenség** történt a napokban Ems mellett a friedrichssegeni ólom- és ezüstbányában. Az egyik aknában tüz ütött ki, minek következtében meg kellett szüntetni a bánya forgalmát. Ez által több száz munkás vesztette kenyerét. Egy más verzió szerint robbanás okozta a katasztrófát, mely egy munkásnak az életébe került. Az aknában volt lovak mind elvesztek. Az igazgatóság a másutt lakó munkásokat azonnal elbocsátotta, a bánya környékén lakókat pedig ideiglenesen valami utépitésnél alkalmazta.

— **A legsötétebb Afrika.** Ez lesz a czime Stanley könyvének, melyet legutóbbi afrikai utazásáról irt, s mely májusban jelenik meg. A rendkivül érdekes mü, mely két kötetből fog állani, Emin felkereséséről és felszabaditásáról fog szólni. A német kiadás Brockhausnál jelenik meg.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Szászvárosról irják a «Magyarság»-nak, hogy pár nap előtt egy gazdátlan egyfogatu kocsi vetődött be a városba, melyet mikor átkutattak, egy véres téli sapkát és egy véres keztyüt találtak benne. Az emberek rosszat sejtve, legott jelentést tettek a csendőrörsnek, a mely rögtön két csendőrt küldött ki nyomozás végett. A csendőrök a várostól alig 20 percz távolságban levő Kasztó község határában, a falutól nem messze, a berényi-ut keresztezésénél egy közönséges polgári ruhába öltözött embert találtak halva. Teste még meleg volt. Fején több sulyos seb látszott, melyek valószinüleg fegyvercsapástól származtak. A vizsgálat során kiderült, hogy a meggyilkolt ember Czeiger Jákób Sebeshely községben lakó tojáskereskedő. A csendőrök Sebeshelyen elfogtak egy gyanus embert, egy másikat pedig nyomoznak. Ez a «másik» hir szerint megsejtette a veszedelmet és megszökött. Kétségtelennek látszik, hogy Czeiger rablógyilkosságnak esett áldozatul.

— **Öngyilkosságok a vidéken.** A Nagyszebenben állomásozó 3-ik huszárezred egyik tizedese, Bischoff J. a napokban sziven lötte magát. Jó katona volt s társai nem is sejtik, hogy miért lett öngyilkossá. — *Debreczenben* Nagy Imre 59 éves kömüves felakasztotta magát. Hir szerint azért követte el az öngyilkosságot, mert két felnőtt gyermeke nem akarta megengedni, hogy ujra megnősüljön. — *Szemlakon* Pinczés Márton 14 éves suhancz eddig ismeretlen okból felakasztotta magát apja házának a padlásán. — *Baján* a városi epreskertben Lajdi István csizmadia mester mult vasárnap délben szivenlötte magát és meghalt. — *Szabadkán* Nojcsek szabó 16 éves leánya, gyógyithatatlan mellbaja miatt szivenlötte magát. Levelet is hagyott hátra, a melyben elmondja, hogy mi kergette a halálba. — *Pozsonyban* a müszaki igazgatóság szolgája, Bienenstock Jakab ma délelőtt agyonlötte magát. A büntetéstől való félelem kergette a halálba, mert kincstári mérőeszközöket zálogositott el, s attól tartott, hogy rájönek üzelmeire. Ugyancsak Pozsonyban Prigran József házmester eddig ismeretlen okból felakasztotta magát. — *Marschal* János közbaka vasárnap este Székesfehérváron szolgálati fegyverével agyonlötte magát. Marschal régebben már kétszer kisérlett meg öngyilkosságot.

— **Büvészeti előadás.** Bosco, a hirneves szemfényvesztő konstantinápolyi utjában Budapestre érkezett s márcz. 8-án a vigadó nagytermében tart előadást.

Rövid hirek. *Mrkopo'jban* egy öt éves gyermek czivódás közben egy szekerczével levágta 3 éves öcscsének a kezét. — *Pujban* ismeretlen gyujtogatók felgyujtották a Puy Zsigmond szénakészletét. A kár jelentékeny. — *Bécsben* a sütők sztrájkja már jóformán véget ért. A péklegények ezentul 14 órán át lesznek vasárnaponkint szabadok és pedig déli 12 órától éjfél után 2 óráig. — *Linzben* Böcklinger Károly kereskedő tegnap egy barátja sirján agyonlötte magát. — *Reichenbergben* e hó 2-án öt asztaloslegény az ebédnél evett levestől rosszul lett. Kettő közülök meghalt, három pedig haldoklik. Az orvos arzenikum mérgezést konstatált. — *Fünfhausban* tegnap egy szabólegény agyonlötte a kedvesét s azután önmagát. — *Dunapentelén* a difteritisz járványosan lépett fel. Az iskolás gyermekek között ijesztő mértékben szedi áldozatait.

= **Letartóztatott kauczió-szédelgők.** Valami *Kurländer* Sándor nevü ember, a ki háztulajdonosnak és lapszerkesztőnek adta ki magát, gyakorta hirdette a lapokban, hogy jó összeköttetéseinél fogva abban a «kellemes helyzetben» van, hogy helykeresőket aránylag rövid idő alatt kitünő állásokhoz segithet. Akadt elég tapasztalatlan ember, a ki lépre ment a szélhámosnak s 150-200 frtos óvadékot is tett le, csak hogy elnyerhesse a «fényes» állást, melyet a szélhámos a saját obskurus hirdetési lapjánál ajánlott fel nekik. Kurländernek kellő fénynyel berendezett irodája volt a Csengery-utcza 39. számu házban és három ügynököt is foglalkoztatott, a kik kezére jártak üzelmeiben. A rendőrség végre tudomást szerzett a csaló konzorczium által üzött szédelgésekről s ma elérkezettnek látta az időt a beavatkozásra. — A délutáni órákban *Scheff* László dr néhány titkos rendőrrel beállitott Kurländer irodájába és házkutatást tartott. Megállapitotta, hogy Kurländer a hálójába került embereket összesen mintegy 4000 forint erejéig kárositotta meg s hogy ez összegből nincs több a nagy Wertheim-kasszában 1 forint és 60 krajczárnál. Kurländert, a ki a házkutatásnál jelen volt, nyomban letartóztatta a rendőrség kiküldöttje. Hasonló sors érte utól a délután folyamán a három ügynököt is, névszerint *Kenyeres* Sándort, *Gerőfi* Adolfot és *Cséri* Miklóst

= **Eltüntek.** *Vigonta* Mária Mária 35 éves cselédleány sziv-utcza 3. sz. a. lakásáról négy nap óta, — *Balogh* András 34 éves napszámos kereszt-utcza 15. sz. a. lakásáról öt nap óta, — *Müller* János 46 éves czipész köztemető-uti barakkban levő lakásáról három nap óta, — *Katona* János 27 éves kovácssegéd köztemető-ut 57. sz. a. lakásáról pedig két nap óta nyomtalanul eltünt.

= **Baleset.** A Bethlen-téren, egy épülő ház első emeletéről a földre zuhant ma délután Heiszler Tamás érdi születésü napszámos. A Rókus-kórházba szállitották, a hol most haláltusáját vivja.

= **Körözött szélhámos.** A müncheni rendőrség körözö levelet küldött Budapestre egy veszedelmes szélhámos ellen, a ki Münchenben, Berlinben és Drezdában nagymérvü csalásokat üzött *Mozvan* Ödön dr. álnév alatt. Bécsi származásunak mondja magát s névjegyén egyéb czimei közt ott áll, hogy tagja az Académie françaisenek s levelező tagja a canterburyi egyetemnek. Középtermetü, 24 éves, karcsu, vézna, hosszas képü, haja fekete, kis bajusza sötétbarna. Beszél magyarul, németül, francziául, angolul és oroszul. Áldozatainak különösen előkelő modorával imponált.

= **Angol női toilettek,** felöltők, Amazones készitetnek legfinomabb kivitelben *Deutsch F. Károly férfiszabó termeiben* Gizella-tér 2. sz. I. emelet.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A «Hun utódok»-at,** *Váradi* Antal történeti drámáját, szombaton Miskolczon, hétfőn Szegeden adták először, mindkét helyen a szerző jelenlétében, teljes hatással. *Miskolczon* a szerzőt a szintársulat képviselői fogadták s a közönség gyönyörü babérkoszoruval tisztelte meg, s az előadás után távozó szerzőt a szinház előtt várakozó ifjuság zajos óváczióban részesitette. — *Szegeden* Váradi Antal a szintársulat igazgatóján, Makó Lajoson, s a társulat küldöttein kivül dr. Szivessy László fogadta s az előadást, mely alatt a szerzőt lelkesülten tapsolták, fényes bankett követte a «Tisza»-szálló disztermében. A banketten a szegedi hirlapirók s nagy számu férfi- s hölgy közönség vett részt. Az első felköszöntőt dr. Nyilassy Pál ügyvéd mondotta az ünnepelt költőre, mire Váradi nagyhatásu beszédet mondott. A bankett után megkezdődött a táncz, mely hajnal felé ért véget. Váradi ma visszaérkezett a fővárosba.

— **A fehér elefánt,** *Perényi* Lajos és *Schodl* János három felvonásos eredeti operettjének premierjét Kecskeméten f. hó 8-án tartják meg. Az előadásra a két szerzőn kivül *Evva* Lajos népszinházi igazgató is leutazik Kecskemétre.

— **Budapest szinészete a nyári évad alatt.** A nyár folyamán ismét két magyar szintársulat fog játszani a fővárosban. Az egyik a városligeti szinkörben, a másik a krisztinavárosi szinházban, A városligeti szinkör igazgatója, *Feld* Zsigmond, a jól szervezett debreczeni szintársulatot akarja szerződtetni. A budai arenába ismét *Krecsányi* vonul be és pedig teljesen ujonnan szervezett társulattal. Primadonnája *Kopácsy* Juliska lesz; kivüle még *Ligetiné* és *Ledofszky* Mari állanak a társulat kötelékében. Krecsányi a nyárra gazdag müsorról gondoskodott, számos ujdonsággal rendelkezik, ezek között néhány olyan operettel, melyet a fővárosban még nem adtak elő. Április 1-én Pozsonyból Miskolczra megy vendégszerepelni, a hol 30 előadást tart és innen jön május első napjaiban a fővárosba.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Miniszteri jóváhagyás.** A belügyminiszter jóvahagyta az ágostai evang. magyar-német egyházközségnek megszavazott 3000 frt segélyre vonatkozó közgyülési határozatot.

— **Tanácsnok és főjegyző jelölése.** Az V. kerületi bizottsági tagok ma értekezletet tartottak, melyen az üresedésben levő tanácsnoki állásra *Márkus* József főjegyzőt és az ez által üresedésbe jövő főjegyzői állásra *Kullmann* Lajos V. ker. jegyzőt jelölték ki. A VIII. ker. bizottsági tagok is tartottak ma délután értekezletet, melyen szintén *Kullmann* Lajost jelöltek ki főjegyzővé.

— **A nagyköruti villamos vasut** márcz. 6-án délelőtt tartandó közigazgatási bejárásához a tanács a főváros képviseletében Kun Gyula tanácsnokot, Toldy József főügyészt, Lehner Lajos középitési igazgatót, Preusznar József és Nászai Mór bizottsági tagokat, továbbá a VI. és VII. kerületi elöljárót küldötte ki.

— **Pénztárvizsgálatok.** A polgármester ma délelőtt az I. és IV. adókerületi, továbbá a kerepesi-uti köztemetői, közvágóhidi és Rudas-fürdői pénztáraknál váratlan pénztári vizsgálat tartását rendelte el.

— **A kőbányai ut kövezése.** *Gezell* Sándor és dr. *Schafarzik* Ferencz, a magyar kir. földtani intézet tagjai, mint a «mü- és épitőipari tekintetben fontosabb magyarországi kőzetek részletes katalogusának» szerzői a következő sorok közlésére kérték fel lapunkat: Az *Egyetértés* márczius 3-án megjelent számában a «Fővárosi ügyek» közt «a kőbányai ut kövezése» czim alatt a Glasner és Eibeschitz czég a nagy és kissebesi gránit-kőbányák kőzetének jeles voltát vitatva, többek közt azt mondja: «Sajnáljuk, hogy a geologiai intézet katalógusa kövünket nem sorolja a gránitok közé, ennek daczára mégis a gránitok közé sorolandó, a mint ez bármely geologikus mappából, nemkülönben a bécsi «Geologisches Hofmuseum» katalógusából kitünik.» Erre azt jegyezzük meg, hogy a vállalkozó urak ne sajnálkozzanak azon, a mit az állami geológiai intézet katalogusa mond, mert az a kőzet távolról sem *gránit*, hanem igenis *dáczit*, még pedig épen a kissebesi kőzet az, a melyet az egész világ *a dáczitok prototipjaként* ismer. Azt se állitsák a vállalkozó urak, hogy kőzetük «bármely geologikus mappán» gránitnak van jelezve, hanem ha olyan az a mappa, mint a bécsi «Geologisches Hofmuseum» és annak a katalogusa, melyre a vállalkozók hivatkoznak, mert se ilyen muzeum, se ilyen katalogus a monarchiában nem létezik. Végül pedig azt jegyezzük meg, hogy igyekezzenek a vállalkozó urak megmaradni azok között a határok között, a melyeket foglalkozásuk eléjük szab, ne igyekezzenek országos intézeteket fonákságokkal gyanusitani és nem létező forrásokra hivatkozni, mert könnyen az sülhetne ki rájok, hogy csak port akarnak hinteni azok szemébe, a kiket a dolog érdekel, de hozzá tudományosan nem értenek. Bővebb felvilágositásul az érdeklődő közönség iránti tiszteletből a következő magyarázattal szolgálunk: *Dáczit* elnevezés alatt a tudományos petrografia a közönséges életben trachit név alatt szereplő kőzeteknek egy olyan válfaját különbözteti meg, a melynek lényeges ásvány-elegyrészei a plagioklász-földpát és a kvarcz. A geológiai elnevezéseket, mint pl. a gránit, a trachit, a bazalt nem szabad vaktában összecserélgetni, mert minden egyes kőzetnév egy-egy szigoruan körülirt tudományos fogalomnak a rövid kifejezése, s az egyes kőzetek közt a képződés kora tekintetében is rendkivül nagy külömbségek vannak. Más kérdés azután, hogy valamely őskori gránit a mállott állapotánál fogva esetleg silányabb anyagot szolgáltat, mint valamely sokkal fiatalabb harmadkori trachit, dáczit vagy bazalt, mert gyakorlati szempontból tekintve, az elnevezés csakugyan mellékes dolog, mivel valóban lehetnek oly kitünö trachitok, dáczitok és bazaltok, a melyek üdeségüknél és szilárdságuknál fogva bátran a gránit mellé állithatók. Igy magyarázható ki, hogy az emlitett vállalkozó czég a maga kissebesi dáczitját Budapest fővárosának ugyanoly áron adhatta el, mint a mily áron a mauthauseni gránitot veszik, de ez még nem jogositja fel a czéget arra, hogy a tudománynyal ellenkező fogalmakat kolportáljon és különben jó anyagát idegen lobogó alatt küldje a piaczra.

Ugyane tárgyban *Braun József* helybeli épitkezési vállalkozó a következő sorokat küldötte be hozzánk: A «pesti kőszén és téglagyár társaság» a «kis-sebesi trachit« ellen folytatott polémiájában helyén látta a «somosujfalusi» kő felől — mely azonban a «somos-ujfalu-sátorosi» termékkel össze ne tévesztendő — kicsinylőleg nyilatkozni. Glasner és Eibeschitz czég erre adott válaszában a vita hevében sem feledkezett meg — mert saját érdekeit tartá szem előtt — versenytársának nem mérvadó véleményéhez hozzájárulni. Noha meg vagyok győződve a felől, hogy verseny társaim ilynemü nyilatkozatainak az illetékes körök jelentőséget tulajdonitani nem fognak — mindazonáltal, és mert az összetévesztésekből keletkezhető félreértéseket kikerülni óhajtom, mint a «somosujfalusi» bánya volt bérlője késztetve érzem magam a következő válaszra: 1. A Rottenbiller-utcza kövezése sürgős tekinteteknél fogva a téli idényben eszközöltetett. A kövek fagyos talajra fektettetvén, a melegebb időjárás beálltával egyenetlenül süppedtek, ez által a burkolaton üregek keletkezvén, szükségképen a kövek is kárt szenvedtek. 2. Mindenek daczára, és hogy minden további kételyt eloszlassak, már régebb idő óta a «somos-ujfalusi» kőbánya bérletét megszüntettem. 3. Ez időben a kövezési anyagot kizárólag a «somos-ujfalu-sátorosi» kőbányában állitom elő; ennek minősége pedig a m. kir. Józsefmüegyetem (lásd Horváth tanár ur 1878. évi jelentését old 14., 15. és 22. II.) és a m. k. földtani intézet (lásd 1885. évi közleményeit old. XII. és 76. további 88-ik tétel) hivatalos vizsgálatai szerint mint az ország legjobb — a hazai gránitokkal egy rangban álló és mindazonáltal lényegesen olcsóbb kövezési anyagának ismertetett el, melylyel már a főváros számos utczája (ezek közt a bálvány-utcza, mely 1886-ban készült) és tere köveztetett, és melyből a főváros évi szükségletének egy részét ma is fedezi. Meg kell továbbá jegyeznem, hogy a Rottenbiller-utczában felhasznált anyag legnagyobb részben a «somosujfalusi» kőbányából származik, mely a fenti hivatalos vizsgálatokban elő sem fordul. A mi azonban a «somos-ujfalu-sátorosi» anyagot illeti, ugy hivatkozom a m. kir. földtani intézet közleményeire; ezek XII. oldalán a vélemény oda nyilvánul «hogy a kőzet szilárdságánál és tartósságánál fogva igen fontos kőanyagnak mondható» holott a Glasner és Eibeschitz «kis-sebesi» anyaga felől a XIV-ik oldalon csak futólagos megjegyzés tétetik, a nélkül, hogy ennek további jelentőség tulajdonittatnék. Nem hagyhatom végül emlités nélkül, hogy a «somosujfalu-sátorosi» kő keménysége a hivatalos kimutatás szerint azonos a «kis-sebesi» kőzettel; csakhogy a «somosujfalusátorosi» kőzet fajsulya 2.85, holott a «kis-sebesié» csak 2.74. — Ez a legszólóbb példa arra, hogy az én termékem az oly eredeti módon egybehangzó ellenfeleim versenyét nem félti, alkalmazható lévén reájuk ama német közmondás, hogy «a darázsok nem a legrosszabb gyümölcsre szállnak.» A *«somosujfalu-sátorosi»* kőbánya vállalat *Braun* József.

EGYLETEK, TARSULATOK.

— **A Szent István-társulat** ez évi nagygyülését márczius 20-án délelőtt 10 órakor tartja meg a központi papnevelő-intézet disztermében. A nagy gyülésen — mint már jelentettük — *Simor* János herczegprimás fog elnökölni. E gyülésen töltik be a társulat alelnöki székét is, mely *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök távozásával üresedett meg.

— **A magyar történelmi társulat** márcz. 6-án (csütörtökön) d. u. 5 órakor az akadémia I. emeleti ülés-termében választmányi ülést tart, melynek tárgyai: 1. Hunfalvy Pál: A nemzeti krónikákról. 2. Szilágyi Sándor bemutatja Bethlen Gábor egykoru arczképeit.

— **A tud. és müegyetemi olvasókör** száz forintot szavazott meg a tudományos viták és rhetorikai esték czéljaira. Az olvasókör jogtudományi szakosztálya holnap, szerdán délután 6 órakor vitatkozó ülést tart, melyen Vámbéry Rusztem j. h. tart felolvasát.

— **A budapest II. ker. országuti Fröbel-egyesület** márczius 6-án, d. u. 5 órakor a II. ker. törökutczai iskola üléstermében rendes évi közgyülést tart.

— **Az iparoskörben** márcz. 6-án *Bobula* János tart felolvasást *a jelenlegi iparmozgalmakról.*

— **A szabolcsmegyei kör** márcz 5-én szerdán este a Schuch-féle vendéglő külön helyiségében (Vámháztér 1.) felolvasó estélyt tart. Közremüködnek: Vietórisz József, Prok Gyula, Weishaus Frigyes.

— **Az önkéntes mentő egyesületnek** Baross Gábor kereskedelmi miniszter a hozzá befolyt büntetéspénzekből ujabban 200 frtot adományozott.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Nagykereskedő a vádlottak padján.** Spiller Dávid okirathamisitási ügyében ma folytatták a budapesti törvényszék előtt a tárgyalást s ma is kinos inczidensek zavarták a tárgyalást. A károsult czég jogi képviselője dr. *Friedmann* Bernát mindjárt a tárgyalás elején kijelentette, hogy bár elhatározta, hogy nem fog befolyni a bizonyitó eljárásba és csak mint hallgató lesz jelen, kénytelen volt eljönni a tárgyalásra, mert fele ugy akarta. Hangsulyozza, hogy a törvényszék végzésének keretén belől fog mozogni, a mely végzés ellen különben jogorvoslattal fog élni. Ezután a vádlott Spiller Dávid albert-irsai születésü, 70 éves, izraelita kereskedőt hallgatták ki. A vádhatározat szerint Braun József Spillernek 1883 és 1884. évben *szivességből* több elfogadmányával ellátott váltó-ürla

pot adott át, a melyeket aztán Spiller kitöltött és értékesitett. Midön Braun fia e manipuláczióról értesült, atyja beleegyezésével felszólitotta Spillert, hogy a forgalomban levö váltókat váltsa be, a még fel nem használt ürlapokat pedig adja vissza az elfogadónak. Spiller e felszólitásnak eleget tett és közjegyzö elött oly tartalmu nyilatkozatot állitott ki a panaszosnak, hogy az összes elfogadmányokat beváltotta és nincs több szivességi váltó sem nála, sem másnál. A panaszos szerint azonban Spiller két elfogadmányt czélzatosan megtartott és azokat két évvel a nyilatkozat kiállitása után 6900 frt és 7000 frt értéküre töltötte ki. Spiller e váltókat Klima Miklósra forgatta, a ki azok alapján Braun ellen a sommás fizetési meghagyást kieszközölte. Spiller tagadja, hogy a szivességi váltók bármelyikét is jogosulatlanul töltötte volna ki. Felolvasták ama pénzintézetek átiratait, a melyeknél Spiller a szivességi váltókat értékesitette. Ezek azt bizonyitják, hogy az elfogadmányokat, nem Braun József, hanem maga Spiller váltotta be. A magyar általános takarékpénztár-részvénytársaság igazgatóságának átiratából kitünik, hogy egy 7000 forintos szivességi váltó értékét, mely Braun elfogadmányával volt ellátva és a melyen a vádlott mint kibocsátó és forgató szerepelt, a lejáratkor maga Spiller fedezte. — *Eötvös* Károly védö: Az lehetetlen. Kérem beidézni azokat, a kik a bizonyitványt aláirták, a melyröl egész nyiltan *kijelentem, hogy hamis.* — *Elnök:* De hiszen van az iratok között több ilyen értelmü bizonyitvány is. — *Eötvös Károly: Az mind hamis.* Az igazgató és a titkár nem is tudhatják, hogy a lejáratkor ki fedezi az értéket. — *Elnök:* Ugyanigy hangzik például a magyar általános hitelbank átirata. — *Eötvös Károly*: Ki irta alá? *Elnök:* Pallavicini Ede örgróf és Frank igazgatók. — *Eötvös Károly:* Kérem öket beczitálni. — *Közvádló:* Tekintetes törvényszék! A vádlott maga sem tagadja, hogy ö a váltók egynémelyikét be nem váltotta. — *Eötvös Károly:* De igenis tagadja. Egyébiránt én nyilvánossá kivánom tenni azt *a felületes és könnyelmü eljárást, melyet egyes pénzintézetek tanusitanak.* Bizonyitványt állitanak ki arról, a miröl abszolute nincs tudomásuk, a miröl semmivel sem tudnak többet, mint a római pápa. Hogy merészel egy igazgatóság olyan bizonyitványt kiállitani, mely a pozitiv igazsággal homlokegyenest ellenkezik? Hangsulyozom, hogy a törvényszék megkeresésére csakis a pesti elsö hazai takarékpénztár és a magyar kereskedelmi bank adtak korrekt, kifogástalan bizonyitványt. — *Közvádló:* Mi nem ülünk itt azért, hogy egyes bankok üzletkezelését birálgassuk. Egyébiránt nem ellenzem, hogy a vezérigazgatók egynémelyike beidéztessék, hátha meg vagyok gyözödve arról, hogy maga az az igazgató, a ki az efféle átiratokat aláirásával látja el, nem adhat nekünk felvilágositást. — *Eötvös* Károly: Azért óhajtom a vezérigazgatók egynémelyikét beidézni, hogy megkérdezzük tölük, vajon évekkel egy váltó lejárta után lehet-e azt konstatálni, hogy ki fedezte az értéket. — A törvényszék határozathozatal végett visszavonult és rövid tanácskozás után elrendelte az Eötvös Károly védö által megnevezett vezérigazgatók beidézését. — Ezután tanuként kihallgatták dr. *Bihari* Mór fövárosi ügyvédet is, a ki néhány évvel ezelött Friedmann Bernát dr.-nak irodavezetöje volt. Tudomása van arról, hogy panaszos a kérdéses egyezség megkötése elött ugy nyilatkozott, hogy Spiller két váltó elfogadmányt visszatartott. Spiller különben az egyezség megkötésekor nem is volt jelen Friedmann irodájában. A lakásán irta azt alá. — *Spiller:* Nem igaz! Becsületszavamra mondom, meg merek esküdni rá, hogy Braunnal együtt jelen voltam az egyezség megkötésénél. — *Tanu:* Ön nem volt ott. — *Spiller:* Ott voltam, olyan igaz, minthogy a nap süt oda künn. *Azért beszél igy* a tanu ur, *mert a Friedmann dr. ur irodájában volt,* Friedmann dr. ur pedig az ügyvédje Braun Józsefnek. — *Friedmann* Bernát: *Nem vagyok olyan szemtelen,* mint ön! — *Elnök:* De kérem, ügyvéd ur . . . — *Eötvös* Károly (ingerülten Friedmann dr. felé fordul) *E kifejezéseért szaktárs urat rendre utasitom!* — *Friedmann* dr.: Védö urtól nem fogadom el a rendreutasitást. — *Közvádló* megjegyzi, hogy Friedmann Bernát dr. nyilatkozatára Spiller adott okot *alaptalan gyanusitásával.* A tárgyalást holnap folytatják.

— **A kórház titkai.** A belügyminiszter a pozsonyi orsz. kórház dolgainak megvizsgálására dr. Buzinkay Gyula közegészségügyi felügyelöt küldötte ki.

— **Grófnö és komorna.** Szkolnik Paulának, ifj. Festetich Palné grófasszony komornájának kéröje akadt, a ki a grófnénál tudakozódott menyasszonya erkölcsi magaviselete után, s azt az informácziót kapta, hogy a leányzó lopott. E miatt aztán Szkolnik Paula rágalmazási pört inditott urnöje ellen, de mivel ugyanakkor gr. Festetich Pál lopás miatt jelentette fel a komornát, a fenyitö járásbiróság e följelentés elintézéseig fölfüggesztette itéletét. A büntetö törvényszék megszüntetvén a Szkolnik Paula ellen lopás miatt folyamatba tett eljárást, a komorna hamis vád miatt tett följelentést a gróf ellen, de a törvényszék erre nézve is megszüntetö határozatot hozott. Szkolnik Paula föllebbezett, de a kir. tábla és ma *Neuberger* biró elöadása alapján a kir. kuria is helybenhagyta a megszüntetö határozatot.

— **Kilencz éves méregkeverö.** Londonban egy 9 éves leányt állitottak biróság elé gyilkosság kisérlete miatt. Roberti Erzsébet a kis lány neve, a kiszemelt áldozata pedig Hodgkinton Anna, a kit azért akart elemészteni, mert az apja házastársul szemelte ki. A mérget a kis lány a házbeliek reggelijébe keverte, ugy hogy egyszerre többen megbetegedtek. A biróság elött a kis lány bevallotta bünét, s azt mondta, hogy az ördög tanácsára hallgatott. Roberti Erzsébetet hét esztendöre javitó-intézetbe küldik.

MULATSÁGOK.

— **The dansant.** A budai várszinház böjti repertoire darabja, melynek mindig olyan sikere van, mintha premiére lenne, a the dansant ma is hü maradt hagyományaihoz. A tánczteremmé átalakitott szinház parkettje, páholysorai, erkélye rendkivül kedves képben mutatták be a föváros mulató közönségét, melynek ez volt az utolsó nagy elitebálja. A háziasszony br. Lipthay Béláné, ki ép oly buzgósággal késziti elö a mulatság sikerét, mint a milyen szeretetreméltósággal tölti be tisztét állandóan nagy társaságnak volt központja, melyben az arisztokraczia s a polgári osztály számos kitünöségét láttuk. A parketten vagy száz pár tánczolta a négyest a kitünö mulatságon, mely jelentékeny összeggel gyarapitotta az elsö budapesti szegény gyermekkert-egylet alaptökéjét.

Ott voltak: Töry Gusztávné, özv. Koppelyné, dr. Schwimmer Ernöné, Soltész Gáborné, Joanovics Emilné, dr. Kralitz Béláné, Jakabfy Istvánné, Lonszky Adolfné, Vetter Gézáné, Rupp Zsigmondné, br. Nikolics Fedorné, dr. Hincz Károlyné, dr. Ország Sándorné, Klesznir Jánosné, Grulih Vinczéné, Lithvay Matyásné, Baross Pálné, Emmer Kornélné, dr. Vándor Jakabné, Röser Miklósné, Majthényi Józsefné, br. Podmaniczky Gyuláné, br. Edelsheim Gyulayné, Weissenbacher Endréné, br. Kornigg Riesner Anna, Hollosné Ernesztin, Lám Gyuláné, özv. Tóth Gáborné, Blum százados és neje, Hedrich Jánosné, Papp örnagyné és növére, Schoberné, Kutassy Ernöné, Schmittné, Jeschinané, Grullin Jánosné, Kovács Istvánné, Sarony Kapeller Ferenczné, Henriquez tábornokné, Lovassy Ferenczné, br. Fleischhacker Ferenczné, Schmidt Ordódy Jánosné, gróf Rumerskirchenné, dr. Baumer Gyuláné, Leövey Sándorné, Huszár Adolfné, Huszár Sarolta, br. Lipthay Eszter, Grullin Róza, Kovács Angyalka, Rupp Irén, Kasztner Adél, Kutassy Aranka, Pásztély Mariska, Krissik Irma, Immerkirchen Elvira, Schwimmer növérek, Ghyczy növérek, Soltész növérek, Ország Margit, Laczkovics Ilona, Kleszner Etelka, Grulich Angyalka, Lipthay Mariska, Baross Margit, Millig Fany, Tóth Irén, Vater Guszti, Hedrich Miczi, Lavetta Hedvig, Jobbágyi Sarolta, br. Nikolics Johanna, Ország Margit, Kovács Szidónia, Kovács nővérek,

— **A budapesti fodrászlegények** segélypénztár- és önsegélyzö egyesülete sikerült jelmezestélyt rendezett ma a vigadó kistermében saját alaptökéje javára. A változatos mulatság tarkaságát nagyban emelték a csinosnál csinosabb jelmezek s a rendezés ügyessége. A bálbizottság diszes tánczrenddel lepte meg a hölgyvendégeket.

— **A budai kereskedö ifjuság** márcz. 8-án a budai polgári lövölde helyiségében tartandó bálja rendkivül diszesnek és látogatottnak igérkezik. A bizottság küldöttségileg hivta meg *Baross* Gábor kereskedelmi minisztert, ki meg is igérte megjelenését.

— **A magyarországi kárpát-egyesület** budapesti osztálya jótékonysági pénztára javára és az aggteleki barlang áttörési költségeinek fedezésére márczius 11-én (kedden) a fövárosi vigadó éttermeiben házi estélyt rendez.

— **Hangverseny és tánczvigalom.** A budapest-józsefvárosi 2. sz. tank. szegény tanulókat segélyezö egyesület márczius 8-án a fövárosi vigadó nagytermében hangversenyt rendez, melyen közremüködnek: br. Splényiné Blaha Luiza (kiséri Lányi Gy. czimbalommal), Grillné Csillag Teréz, Ábrányiné Wein Margit, Agghazy Károly és Kohlert Gyula. — A hangversenyt tánez követi.

— **A párisi magyar egylet,** mint levelezönk irja, szombaton este tartotta évi bálját Munkácsy Mihályné védnöksége alatt a Grand Véfour helyiségében. A párisi magyarok által jól látogatott estély igen szépen sikerült. A tánczok sorát Munkácsy nyitotta meg, délczegen járva a csárdást Komáromi Mariskával. A nagykövetség mint minden évben, az idén is képviselve volt, még pedig maga Hoyos gróf nagykövet és Hohenlohe herczeg követségi titkár személyében. Az osztrák koloniának is számos tagja jelent meg. Többek között Morpurgo kereskedelmi kamarai elnök nejével, Bürger volt kiállitási bizottsági elnök és neje, stb.

— **A központi Táncsics-bizottság** márcz. 16-án a vigadó nagytermében ünnepélyt rendez.

GYÁSZROVAT.

Reiner Bertalan az ismert tárczairó tegnap este váratlanul befejezte életét, melyböl még a Magyarországot külföldön népszerüsitö és ismertetö irodalom méltón várt sok szépet és értékeset. Az alig negyvenhat éves férfi, ki mint felügyelö az osztrák-magyar államvasuttársaság legjelesebb hivatalnokaihoz tartozott, tegnap délután egy irodalmi társasággal a Korona kávéházban idözött s hat óra tájban ment haza vadász-utcza 43 számu lakására. Itt érte a szivszélhüdés, mely néhány rövid percz alatt véget vetett munkás életének.

Reiner Bertalan a Nyirvidék egyik elökelö orvosának fia, pályáját mint tanitó kezdte, majd az alföldi vasut szolgálatába lépett, honnan Hyeronimi Károly igazgató meghivására az osztrák-magyar államvasuttársaságnál foglalta el a felügyelöi rangot és hivatalt, melyben kiváló szakképzettségröl tett tanuságot. Mint irónak, neve ismertebb volt külföldön, mint hazájában, mert irodalmi munkásságában leginkább arra törekedett, hogy a Magyarországról tévesen informált külföldi lapokban jeles tárcza-czikkeivel ismertesse meg Magyarország társadalmának igaz vonásokkal rajzolt képét a negyvenes évektöl a legutóbbi idökig. Különösen a N. Fr. Presse közölt töle szivesen tárczákat, melyek mindegyikével a magyar élet, a magyar világ olyan mozzanatára vetett fényt, mely már a hazában is csak a levéltárak rejtekeiben van meg. Az *Egyetértés* az ö kérésére közölte e tárczákat, mert Reiner óhajtotta, hogy rokonai, a kik magyarok, magyar nyelven ismerhessék az ö szellemes termékeit. Kiváló elöszeretettel kutatta fel a családi levéltárakat s a száraz történelmi adatokat gondos kézzel, igazi szeretettel dolgozta fel s mindig meg tudta örizni a közvetlenséget, melylyel közel fért ugy a magyar, mint a külföldi olvasóhoz. Utóbbi idöben a Kállay-család levéltárában kutatott és Kállay Béni közös pénzügyminiszterröl irni is kezdett egy tárczasorozatot, melynek befejezését azonban váratlan halála lehetetlenné tette. Tegnap délután, mielött még a kávéházba ment volna, az alföldi alkonyat leirásához kezdett. Hangulatos vonásokkal festette a gyönyörü szürkületet s az utolsó vonásokat estére hagyta, mikor meglepte a gyorsan ölö betegség s kiragadta kezéböl a tollat, melylyel diszére vált hazájának. Halála különösen sajnálatos abból a szempontból, hogy Reiner, a magyar közéletnek különösen a közelmultban rendkivül szorgos kutatója, adatainak fáradhatlan gyüjtöje, egész kötetekre való anyagot gyüjtött össze, a mely most feldolgozattanul marad. Igy rendkivül érdekes dolgokat gyüjtögetett már évek óta össze arról, hogy Giers, a mostani orosz külügyminiszter, minö módon müködött Magyarországban, a midön a szabadságharczot leverö orosz hadsereg egy részével közel egy évet töltött Erdélyben; a *Tisza* családról egész kötet kézirata volt már együtt, s azt legközelebb akarta sajtó alá rendezni; a magyarok befolyásáról Bosznia közelmultjára, szintén rendkivül érdekes és feltétlen hitelü adatai voltak. Temetése holnap szerdán d. u. ½4 órakor lesz a vadász-utcza 43. sz. házból.

Nemesvarbóki Plachy Tamás, a szent István-rend kis keresztese, a cziráki kerület éveken át volt képviselöje életének 69. évében ma jobblétre szenderült. A boldogult 1821-ben Mohorán Nógrádmegyében született. Tanulmányait Eperjesen végezte. Az 1839—40-ki pozsonyi országgyülésen, Frater követ oldalán, mint gyakornok vett részt, ugyanott esküdt föl a kir. táblánál jurátusnak. 1841-ben ügyvédi vizsgát tett s csakhamar Nógrádmegye tiszt. ügyészévé neveztetett ki. Ügyvédi gyakorlatot 1847-ig folytatott, a midön megnösülvén gazda lett; e mellett élénk részt vett a megye közügyeiben. 1869-ben mint balközépi, erös küzdelem után a Deák-párti jelölttel szemben képviselövé választatott a sziráki kerületben, melyet állandóan képviselt. A fuzió után a szabadelvü párt tagja lett s mint ilyen egyik legszorgalmasabb látogatója volt az üléseknek. 1883-ban a szent István-rend kiskeresztjét kapta. Elhunytáról a következö családi gyászlapot vettük: Alsó felsö-ruttkai és nedeczei Ruttkay Mária: Gyula fia — Sári unokája — édesanyja özv. Ruttkay Lászlóné és az összes rokonság nevében megtört szivvel jelenti hön szeretett férjének nemesvarbóki Plachy Tamásnak, a szent István-rend kiskeresztesének, a sziráki választókerület hosszu évek során át volt országgyülési képviselöjének, Nógrádvármegye bizottsági tagjának 1890. évi márczius hó 3-ik napján, életének 69-ik, boldog házasságuk 42-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai az ágostai ev. hitvallás szertartása mellett 1890. évi márczius hó 6-ik napján délutáni 1½ órakor fognak az ecsegi sirboltba az örök nyugalom helyére elhelyeztetni. Budapest, 1890. márcz. hó 3-án.

Báró Flödnig Ede a 12-ik huszárezred nyugalmazott századosa Alattyánban élte 77-ik, boldog házasságának 42. évében február hó 26-án meghalt. A köztisztelet és szeretetben élt agg temetése mint levelezönk irja, a környék közel és távol vidékének nagy részvéte mellett ment végbe. A végtisztesség megadására kivonult Jász-Berényböl az ott állomásozó 1-sö honvéd huszárezred egy százada és a teljes tiszti kar. A temetési szertartást Justus József alsó jászsági esperes az alattyáni plebános segédletével végzé. A boldogult hült tetemeinek a családi sirboltba történt letételekor, a kivonult honv. huszár század elsö csapata sortüzet adott.

Müller Lajos fövárosi tánczmester meghalt. Temetése márcz. 6-ikán megy végbe a kerepesi-ut 14. számu házból. Müller Lajos 68 évet élt s többet mint ötven évet töltött a pályán, melynek terhei annál nyomasztóbbak lesznek, minél több a vállakra nehezedö évek száma. A boldogult pályáján elérte azt, a mit csak el lehet érni, tanitotta tánczolni Mária Valeria föherczegnöt, ki Budapesten az ö vezetése alatt kezdett tánczolni, majd József föherczeg udvarában oktatta a fiatal föherczegnöket és föherczegeket a tánez müvészetére, késöbb pedig Coburg Fülöp herczeg udvarában fejezte be az udvari tánczmesterséget. Budapesten általánosan ismerték az öreg urat, ki utóbbi idökig megörizte egyenes testartását, karcsuságát. Már nagymamák és mamák, igen komoly állásu urak azok, a kiknek Müller Lajos volt tánez- és «illemtanáruk.» A szülök szivesen tanittatták gyermekeiket nála, mert egyik jeles tulajdona az volt, hogy a jó testtartáshoz hozzá tudta szoktatni a keze alatt növekvö zsenge ifjuságot. A nyári idökben a vidéken tánczmesterkedett s Magyarország sok nagy városában hallják most részvéttel halálának hirét.

Essl András, az egykori munkásvezért ma délután négy órakor temették el a külsö-dob-utcza 33. sz. gyászházból a munkások nagy részvétele mellett. A ravatalra sokan helyeztek koszorut, köztük a munkáspárt («Felejthetetlen elvtársának»), az általános munkás-betegsegélyzö-egylet («Hü tisztviselöjének») s kartársai. A halottasház udvarán körülbelöl 500 munkás gyült egybe, megadni a végsö tisztességet az egykori derék vezérnek. A temetésen testületileg részt vett a munkáspárt, az általános munkás betegsegélyzö egylet és a szabósegédek betegsegélyzö-egylete, az utóbbi zászlója alatt. A beszentelés után Rauch György és Kürschner Jakab munkások tartottak beszédet az elhunyt felett, méltatva érdemeit. Esslt a köbányai uti uj temetöben helyezték örök nyugalomra.

Ippi Bideskuty Antal volt Krasznamegye egykori czentralis föszolgabirája, majd másodalispánja, Szilágyvármegye bizottsága virilis tagja, Ippen febr. 28-án élete 75-ik évében elhunyt.

A közönség köréből.

Törley-Talisman-Sec. 12935

Influenza betegségnél kitünö szolgálatot tesz
„Margit"
gyógyviz.
(Magyar Selters.)
Hazai és külföldi orvosi tekintélyek, Seltersi-Gleichenbergi vizek helyett legjobb eredménynyel alkalmazzák; tüdö-, gége- és a gyomor hurutos-bántalmainál, továbbá praeservativ-gyógyszernek bizonyult, legközelebb Trieszt, Fiume és hazánkban a kolera megbetegedés ellen.
Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.
Kizárólagos föraktár Édeskuty L. m. kir. és szerb kir. udv. ásványvizsáll. Budapesten
Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglökben. 12717

A hivatalos lap márcz. 4-iki számából.

Kinevezések. A király *Dobosfy* Alajos békésgyulai törvényszéki birót a budapesti itélötáblához számfeletti biróvá, dr. *Fekete* Gyula fogarasi járásbirósági albirót a deési, *Wiener* Sándor nagykanizsai törvényszéki jegyzöt a beregszászi és *Józsa* István miskolczi törvényszéki jegyzöt a sátoralja-ujhelyi ügyészségnél alügyészekké kinevezte, továbbá a m. kir. igazságügyminiszter: *Báthory* Vilmos budapesti kir. itélötáblai dijnokot ezen itélötáblához irodatisztté, *Sarkady* Ferencz budapesti itélötáblai dijnokot pedig ugyanoda járulnokká, *Szecsányi* Kajetán ipolysági kir. törvényszéki aljegyzöt az aranyos-maróthi és *Cseh* István rimaszombati kir. törvényszéki aljegyzöt ugyanezen törvényszékhez jegyzökké, *Lászlóffy* Antal temesvári kir. járásbirósági joggyakornokot a lippai és *Körmendy* Mihály komáromi kir. járásbirósági joggyakornokot a tatai kir. járásbirósághoz aljegyzökké, *Papp* István aradi kir. törvényszéki dijnokot a borosjenöi kir. járásbirósághoz, *Mersitz* Géza szatmárnémetii kir. törvényszéki dijnokot pedig a pozsonyi kir. törvényszékhez irnokokká nevezte ki; a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: *Jelinek* Józsa krivány állami elemi leányiskolai rendes tanitónöt és *Peregrinyi* Sándorné szül. *Nemecz* Irma ujpesti állami elemi iskolai rendes tanitónöt jelen állásukban végleg megerösitette.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter: *Velding* János paksi és *Farkas* János gyönki kir. járásbirósági segédtelekkönyvvezetöket kölcsönösen áthelyezte.

TÁVIRATOK.

Bécs, márcz. 4. *A képviselöház* mai ülésében a kormány törvényjavaslatot terjesztett elö a reichsrathba szóló választási törvénynek Carolinenthal és Böhmisch-Brod községekre nézve történendö módositásáról. — *Lienbacher* elnök tekintettel a legföbb közegészségügyi tanács részéröl beérkezett véleményes jelentésre, az élelmiszerekre vonatkozó törvényjavaslatot annak módosithatása végett visszaadatni kéri. Ez inditványt elfogadták. — *Poklukar* bizottsági elnök azt inditványozza, szólitsák fel a kormányt, hogy a legközelebbi napokban jelentést tegyen a bizottságban az üresen álló lakásoknak a házosztályadó alól való fölmentése kérdésében. Az inditványt elfogadták. Ezután a segédlelkészek kongruájának javitásáról szóló törvényjavaslatok részletes tárgyalását folytatták. *Perics,* minthogy a német nyelvet nem birja kellöleg, horvátul beszél és kijelenti, hogy beszédének forditását az elnök kezeihez fogja juttatni. A ház változatlanul elfogadta a katholikus segédlelkészek kongruájának javitásáról szóló törvényjavaslatot, valamint a kormánynak a krakkó-przemysli és a przemisl-lembergi vasutvonalak második vágányának lerakásáról szóló javaslatát, ama határozattal, mely szerint a kormány felhivatik, hogy a galicziai Károly-Lajos-vasut államositását olykép készitse elö, hogy a nevezett vonalak második vágányának lerakása után az összes vonalak az állam birtokába, illetöleg üzemébe legyenek átvehetök. Ezután megkezdték az ártatlanul elitéltek kárpótlásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Jaques* és *Roser* melegen pártolják a javaslatot, kiemelik a humanitárius szempontokat és kijelentik, hogy az államnak kötelessége az ártatlanul elitéltek kárpótlásáról lehetöleg gondoskodni. *Jaques* azt inditványozza, hogy utasiták vissza a javaslatot a bizottsághoz átdolgozás végett. Erre a tárgyalást megszakitották. *Steinwender és társai* az «anglo-austrian prinking and publishing union limited» konczessziójára vonatkozó interpellácziók sürgetik a választ. *Türk* azt kivánja, hogy a tözsdeadó tárgyalása a jövö ülés napirendjére tüzessék ki. *Smolka* elnök azt válaszolja, hogy ö a napirend megállapitásánál szigoruan a házszabályokhoz alkalmazkodik. A ház legközelebbi ülését csütörtökön tartja.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Egy *Hajek* Antal nevü szabólegény 15 éves kedvesével, Schubauer Emiliával együtt öngyilkosságot követett el tegnap a Schwarzer-féle vendégfogadóban. A kettös öngyilkosság oka reménytelen szerelem volt.

Berlin, márcz. 4. Eddig *120 pótválasztás* eredménye ismeretes. Megválasztatott 10 konzervativ 4 birodalmi-párti, 20 nemzeti szabadelvü, 13 czentrum-párti, 43 szabadelvü, 14 szocziálista, 5 velf, 7 demokrata, 2 antiszemita és 2 lengyel.

Berlin, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A haladópárti lapok a pótválasztások eredménye alapján a következö számokkal illusztrálják a pártok erösségét. A német szabadelvü képviselök száma 70, a demokratáké 10, a nemzeti szabadelvüeké 39, a birodalompártiaké 22, a konzervativoké 63, a czentrumpártiaké 103, a szocziáldemokratáké 36, welféké 10, az antiszemitáké 4, a lengyeleké 16, az elzásziaké 13, a szélsö liberálisoké 2. Azonkivül van egy dán képviselö is.

Berlin, márcz. 4. A lapok tegnapi hire hogy *Heusner* ellentengernagy a birodalmi tengerészeti hivatalban a viselt államtitkári állásáról lemondott, alaptalan. Heusner megbetegedett és betegsége alatt más helyettesiti.

Berlin, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *Post* azt hiszi, hogy a birodalmi ülés elé nem terjesztenek szoczialista törvényjavaslatot, mert az eddigi törvénynek is nagyon kevés haszna volt a szoczialdemokráczia elleni küzdelemben.

Berlin, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) A *Köln. Ztg.* jelentése szerint Bismarck herczeg kijelentette, hogy nincs szándékában visszalépni. A birodalmi gyülést valószinüleg husvét utánra április közepe táján fogják egybehivni. A szocziális törvény behozatala egyelöre nem valószinü.

Berlin, márcz. 4. Azt a hirt, hogy a franczia missziónárusok *Peterssel* találkoztak *Tamánál,* most *Borchart* is megczáfolja következö táviratával, melyet az «Emin pasa bizottság» végrehajtó választmányához intézett Zanzibárból: «Az angol és franczia forrásokból eredö hir teljesen helytelen. Engem véltek *Petersnek,* ki pedig valószinüleg *Kavirondoban* (a Viktoria Nyanza mellett) van. Én ezen hirt *Ugandából* a hittéritök által küldöm meg *Petersnek. Borchart.*»

Barmen, márcz. 4. A szijgyártók sztrájkja nagyobb mérveket ölt. Tegnap délben öt gyárban hagyták abba a munkát és azt hiszik, hogy a sztrájk még más gyárakban is kiüt. Egynehány gyár még a sztrájk kiütése elött beleegyezett a munkások követelésének magatartásába. A nagyobb gyárakat a rendörség örzi.

Köln, márcz. 4. A «Kölnische Zeitung» jelentése szerint Barmenben a gyártulajdonosok tegnap gyülést tartottak, melyen mintegy 80 gyáros vett részt. A gyülésen a gyárosok elhatározták, hogy ragaszkodnak legutóbbi határozatukhoz és a szijgyártómunkások ama követelését, hogy a munkaidö tiz órai legyen, nem fogadják el. Ellenben az oly gyárakban, hol 11 órán tul dolgoznak, a munkaidöt 11 órára szállitják le. A ki ezen egyezség ellen vét, 100 márka büntetést fizet minden dolgozó asztal után. Néhány gyáros elfogadta a 10 órai munkaidöt azon kikötéssel, ha a többi gyárosok is elfogadják e feltételt.

Páris, márcz. 4. A képviselöház mai ülésében vita nélkül igazolta Revest, Mery és Gousset Seine-megyei boulangista képviselök választásait. *Pontois* képviselö *Mazeau* szenatornak a semmitöszék elsö elnökévé történt kinevezése ügyében kivánt interpellálni. *Théveret* igazságügyminiszter válasza után, a ki konstatálta, hogy *Pontois* maga is elismerte *Mazeau* érdemeit, a ház 320 szavazattal 86 ellenében elfogta az egyszerü napirendet.

Páris, márcz. 4. A képviselöház *Schneider* autumi képviselö választását 275 szavazattal 199 ellenében igazolta.

Páris, márcz. 4. *Hubert Castex* tábornokot a vizsgálóbizottság fegyelem elleni vétségben *bünösnek* mondotta ki és nyugdijazásra itélte, megvonva töle a lehetöséget, hogy ujra tényleges szolgálatba lépjen.

Páris, márcz. 4. Az *Estafette* szerint *Constans* lemondásának igazi oka az, hogy Mazeaunak a semmitöszék elnöki tisztségét oly föltétel alatt igérték meg, ha cote d'or-megyei szenátori mandátumáról lemond és minden befolyásával oda fog hatni, hogy helyébe Cunisset-t, Carnot vejét válaszszák meg.

Páris, márcz. 4. *Tirard* miniszterelnök kissé gyöngélkedik. Hir szerint a miniszterelnök néhány napi szabadságot szándékozik venni.

Páris, márcz. 4. A mai minisztertanács *Tirard* miniszterelnök hülés és nevralgikus bántalmak miatt kénytelen volt ágyba feküdni. Hir szerint a miniszterelnököt gyöngélkedése megerösiti ama elhatározásában, hogy *lemond,* de valószinüleg csak Francziaországnak a berlini értekezleten való részvételére vonatkozó interpelláczió tárgyalása után fogja e szándékát megvalósitani.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) A Pol. Corr. párisi levele a franczia politikai körök ellen fordul, melyek nem helyeslik, hogy Francziaország képviselöt küldjön a berlini munkásvédelmi konferencziára. Mivel Francziaország Németországgal békés viszonyban van, Francziaország elmaradása a konferencziáról mindenütt azt a gyanut kelthetné, hogy a demokratikus állam nem törödik a munkások érdekeivel. Francziaországhoz ez a magatartás nem volna illö.

Páris, márcz. 4. Képviselöi körökben az a hir kering, hogy a *berlini értekezletre* vonatkozó interpelláczió tárgyalásánál a kormány egész külügyi politikájára ki fognak terjeszkedni.

London, márcz. 4. Hir szerint Nagy-Britániát a berlini értekezleten három megbizott fogja képviselni. A megbizottakat Salisbury a munkaadók és szakértök közül fogja választani.

London, márcz. 4. Az *alsóház* mai ülésén *Smith* miniszter kijelentette, hogy Anglia válaszát a német birodalomnak a munkásügyben tartandó értekezletre szóló meghivására a ház elé fogják terjeszteni, mihelyt azt a német kormány megkapja; addig e tárgyban nem adhat bövebb felvilágositást.

London, márcz. 4. A *felsöház* mai ülésén *Salisbury* kormányelnök kijelentette, hogy a *Parnell*-ügyben kiküldött bizottság jelentését a ház elé terjeszti, mihelyt az alsóház határozni fog a jelentés fölött. A jelentés a felsöházban is körülbelül oly elbánásban fog részesülni, mint az alsóházban.

London, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A Forth-hidat, mely legnagyszerübb és legmagasabb hidja a világnak, megfelelö ünnepélyességgel nyitotta meg ma a walesi herczeg. Az ünnepélyen jelen volt Eiffel mérnök, az Eiffel-torony megalkotója, több franczia és osztrák mérnök és épitész. Az egy angol mértföldnél hosszabb Forth-hid megnyitása következtében az Edinburgból északi Skócziába vezetö vasutvonal 20 mértföldnél nagyobb távolságot tett. A hidat 1882. deczember havában kezdték épiteni. Összes költségei 21 millió 400.000 fontra rugnak.

London, márcz. 4. A *Morning Post* értesülése szerint a délafrikai angol társaság tárgyalásokat folytat az afrikai tóvidéki társasággal, e társaság nyassza-földi és más birtokainak és jogainak megvásárlása végett.

Brüsszel, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) Körülbelöl hatszáz szoczialista hadköteles, kiket besoroztak, tegnap éjjel azzal a kiáltással vonult végig Brüsszel utczáin, hogy: «*Éljen a köztársaság!*» A kormány szigoru vizsgálatot rendelt el ez ügyben.

Róma, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) Waldersee gróf ide érkezett. — A hadügyminiszteriumnak tizenegy millió lira hitelt szavaznak meg, miböl egy millió a próbamozgósitásra van szánva.

Róma, márcz. 4. Az aethiopiai ügyekre vonatkozó zöldkönyv közli továbbá a szövegét az aoussai szultánnal kötött szerzödésnek, melyet *Mahomed aoussai* szultán és *Umberto* király nevében *Antonelli* gróf 1888. deczember 9-én irtak alá és a mely 1889. november 13-án ratifikáltatott. A szerzödés garantálja az assab-aoussa-schoahi ut biztonságát minden karaván részére, mely Assabból jön vagy Assabba megy és elismeri Olaszország birtokjogát az egész partvidékre nézve Umfillahtól Kasdumeiráig. Ha az aoussai szultán megtámadtatnék, ki fogja tüzni az olasz lobogót és államait olasz védelem alatt állóknak fogja nyilvánitani, továbbá kötelezi magát, hogy elfogatja a rabszolga-kereskedök karavánjait, melyek Aoussán át akarnak vonulni.

Róma, márcz. 4. A *képviselöházban* ma osztották szét az *aethiopiai ügyekre* vonatkozó *zöld könyvet,* mely 427 oldalra terjed. Az iratok 1857. január 15-étöl 1889. szeptember 9-éig terjednek. Magában foglalja a zöld könyv az aethiopiai ügyekre vonatkozó iratokat *Cavour* elsö kisérleteitöl kezdve, hogy a hittéritök utján *Abyssiniával* összeköttetésbe lépjen, egész a *Menelik* királylyal kötött *olasz-aethiopiai* szerzödés megkötéséig. Közli továbbá a zöld könyv a szövegét az olasz-aethiolopiai szerzödésnek, melyet *Menelik* király a maga részéröl, *Antonelli* gróf pedig az olasz király nevében 1889. május 2-án irtak alá és mely 1889. szeptember 29-én ratifikáltatott. A szerzödés 20 czikkböl áll. A 13-ik czikk pontosan megállapitja a jelenlegi olasz birtokok határait. A 17-ik czikk szó szerint igy szól: Aethiopia királya beleegyezik, hogy más hatalmakkal vagy kormányokkal folytatott minden tárgyalás alkalmával az olasz király kormányának közbenjárását fogja igénybe venni.

Lisszabon, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A: Angliával való viszály következtében támadt izgalom még nem csendesedett el, föképp mert a köztársasági párt lapjai révén és tüntetések rendezése által gondoskodik, hogy a közvélemény nézetei után induljon. A kormány minden tettét a leghevesebben megtámadják, s az alkalmat egyuttal a monarkhia ellen való támadásokra is felhasználják. Az angol-portugál viszályra vonatkozólag azt vetik a kormány szemére, hogy eddig semmit se tett ebben a kérdésben. Ujabb izgalmat okozott az a hir, hogy az angol kelet-afrikai társaság rendeletet adott ki a portugálok által elhagyott területek megszállására. A portugál kormány erre vonatkozólag felvilágositásokat kért Salisbury lordtól, a ki kijelentette, hogy megszállásról szó sincsen, s a kiküldötteknek csupán vasut- és távirda-vonal kitüzésére van utasitásuk. A minapi utczai tüntetések alkalmával 100 elfogatás történt.

Belgrád, márczius 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Pencsicsnek egy szerb alattvalónak Bulgáriában rablógyilkosság gyanuja miatt történt elfogatása miatt beterjesztett interpellácziója volt ma napirenden. Ez ötletböl *Szekrovics* Pania liberális képviselö rendkivül hevesen megtámadta a bolgár kormányt, melyet az önkény és terrorizmus kormányának nevezett. *Gruics* Száva miniszterelnök rendreutasitotta a szónokot, s inparlamentáris kifejezéseit, melyekkel egy szomszéd országot megtámadott, helyteleniette. A beszéd jó hatást tett, s Gruics válaszát, mely szerint az elfogott ellen a bolgár törvényszék fog eljárni, tudomásul vették. (N. Fr. Pr.)

Belgrád, márcz. 4. A *szkupstina* megkezdte az ország közigazgatósági beosztásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Ama kérdésnél, hogy *Sabácz* vagy *Losnicza* legyen-e a *drinai* kerület székhelye, *Tausanovics* belügyminiszter, a bizottság javaslatával ellenkezöleg, *Sabácz* mellett foglalt állást és felvetette a bizalmi kérdést, mire a szknpstina nagy többséggel *Sabácz* javára döntött.

Szófia, márczius 4. A *Belgrádból* eredö hireket, melyek arról szólnak, hogy a szerb kormány jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz a maczedoniai bolgár tanulók ügyében, kik egy idö óta itt tartózkodnak és hogy a belgrádi bolgár diplomacziai ügyvivöség vezetöjét visszahivták volna, *megczáfolják.* Ellenkezöleg itt teljesen helyeselték *Mincsevics* magatartását, ki segitségére volt körülbelül 30 szegénysorsu maczedoniai tanulónak, hogy Szófiába utazhassanak, hová saját jószántukból jöttek tanulmányaik befejezése végett.

Konstantinápoly, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) *Vulkovich* bolgár ügyvivö Szófiába utazott, hogy bejelentse azt, hogy a porta *Ferdinánd* fejedelmet a bolgár kormány kivánságához képest *elismeri.* A porta jóakarata jeléül arra is hajlandó, hogy egyelöre is evkaf. biztost küldjön Szófiába. Az elismerés kérdése a minisztertanácsban is szóba került. Elismerik, hogy az elismerés kivánatos s hogy Bulgária loyalitása bátoritást érdemel, az elismerés megtagadása pedig visszatetszést szülhet és zavaroknak válhat okozójává. A minisztertanács azonban határozatot nem hozott.

Szófia, márcz. 4. Az *Agence Balcanique* jelenti *Vulkovics* diplomacziai ügyvivö, kit *Ferdinánd* fejedelem délelött kihallgatáson fogadott, ma visszatért Konstantinápolyba. *Vulkovics* tüzetes utasitásokat kapott, hogy teljes erélylyel hasson oda, hogy *Ferdinánd* fejedelem elismertessék. Azt hiszik, hogy Bulgária e czélból hivatalos lépést fog tenni a portánál. Az eddig tett félhivatalos lépések abból állottak, hogy *Stambulov* miniszterelnök levelet intézett *Vulkovicshoz,* ki annak tartalmát a nagyvezirrel közölte, továbbá hogy felszóllalást tettek ez ügyben az itteni török biztosság titkáránál.

Szófia, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Minthogy a porta elvben *nem tesz kifogást Ferdinánd fejedelem elismerése ellen,* csak az idöt nem tartja alkalmasnak erre, Vulkovics, a ki ma utazott vissza Konstantinápolyba, utasitást kapott, hogy iparkodjék a portát az elismerés eszméjének teljesen megnyerni, kifejtvén, hogy a Panicza-vizsgálat leleplezései ezt feltétlenül szükségessé teszik, s hogy a további bizonytalan állapotok Bulgária békés fejlödését veszélyeztetnék. Ha Vulko-

vics nem tudja a portát a fejedelem elismerésére birni, akkor a bolgár kormány egyenesen a nagyhatalmakhoz fog fordulni. (N. Fr. Pr.)

Athén, márcz. 4. A képviselöház megszavazta a költségvetést, mire az ülésszakot bezárták. Valószinüleg még rendkivüli ülésszakot tartanak.

Athén, márcz. 4. Tegnap népgyülést tartottak, mely tiltakozott az angol kormánynak *a krétai viszonyokra* vonatkozólag tett nyilatkozata ellen.

Pétervár, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A kelettengeri tartományok oroszositására vonatkozó törekvések az orthodoxizmus támogatására irányuló egyházi rendszabályokban is nyilvánulni fognak. A minisztérium idegen (nem orthodox) felekezetekre vonatkozó osztályában már tanácskoznak is eme rendszabályok felett és beavatott körökben azt állitják, hogy azok iparkodni fognak az illető tartományok egyházi szervezetét a kormány törekvéseinek szolgálatába vonni. A föbb rendszabályok: Péterváron evangelikus theologiai akadémia felállitása és az, hogy a kormány ezentul közvetlenül be fog folyni kelettengeri tartományok egyházi állásának betöltésére. Az orthodox zsinat sikeresen fáradozik orthodox templomok épitésének támogatása körül. melyeknek czéljaira már a jövö évi költségvetésbe nagyobb összegek lesznek felvéve.

Pétervár, márcz. 4. A *Journal de St. Petersbourg* megczáfolja a *Standard*-nak azt a hirét, hogy bizonyos orosz tisztek már ki voltak jelölve, hogy esetleg *Bulgária* kormányzását átvegyék. Ep ugy megczáfolja a nevezett lap a *Politische Correspondenz* ama hirét is, hogy az atheni orosz követ tárgyalásokat folytatott a krétai lázadók egyik vezetöjével.

Zanzibár, márcz. 4. Liebert örnagy 29 német tiszttel tegnap ide érkezett.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, márcz. 4. A *fogyasztási adó* ügyében kiküldött bizottság albizottsága befejezte ma a fogyasztási adóreform felett való vitát és a javaslatnak csak egy pontján tett változtatást, a mennyiben a szölö adóját 1½ frtra szállitotta le.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Gottschalk* az osztrák-magyar államvasut technikai tanácsosa tegnap a párisi bizottságtól kapott messzeható felhatalmazásokkal Bécsbe érkezett. Valószinü, hogy mindenekelött a bécsi igazgató-tanácsesal a mérleg ügyében fog értekezni.

Belgrád, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A szerb-romániai kereskedelmi szerzödést tegnap irták alá. Az uj szerzödés 1892 ig érvényes.

Berlin, márcz. 4. A «Disconto Commandit» társaság felügyelöbizottságának mai ülésén beterjesztett mérleg 13.788,691 márka tiszta nyereséget mutat fel (az elözö évben a tiszta nyereség 9.489,107 márka volt.) Ajánlatba hozatik 14%-os osztalék kiosztása, továbbá hogy a tiszta nyereség 10%-a egy külön tartalék alkotására fordittassék. Az összes tartalék, az árfolyamtartalék kivételével 21.724,175 márka összeget tesz ki szemben a tavalyi 14.194,228 márkával.

Páris, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) ***Boulevard-forgalom.*** Háromszázalékos franczia járadék 88.38, olasz járadék 93.32, ottomán bank 535.37, magyar aranyjáradék 88.31, államvasut —.—, párisi bank 792.50, alpin-218.75, braziliai bank —.—, török dohány-részvény —.—. Csendes.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

‡ **Arad-temesvári vasut.** 1890. évi márczius hó 15-én a magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló arad-temesvári vasuton gyors- és teherárák, valamint élö állatok, jármüvek és hullák szállitására nézve 1887. évi szeptember hó 1-töl érvényes külön határozmányok és dijszabáshoz (II. rész) a II. pótlék fog életbe lépni, mely egyes határozmányok s az I. kivételes dijszabás módositását és uj kivételes dijszabások felvételét tartalmazza. Ez intézkedés által a magy. kir. államvasutakon fenálló közgazdaságilag is fontos kivételes dijszabások nagy része az arad-temesvári vasut vonalára is átvétetik és az illetö áruczikkek dijleszállitásban részesittetnek, E pótlék a magy. kir. államvasutak dijszabási osztályában példányonkint 30 krért lesz megszerezhetö.

‡ **A m. kir. postatakarékpénztár február havi forgalma.** A m. kir. postatakarékpénztárnál 1890. február havában a takarékforgalomban: Betétetett 408,682 frt 18 kr, visszafizettetett 287,409 frt 18 kr. A betét átlag ennélfogva e hóban 121,273 frttal gyarapodott. Az összforgalom 1890. február havában 696.091 frt 36 krt tett ki. 1890. február havában mint uj betevö belépett 5746, a betevök közül kilépett 3446, a betevök számában tehát 2300 szaporodás mutatkozik. Betevök számára e hóban értékpapir 33.300 forint névértékben vásároltatott. A cheque forgalomban betétetett 1.320,594 frt 10 kr, visszafizettetett 1.021,737 frt 74 kr, a betét átlag e hóban 298,856 frt 36 krajczárral gyarapodott. Az összforgalom 1890. február havában 2.342,331 frt 84 kr. 1890. február havában a számlatulajdonosok sorába való felvételre jelentkeztek 103-an. A m. kir. postakarékpénztár betét átlaga 1890. február 28 án a takarékforgalomban 3.961,311 forint 96 kr, a cheque forgalomban 455,406 frt 16 kr, összesen 4.416,718 frt 12 kr. Az összes résztvevök száma 1890. február 28-án a takarékforgalomban 156,828, a cheque forgalomban 394, az utóbbiak közül eddig 268, a clearing forgalomhoz is csatlakozott. A betevök részére 1890. február 28-ig összesen 379 járadékkönyvecske állittatott ki, a melyekre összesen 708,400 frt névértékü értékpapir van az intézetnél letétben elhelyezve. A betevök részére 1890. február 28-ig vásároltatott és számukra megküldetett 673,100 forint névértékü értékpapir.

‡ **A hajózás megszüntetése.** A dunagözhajózási társaság közli, hogy a budapest-mohácsi személyhajójáratokat a jégzajlás miatt a mai nappal egyelöre abba kellett hagynia.

KERESKEDELEM ES TÖZSDE.

** **Magyar hitelbank és osztrák hitelintézet.** *Pallavicini* Ede örgróf, a magyar általános hitelbank vezérigazgatója, tegnap óta Bécsben van és ma *Kornfeld* Zsigmond igazgató is oda utazott, hogy részt vegyenek ama tárgyalásokon, melyek az osztrák hitelintézetnél a két intézet között fennálló szerzödési viszony megujitása tárgyában folynak. Miután a nézetek e tárgyban elöbbi beható megbeszélések következtében meglehetösen tisztultak, a holnap kezdödö hivatalos tárgyalások csak rövid ideig fognak tartani.

** **A helyzet a berlini tözsdén.** A berlini tözsdén uralkodó állapotokat, mint onnan irják, már nem lehet paniknak nevezni, mely gyorsan kitör és hamar elmulik, hanem sokkal mélyebb gyökerü gazdasági bajra vallanak. Németország most rendkivül tulzott s a közönség sok körét magával ragadott spekuláczió nyomása alatt áll. A kereskedelem és ipar magva még egészséges, vasat és szenet még mindig élénken keresnek, s habár feltünö, hogy Németország külkereskedelme épen akkor hanyatlik, mikor más nagy államoké jelentékenyen nagyobbodik, még sem tagadható, hogy Németország legfontosabb ipartelepei még mindig teljesen el vannak foglalva munkával s ezért a válság nem gyökerezhetik egyebütt mint a tözsdében, mint a hogy tényleg onnan indult is ki, ama mértéktelen spekuláczió következtében, melyet ama konverziók inditottak meg, melyek a járadékok kamatait csökkentették s a középbirtokosok pénzét a biztos befektetésekböl kizavarták. A vasuti részvényeket konzolokká átváltoztató államositások, a járadék-tulajdonosokat nyugalmukból és kényelmükböl kizavaró konverziók a közönség figyelmét a tözsdére terelték, a melytöl azelött idegenkedett. Igy ébresztették fel az üzérkedési szellemet, igy készitették elö a sok kibocsátás és szindikátus talaját, melyeket a tulzott spekuláczió apparátusának nevezhetünk. Midön az állami fegyverkezés következtében az ipartelepek számos megrendelést kaptak, midön a védvámmal dédelgetett kartelek az ipar konjukturát mesterségesen javitották, akkor az a vad hajsza keletkezett a tözsdén, mely most sok exisztenczia romlásával végzödik. A berlini tulzott spekuláczióban a meggondoltság legkisebb nyomát sem látjuk s azért kellett a hitel hiányán hajótörést szenvednie. A gazdag nemzetek töké je sem végtelen, s ha legnagyobb részét a tözsdére terelik, végre is olyan állapotoknak kell bekövetkezniök, melyek miatt a spekuláczió elveszti maga alatt a talajt. A drezdai bank mérlege mutatta, hogy a bankok mily óriási összegekig voltak már érdekelve. A felek üzérkedése arra kényszeritette a bankokat, hogy minden hatalmukkal idegen tökére tegyenek szert, s midön a hitelt már mindenütt kimeritették, a részvénytökét kellett emelniök. Alig van Berlinben bank, a mely az utóbbi években ily módon nem segitett volna magán. Saját tökéjük az el nem helyezett kibocsátásokban hever, s le van kötve, mert az adósok legnagyobb része olyan felekböl áll, a kik mértéktelenül spekuláltak s a kik a rohamos spekulácziók következtében csakhamar elérték azt a határt, a melynél a fizetés megszünik. A bankok és bizományosok azonban, hogy saját exisztencziájukat biztosithassák, a közönséget kénytelenek pozicziójából kiragadni. Igy került a tözsdére az a tömérdek értékpapir, melyet ez felvenni nem képes, ezért hanyatlottak az árfolyamok oly rohamosan, hogy a nyugodt tökepénzesek is megrémültek töle s vagyonukat megmenteni igyekeznek. A berlini állapotok nagyon hasonlitanak azokhoz, melyek az 1873-dik évi krachot megelözték, csakhogy a berlini tözsde jobban van szervezve, mint a bécsi volt akkor s azért remélik, hogy az 1873-dik évi krach még sem fog ismétlödni, de Berlinnek még nagyon sok nehéz napja lesz addig, mig ujra rendes állapotokról beszélhetnek. Ilyen napja volt tegnap is. Az árfolyamok az óriási kinálat következtében rohamosan estek. Mindenki arra igyekezett, hogy értékpapirjaitól, habár áldozattal, minél elöbb megszabaduljon. Minél nagyobb mértékben esnek az árfolyamok, annál nagyobb tömegekben kinálják az értékpapirokat. Késöbb a kinálattal kissé alább hagytak; néhány nagyobb kötés is jött létre, minek következtében a contremine azonnal hozzálátott a fedezéshez. A tözsde mégis valamivel nyugodtabban záródott.

** **Az osztrák-magyarar bank** legujabb heti kimutatása szerint a leszámitolás 1·97 millió forinttal emelkedett, ellenben lombard 196,000 millió forinttal apadt. A két üzletág februáriusi mozgalma együtt 14·9 millió forint csökkenést eredményezett, mely következöképen oszlik fel:

	Leszámitolás Február végén	Január végéhez képest	Lombard Február végén	Január végéhez képest
	millió		forint	
Budapest	21·487	—6·055	2·988	—0·724
Magyar fiókok	20·507	—0·318	2·471	—0·092
Bécs	54·195	—1·665	10·380	—3·905
Osztrák fiókok	39·201	—2·659	6·314	+0·298
Összesen	135·391	—10·697	22·164	—4·224

Február utolsó hetében a papirforgalom 3·5 millió forinttal nagyobbodott, a mennyiben 4·29 millió forint bankjegyben forgalomba került és 0·71 millió forint értékü államjegy a bankba visszavándorolt. A giróüzletben 1·27 millió forintot fizetett ki a bank, 0·76 millió forintért zálogleveleket vett s a többi aktivákat 0·58 millió forinttal szaporitotta. Az adómentes tartalék 3·6 millió forinttal apadt, s 54·5 millió forintra rugott. Tavaly február 28-án a bank állása következö volt: leszámitolás 120·9 millió, lombard 20·3 millió, bankjegyforgalom 373·6 millió, adómentes tartalék 67·5 millió forint.

** **A budapesti kereskedelmi- és iparbank részvény-társaság** ma tartotta rendes évi közgyülését remetei *Sebastiani* Jenö elnöklete alatt. A közgyülés határozatképességének konstatálása után beterjesztetett az igazgatóság jelentése, mely konstatálja, hogy a mult év nagy részén át, különösen az év második felében a piaczunkon uralkodó pénzszüke a kamatláb emelkedését vonta maga után, s azt az intézetnek, mely aránylag csekély tökével s csak szerény takarékbetét-állománynyal rendelkezik, e szerint a visszleszámitolásban találja az eszközöket, hogy ügyfelei hitelszükségleteinek eleget tehessen, kettösen kellett éreznie. A nyereségnek ez uton beálló csökkenését a forgalom fokozásában igyekezett az igazgatóság pótolni s megelégedésére szolgál, hogy ama bizalomnál fogva, melylyel az intézet rövid fennállása daczára találkozik, a czélt elérte, s minden egyes üzletágban feltünö emelkedést mutathat fel. A fokozódó üzletekkel szemben megfontolás tárgyává kellett tenni, valjon nem-e volna kivánatos, hogy egyrészt a saját erök öregbitése, másrészt a betevök és visszleszámitolók nagyobb biztossága, tehát a hitelképesség emelése czéljából a részvénytökét fölemeljék, s az ez irányban folytatott tanácskozások eredményeként inditványozza az igazgatóság, hogy a részvénytöke 200,000 forinttal, illetve 300,000 forintról 500,000 forintra emeltessék. A beterjesztett mérlegben a nyereség- és veszteségszámla szerint kitüntetett 28.089 frt 73 krnyi tiszta nyereséget illetöleg inditványozza az igazgatóság, hogy az alapszabályszerü levonások után fennmaradó 20.786 frt 69 krnyi nyereségböl 18,000 frtot 6%-os osztalékra, azaz a 2. sz. szelvény kifizetésére 3 frt forditassék olyképen, hogy eme osztalék már márczius hó 5-töl fogva legyen kifizethetö; a 2786 frt 69 krnyi nyereménytöbblet tekintetében azt javasolja az igazgatóság, hogy 2295 frt 51 kr, az intézeti tartalékalaphoz csatoltassék, miáltal az 10.000 frtra egészittetnék ki; 491 frt 18 kr pedig, mint nyereményátvitel az 1890. évre uj számlára elöirassék. A közgyülés az igazgatóságnak e javaslatait egyhangulag elfogadta és a felügyelöbizottság jelentésének meghallgatása után a felmentvényeket ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelöbizottságnak megadta. A részvénytöke fölemelése tekintetében az igazgatóság a következö javaslatot teszi: A részvénytöke 300,000 frtról 500,000 frtra fölemeltetik és e végböl 2000 drb 100 frtos névre szóló uj részvény bocsáttatik ki. A régi részvényeseknek, kik 50 frtos részvényeiket az igazgatóság által kitüzendö határidöig száz frtos uj részvényekre kicserélték, az uj kibocsátásu részvényekre 103 frtjával elövételi-jog biztosittatik, akként, hogy három régi 50 frtos részvény birtoka egy drb uj részvény elövételére jogosit. A kicserélésre záros határidö nem tüzetik ki ugyan, azonban csak az uj részvények adnak ezentul szavazati jogot és csak az uj részvények szelvényei kerülnek beváltás alá. A kicserélés alkalmával a régi részvényekkel együtt a le nem járt szelvények hiány nélkül visszaszolgáltatandók. Azok a részvényesek, kik páratlan számu régi részvény birtokában lesznek, a pár nélküli részvény fejében ideiglenes elismervényeket kapnak, melyek közül kettö fog egy uj részvényre kicseréltetni. Az ideiglenes elismervények részt vesznek az osztalékban akként, hogy egy elismervényre egy részvény osztalékának fele esik, szavazati jogot az ideiglenes elismervények nem adnak. A közgyülés ezeket az inditványokat is elfogadta és egyuttal a tökefelemeléshez szükséges alapszabálymódositásokhoz is egyhangulag megadta a hozzájárulását. Végül megválasztattak az igazgatóságba: Árkai Sándor, dr. Degen Gusztáv, Horn István, dr. Löw Tivadar, Pollak Vilmos, remetei Sebestiani Jenö, Umbach Rezsö, Walser Jakab. A felügyelö-bizottságba: Dr. Fraenkel Sándor, Pécsi Manó, továbbá 12 választmányi tag.

** **Nagy fizetésképtelenség a fövárosban.** A «*Stern József fiai*» czég fizetésképtelensége, mint már közöltük, nagyon meglepte az érdekelt köröket. A fizetésképtelen czég kötelezettségei, saját bevallása szerint, 904.000 forintra rugnak, ebböl mintegy 400.000 frt állitólag jó váltókra esik, ugy hogy az összes passzivák tulajdonképen csak mintegy 500.000 forintra rugnak. Az ideiglenesen összeállitott vagyon-mérleg szerint az aktivák közt a czégnek zemplénmegyei birtoka 589.000 forinttal szerepel, ezenkivül vannak a czégnek buza- és árpa-készletei, követelései gyapjura adott elölegek czimén, végül mintegy 40.060 forint értékü, nagyobbrészt malom-váltói. A budapesti piaczon müködö összes budapesti és bécsi czégek érdekelve vannak és pedig következö összegekkel: magyar hitelbank 41.000 forinttal, pesti magyar kereskedelmi bank 130.000 frttal, a horvát leszámitoló bank 15.000 frttal, a pesti hazai elsö takarékpénztár 153.000 frttal, az anglo-bank fiókja 73.000 forinttal, az országos központi takarékpénztár 62.000 frttal, a magyar általános takarékpénztár 31.000 frttal, a magyar leszámitoló és pénzváltóbank 45,000 forinttal, az egyesült fövárosi takarékpénztár 75,000 forinttal, az osztrák-magyar bank budapesti föintézete 43,000 forinttal; a bécsi czégek közül: Mandl M. és J. 102,000 forinttal, Hiller József fiai 35,000 forinttal, Kuffler Viktor 40,000 forinttal, Bresch Hermann 30,000 forinttal és Beer Vilmos 29,000 forinttal. A fizetésképtelen czég mostani tulajdonosai Stern Henrik és József. Az esetleges veszteségeket most még nem lehet megállapitani. A czég jogi képviselöje dr. Mandel Pál ügyvéd tegnap valamennyi érdekelt banktól halasztást kért, s ugy mondják, hogy azok a bankok, a melyeknél a legrövidebb lejáratu váltók el vannak helyezve, hajlandók is a moratoriumot megadni. — 500,000 forintot állitólag a váltók elfogadói kifizetnek, a többi 400,000 forint megszerzésére pedig kétheti idöt engednek a czégnek, s igy a bankokat és leszámitolókat igen csekély veszteség éri.

** **A felszámolás alatt álló magyar ált. földhitel részvénytársulat** részvényesei értesittetnek, hogy a nevezett társulatnak forgalomban levö részvényei után 1890. márczius 5-töl kezdve utolsó részfizetés fejében részvényenkint 1 frt 89 kr fog kifizettetni. A kifizetést az illetö részvények beszolgáltatása ellenében Budapesten a «Pesti magyar kereskedelmi bank» pénztára eszközli.

** **A kereskedök és iparosok hitelszövetkezete** mult évi nyeresége 4097·72 frt, miböl az igazgatóság a közgyülésnek 5½%-os osztalék kifizetését fogja inditványozni. A mérleg szerint a jegyzett törzsrészekböl létrejött alaptöke 105750 frt, a tartalékalap 4551·49 frt, hitelegyleti biztositéki alap 11774·40 frt, betétek 51231·32 frt, hitelegyleti tartozások 156256·39 frt, összes vagyon 232336·36 frt.

BUDAPESTI ÁRU- ES ERTEKTOZSDE.

— Márczius 4. —

Gabonatözsde.

A *buza*-üzlet iránya ma kellemesebb volt. A meglehetösen nagy kinálattal szemben a bevásárlásban csak egyes malmok vettek részt, melyek azonban kedvezöbb vételkedvet mutattak és mintegy 18000 mm. adatott el teljes tegnapi árakon. — Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 200 mm. 80 k. 8.95 forint, 100 mm. 80 k. 8.95 frt, 100 mm. 78.8 k. és 100 mm. 78.5 k. 8.90 frt, 100 mm. 78.5 k. 8.95 frt, 100 mm. 78.5 k. 8.85 frt, 200 mm. 79.5 k. 8.95 frt, 100 mm. 78 k. 8.90 frt, 200 mm. 77.8 k. 8.75 frt, 100 mm. 77.4 k. 8.82½ frt, 300 mm. 77 k. 8.75 frt, mind három hónapra.

Pestmegyei 100 mm. 78 k. 8.75 frt, 1100 mm. 77.2 k. 8.70 frt, 100 mm. 77 k. 8.77½ frt, 100 mm. 76 k. 8.60 frt; 200 mm. 75.5 k., 100 mm. 75.3 k., 100 mm. 74.8 k. és 100 mm. 72 k. 8.55 frt, mind három hónapra.

Tolnai 2000 mm. 75.5 k. 8.62½ frt, három hónapra.

Bácskai 200 mm. 74.5 k. és 200 mm. 73.5 k. 8.50 frt; 1600 mm. 75.4 k. és 1700 mm. 75 k. 8.65 frt; 600 mm. 75 k. 8.65 forint, mind három hónapra.

Raktári 1000 mm. 80 k., 1000 mm. 79 k., 1200 mm. 78.2 k. és 1000 mm. 78 k. 8.90 frt, 1700 mm. 79 k. és 1700 mm. 77.9 k. 8.87½ frt; mind három hónapra.

Rozs 100 mm. 8.25 frt, 200 mm. 8.27½ frt, mindkettö készpénzfizetés mellett.

Zab 100 mm. 7.90, forint 100 mm. 8 frt, mindkettö készpénzfizetés mellett.

Tengeri (ó-áru) 500 mm. 4.82½ frt 500 mm. 4.85 frt; mindkettö készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frtig
Buza	ó bánsági	78—81 k/g	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	76—80 »	8.60	8.95
—	» pestvidéki	76—80 »	8.45	8.90
—	» fehérmegyei	76—80 »	8.60	8.95
—	» bácskai	74—78 »	8.25	8.80
—	» északmagyarorsz.	78—81	—.—	—.—
Rozs	»	70—72 »	8.10	8.50
Árpa	» takarmány	60—62 »	6.55	6.90
—	» égetni való	62—64 »	7.10	7.90
—	» sörfözdei	64—66 »	8.25	9.75
Zab	»	39—41 »	7.85	8.20
Tengeri	» bánsági	75 »	4.85	4.90
—	» másnemü	73 »	4.75	4.80
—	uj	— «	4.70	4.85
Köles	»	— »	5.—	5.30
Repcze	» káposzta	— »	—.—	—.—

Határidöüzlet meglehetösen élénk forgalom mellett a magasabb newyorki és londoni gabonaárfolyamok következtében szilárd irányban nyilt meg, de utóbb vidéki és bécsi realizálásokra ellanyhult — Köttetett:

Délelött.

Szokványbuza tavaszra mintegy 50,000 mm. 8.57, 8.56, 8.55, 8.54, 8.53, 8.54, 8.53 és 8.52 forinton.

Szokványbuza öszre mintegy 10,000 mm. 7.81, 7.79, 7.78 és 7.76 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 4.93, 4.91 és 4.90 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 10,000 mm. 7.88, 7.92, 7.94 és 7.93 forinton.

Szokványzab öszre mintegy 10,000 mm. 5.96, 6, 6.02 és 5.98 frton.

Káposztarepcze augusztus—szeptemberre mintegy 500 mm. 12¾ frt, 1000 mm. 12⅝ frton.

Déli tözsde.

A déli tözsdén gyenge volt a forgalom, az irány eleintén lanyha maradt, de utóbb valamivel javult, mert a tegnapról fenmaradt felmondások könnyen voltak elhelyezhetök. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10000 mm. 8.52, 8.51, 8.53 és 8.54 forinton.

Szokványbuza öszre mintegy 5000 mm. 7.77 7.78 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 4.90 és 4.91 forinton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza tavaszra	»	8.53—8.54
Szokványbuza öszre	«	7.76—7.78
Tengeri május—juniusra	»	4.90—4.92
Szokványzab tavaszra	»	7.91—7.93
Szokványzab öszre	»	5.97—6.—
Káposztarepcze aug.—szept.-re	»	12.50—12.⅝

Délutáni forgalom.

Délután szintén gyenge volt a forgalom; az irány daczára a magasabb berlini és kielégitö párisi gabonaárfolyamoknak, bécsi realizálásokra ellanyhult. —Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10000 mm. 8.53, 8.52 8.51 és 8.50 forinton.

Szokványbuza öszre 1000 mm. 7.76 forinton.

Tengeri május—juniusra 1000 mm. 4.90 frton.

Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 500 mm. 12⅝ frton, 1000 mm. 12.60 frt.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	8.49—8.51
Szokványbuza öszre	«	7.75—7.77
Tengeri május—juniusra	«	4.89—4.91
Szokványzab tavaszra	»	7.92—7.94
Szokványzab öszre	»	5.94—5.96
Káposztarepcze aug.—szept.-re	»	12.50—12.⅝

Terménytözsde.

Terményekben csekély volt a forgalom. — Zsiradékáruk iránya nyugodt, szilva és szilvaiz változatlanul szilárd, de üzlettelen; szesz nem változott.

Értéktözsde.

Kedvezöbb külföldi tudósitások következtében a mai értéktözsdén barátságosabb hangulat uralkodott. Nemzetközi értékek is járadékok élénk forgalom mellett emelkedtek; közlekedési értékek megszilárdultak, helyi értékeket szintén élénkebben kerestek, bányaértékek javultak. Valuták és váltók bágyadtabbak.

Elötözsde.

Jobb frankfurti tudósitások következtében az elötözsdén szilárd irány mellett élénk forgalom volt. Osztrák hitelrészvény 315.30-tól 315.80-ig, magyar hitelbank 346-tól 346.50-ig, magyar leszámitoló bank 114.75-ön, magyar jelzálog hitelbank 157.50-töl 158.50-ig, rimamurányi vasmü 164.50-töl 165-ig, Drasche-féle téglagyár 418-on, magyar aranyjáradék 102.90-töl 103-ig, magyar papirjáradék 99.02½-töl 99.05-ig köttetett.

11 óra 50 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 315.80—315.90, magyar aranyjáradék 103—103.02½, magyar papirjáradék 99.05—99.10.

Déli tözsde.

A déli tözsdén jobb külföldi tudósitások következtében a déli tözsdén kedvezö hangulat uralkodott s meglehetösen élénk forgalom volt. Osztrák hitelrészvény 315.70-töl 316.40-ig, magyar hitelbank 346.50-töl 347-ig, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 115-töl 115.25-ig, budapesti bank-egyesület 134-töl 135-ig, elsö magyar iparbank 170-en, kereskedelmi és iparbank 57-en, pesti magyar kereskedelmi bank 875-töl 880-ig, magyar jelzálog hitelbank 158.25-töl 158.50-ig, fiumei hitelbank 104.75-töl 105-ig, magyar aranyjáradék 102.90-töl 103.15-ig, magyar papirjáradék 98.80-töl 99.10-ig, magyar földtehermentesitési kötvények 88.50-töl 88.80-ig, pesti közuti vasut 410-en, északmagyarországi szénbánya 161-töl 162-ig, Ganz-féle vasöntöde 1425-töl 1430-ig, Drasche-féle téglagyár 418-tól 422-ig, rima-murányi vasmü 166-tól 167-ig, salgótarjáni szénbánya 477-en, elsö magyar részvény serfözöde 870-töl 880-ig köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 315.80—316, magyar hitelbank 347—347.25, magyar aranyjáradék 103—103.02½, magyar papirjáradék 99—99.02½.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 3.50—4.50 frt, nyolcz napra 9—10 forint, egy hónapra 16—18 forint.

Utótözsde.

Az utótözsde szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 316.10—316.60—310.10 közt ingadozott, magyar papirjáradék 99.10-en, magyar leszámitoló bank 115.10-en kelt.

2 óra 30 perczkor záródott: Osztrák hitelrészvény 315.90—316.

Esti tözsde.

Az irány szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 316-tól 316.40-ig, magyar hitelbank 348.25-töl 349-ig, pesti magyar kereskedelmi bank 880-on, rima-murányi vasmü 167.50-en, magyar aranyjáradék 103.12½-töl 103.05-ig, magyar papirjáradék 99.02½-töl 99.95-ig köttetett.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 316.20—316.30, magyar aranyjáradék 103.05—103.07½, magyar papirjáradék 98.85—98.90.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Köbányán.

Köbánya, márcz. 4. Az üzlet változatlan. Magy. urasági öreg, nehéz 44—45 frt, fiatal nehéz 46½—47½ frt, fiatal közép 46—47 frt, fiatal könnyü 44—45 frt, közönséges (szedett) nehéz ——— frt, közép ——— forint, könnyü ——— frt. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz ——— forint, közép ——— forint, könnyü —.— frt, eredeti (Stachel) nehéz ——— frt, közép ——— frt. Szerbiai nehéz 44—45 frt, közép 44—44½ frt, könnyü 43—44 frt. Hizó egy éves —.—— forint, hizó két éves öreg. — Sertéslétszám: márczius 2-ikán volt készlet 102164 drb, márczius 3-án felhajtatott 605 darab, márczius 3-án elszállittatott 1819 darab, márczius 3-dikán maradt készletben 100950 darab sertés.

BECSI ERTEKTOZSDE.

Elötözsde.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) A külföldi esti tözsdék nyugodtabb irányának és a javult árfolyamoknak a mai elötözsdén meg volt a hatásuk, de a magatartás tartózkodó volt. A szilárdabb irányt a ma befejezett elhelyezés is támogatta, mely alkalommal nagy volt a bizalmatlanság és roppant drága a report, de a prolongáczió mégis simán folyt le. Minden téren tulnyomó volt a vételkedv és a spekuláczió haszonnal realizálhatott és igy az üzlet elején az árfolyamok tovább javulhattak. Valuták jobban kináltattak és olcsóbbak.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 315.75, magyar hitelbank 347.—, anglo-bank 158.25, Unio-bank 252.50, bankegyesület 122.75, Länder-bank 226.50, osztrák-magyar államvasut 224.25, Károly Lajos-vasut 194.50, déli vasut 131.75, elbevölgyi vasut 215.50, dohány-részvények 109.—, alpesi bánya-társaság 104.—, rima-murányi vasmü 165, prágai vasipar 411, májusi járadék 88.10, magyar aranyjáradék 103.05, magyar papirjáradék 99.10, husz frankos arany 9.45, birodalmi márka 58.35.

Déli tözsde.

A déli tözsde változatlan magatartásban és tartott árfolyamokkal nyilt meg; két kisebb fizetésképtelenség történt. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 315.65, magyar hitelbank 347.50, Länderbank 227.25, unio-bank 253.25, anglo-bank 158, bankegyesület 123, osztrák-magyar államvasut 224.75, osztrák déli vasut 132.—, Károly Lajos-vasut 194.50, elbevölgyi vasut 216.50, török dohányrész-vény 109, alpesi bányatársaság 104, rima-murányivasmü 166, májusi járadék 88.10, magyar aranyjáradék 103.15, magyar papirjáradék 99.10, husz frankos arany 9.45, német birodalmi márka 58.32.

Késöbb is igen csendes maradt a tözsde; az irány általában kedvezö volt, ámbár csak csekély árfolyamváltozások történtek. A forgalom gyenge maradt. Váltók és valuták olcsóbbak.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 316.15, angol-osztrák bank 158.75, unión-bank 254.25, bankegyesület 123.—, magyar hitelbank 348.—, Länder-bank 228.25, osztrák-magyar államvasut 224.25, Károly Lajos-vasut 195.25, dunagözhajózási részvény 385.—, Lloyd-részvény 390.—, észak-nyugoti vasut 201.25, elbe-völgyi vasut 217.25, déli vasut 132.25, májusi járadék 87.95, osztrák aranyjáradék 109.95, magyar aranyjáradék 103.15, magyar papirjáradék 99.05, északi-vasut 2630, bécsi községi sorsjegy 144.—, 20 frankos arany 9.44, német birodalmi márka 58.20, alpesi bányatársaság 105. Szilárd.

Bécs, márcz. 4. (*Magyar értékek zárlata.*) Magyar földteherment. kötv. 88.40 Erdélyi földteherm. kötv. —.—, 5½%-os m. földh. int. zálogl. —.—. Erdélyi vasut-részvény 200.50. 1876. m. k. v. áll. els. kötv. 113.75. Magy. nyer.-k.-sorsjegy 138.—. Szölödézsmaválts. kötv. —.—. Kassa-Oderb. v.-részv. 159.50 5%-os magy. papirjáradék 99.05 Magyar vasuti kölcsön 117.20. Magy. hitelb.-részvény 348.25. Alföldi vasutrészvény 201.75. Magy. északkel. vasut.-részv. 189.50. 1869. m. k. v. áll. els. kötv. —.—, Tiszav. vasutrészv. —.—. M. lesz. és váltób.-részv. 114.25. Tiszai és szeg. kölcs. sorsj. 127.—. 4%-os aranyjáradék 103.20. Unio-bank 254.50. Országos bank 228.—. Bo... kölcsön —.—. Bruxi —.

Bécs, márcz. 4. (*Osztrák értékek zárlata.*) Osztrák hitelint. részv. 316.—. Déli vasutrészv. 132.50, 4%-os osztr. aranyjáradék 109.85. Londoni váltó-ár 119.10, Károly Lajos-vasut 195.25. 1864-es sorsjegy 175.50, 1860-as sorsjegy 137.50. Török sorsjegy 35.25. 4·2%-os ezüstjáradék 881.0, Dunagözhajózási társ. részvényei 385, Török dohányrészvény 109.—. Angol-osztrák bank részv. 158.75. Osztr. államvasut részv. 225.—, 20 frankos 9.43, 4·2%-os papirjáradék 87.95. Osztrák hitelsorsjegy 183.—. Német bankváltók 58.20. Csász. kir. arany 5.59, Osztrák-magyar bankrészv. 929. Elbevölgyi vasut-részvény 217.50. Bécsi bankrészv. 123.25. Alpesi bányatárs. részv. 105.25. — Élénk.

Utótözsde.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az utótözsdén jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 315.37, angol-osztrák bank 158, Länder-bank 227.50, osztrák-magyar államvasut 224.75, alpesi bányatársaság 105, magyar aranyjáradék 103.15.

Esti tözsde.

A nyugodt, inkább szilárd magatartás az esti tözsdén is érvényben maradt, mert a berlini javulás szintén tartva maradt, csak a Páristól függö értékek szenvedtek futólag az alacsony párisi zárlati jegyzések következtében. Élénk kereslet volt a magyar hitelbank részvényeiben. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 315.65—316.50, magyar hitelbank 348—349.50, angol-osztrák bank 160—157.75, union-bank 255.25—254, Länder-bank 229.25—226.75, bankegyesület 123.50—123, magyar leszámitoló bank 114.75—114.65, magyar jelzálogbank 158, osztrák-magyar államvasut 225.60—224.75, déli vasut 133—132.50, elbevölgyi vasut 217.75—217, alpesi bánya-társaság 105.50—103.25, rimamurányi vasmü 166.75—165.50, északmagyarországi köszénbánya 162—160, magyar fegyvergyár 138—137.50, májusi járadék 88.05—87.75, magyar aranyjáradék 103.15, magyar papirjáradék 99.10—98.85, magyar 4½%-os ezüst kölcsön 95.70, márka 58.20—58.25.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 316.25, magyar hitelbank 349, angol-osztrák bank 158.50, union-bank 254.50, Länder-bank 227.50, bankegyesület 128.25, osztrák-magyar államvasut 224.75, Károly Lajos-vasut 195.75, déli vasut 132.75, elbavölgyi vasut 217, alpesi bányatársaság 104, rima-murányi vasmü 165.50, májusi járadék 87.75, magyar aranyjáradék 103.10, magyar papirjáradék 98.85, husz frankos arany 9.41½, márka 58.22.

Zárlat után jegyez osztrák hitelrészvény 316.25, angol-osztrák bank 158.75, Länder-bank 227.50, osztrák-magyar államvasut 224.87, magyar aranyjáradék 103.10.

BECSI GABONATOZSDE.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A szilárdabb külföldi jelentések, ép ugy mint a tartós kemény fagy, semmi befolyással sem voltak a határidöpiacz magatartására. Az üzlet a spekuláczió gyér tevékenysége következtében rendkivül korlátolt volt, a miért nem javulhatott az irány. Különösen közeli buzahatáridök gyengültek tegnaphoz képest, egyebekben pedig nem történt változás. Buza tavaszra 8.94—8.90, május-juniusra 8.98—8.95, öszre 8.11, 8.09, 8.10, rozs tavaszra 8.40 forinton köttetett. Továbbá jegyeznek: zab tavaszra 8.27 8.28, öszre 6.40—6.41, tengeri május—juniusra névleg 5.20 frtot. Repcze nem változott, augusztus—szeptemberre 13.35—13.25 frton köttetett; február—márcziusra jegyez 18—18½ forint.

Kész áru tartós pangás mellett ugy áruban, mint irányban változatlan.

BÉCSI ÁRUTOZSDE.

Bécs, márcz. 4. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai tözsdén köttetett:

Petroleum: 300 barrel 19½ frtjával, 4 waggon 19 frtjával és 250 barrel 20¾ frtjával kész szállitásra Bécsben.

Ásványolaj 100 barrel sürü Bécsben 20 frton.

Szesz kontingentált áru vevö tetszése szerinti napon márczius 25-ikéig átvéve 12.90 frton és e hónap végére 12⅞ frton. Kész áru záródik változatlanul 12⅝—12¾ frton.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTOZSDEK.

Külföldi értektözsdék zárlata.

Az árfolyamok az illetö helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendök, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra, illetöleg ultimóra értendö. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjélölve. Magától értetödik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendök. A *-gal jelölt értékek a budapesti tözsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 58 frt 35 kr. 100 frank vista = 47 frt 25 kr.

Márczius 4.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben	
PÁRIS.					
*Franczia 3%-os járadék		88.40	—.—		—.—
» 4½%-os »		105.75	—.—		—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	482.50	226.82	+	4.25
Osztrák déli vasut	M	298.75	152.59	+	1.63
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	M	975.—	—.—		—.—
*Franczia törleszthetö járadék	U	91.65	—.—		—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—		—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	—.—	—.—		—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	M	—.—	—.—		—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—		—.—
Magyar aranyjáradék	U	88.13	103.10	+	0.04
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—		—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—		—.—
BERLIN.					
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	75.—	87.61	+	0.28
» 5%-os »	U	87.40	102.06	—	0.05
» 4%-os ezüstjáradék	K	75.10	87.79	+	0.29
» 4%-os aranyjáradék	K	94.30	110.32	—	0.36
Magyar aranyjáradék	U	88.40	102.81	+	0.17
» 5%-os papirjáradék	U	84.70	99.12	+	0.73
» keleti vasuti kötvények	K	—.—	—.—		—.—
Keleti 5%-os v. elsöbbségi kötv.	K	—.—	—.—		—.—
Osztrák hitelrészvény	U	173.40	315.64	+	4.48
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—		—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	96.40	224.82	+	1.56
Osztrák déli vasut	U	56.90	132.14	+	1.41
Károly-Lajos vasut	U	83.10	194.25	+	1.57
Kassa-oderbergi vasut	K	66.60	155.69	—	3.06
*Román vasuti részvények		—.—	—.—		—.—
Orosz bankjegy		221.70	129.36	—	0.45
Váltó bécsi piaczra		171.65	58.44	+	0.28
Keleti kölcsön II. kibocsátás		—.—	—.—		—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—		—.—
» leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—		—.—
FRANKFURT.					
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	75.55	88.26	+	0.68
» 5%-os »	U	87.80	102.53	+	0.03
» 4%-os ezüstjáradék	K	75.40	88.14	+	0.19
» 4%-os aranyjáradék	K	94.45	110.50	+	0.12
Magyar aranyjáradék	U	88.20	103.20	+	0.76
» %-os papirjáradék	U	84.50	98.89	+	0.77
Osztrák hitelrészvény	U	268.75	313.93	+	3.12
Osztrák-magyar bank	U	—.—	—.—		—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	192.37	224.88	+	4.26
Károly-Lajos-vasut	U	165.62	193.55	+	0.40
Osztrák déli vasut	U	112.—	132.13	+	1.09
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—		—.—
Magyar-gácsországi vasut	U	168.—	196.45	+	0.18
Tiszavidéki v. elsöbbs. kötvények	K	—.—	—.—		—.—
Váltó bécsi piaczra		171.80	58.37	+	0.21
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—		—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	K	—.—	—.—		—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—		—.—
Magyar jelzálogbank	K	—.—	—.—		—.—

Berlin, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A hangulat általában nyugodtabb, a discontobank részvényeiben élénk forgalom volt. — Jegyeznek: orosz bankjegyek 221.25, bodenbachi vasut 213.50, bustiehradi vasut 187, Länderbank 101.25, Gotthard-vasut 174.50, észak-német Lloyd 169.50, dinamit-részvény 154, magánkamatláb 3½%.

Berlin, márcz. 4. (Tözsdei tudósitás.) Bankrészvények és bányaértékek tetemes spekulativ-vásárlásokra jelentékenyen javultak. Diskonto-Commanditbank kedvezö mérlegre emelkedett. Külföldi értékek, különösen oroszok, szilárdak. Vasutak nyugodtak.

Berlin, márcz. 4. (Utótözsde.) Magyar aranyjáradék 88¼, osztrák hitelrészvény 173¼, osztrák-magyar államvasut 96.90, osztrák déli vasut 57.10, Károly Lajos-vasut 83.10. Szilárd.

Frankfurt, márcz. 4. (Utótözsde). Osztrák hitelrészvény 270¼, osztrák-magyar államvasut 192.75, osztrák déli vasut 112.62. Károly Lajos-vasut 166.75, union-bank 215, alpesi bányatársaság 83.80. Szilárd.

Páris, márcz. 4. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Ambár a politikai helyzet meglehetösen zavaros, a tözsde hangulata mégis jelentékenyen javult s járadékokban élénk forgalom volt. — Jegyeznek: 3%-os franczia járadék 88.40, ottoman bank 539, egyiptomi kölcsön 480, magyar aranyjáradék 88.08, olasz járadék 93.25, osztrák-magyar államvasut 482, osztrák déli vasut 295, Länderbank 503, Szuezrészvények 2302, Rio Tinto 387, alpesi bánya 218, Banque de Paris 782.

London, márcz. 3. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 86⅝, osztrák aranyjáradék 93.50, osztrák ezüstjáradék 74, angol consolok 97·07; lanyha.

London, márcz. 4. (Megnyitás.) Angol consolok 97.07.

Newyork, márcz. 3. (Kabel-sürgöny). Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 94⅛, váltó Londonra 4.80¼, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877. évről 122¼, Erie-vasut 25½, váltó Párisra 5.23⅛.

KÜLFOLDI ÁRUTOZSDEK.

Prága, márcz. 4. Nyers czukor Prágában 15.40, Aussigban 15.70 frt, finomitott nem változott.

Trieszt, márcz. 3. Czukor: Centrifugal-pilé kész áru 18¼—18½ frt. — Kávé emelkedő. — Szesz lanyha, kész magyar áru hordókban 13—13¼ frt. — Szingaporei bors 70—71 frt.

Berlin, márcz. 4. Buza, rozs és zab szilárd, olaj bágyadt, szesz szilárd.

Hamburg, márcz. 4. (Kávé.) Santos good average márcziusra vagy májusra 87 márka 50 kilonkint.

Hamburg, márcz. 4. Nyers czukor márcziusra 12.55, májusra 12.70, juliusra 12.87, októberre 12.60 márka 50 kilonkint. Csendes.

Hamburg, márczius 3. Petroleum helyben 6.90, augusztus-deczemberre 7·20 márka, lanyha.

Páris, márczius 3. Nyers czukor 88° kész áru 29¾—30¼ frank, tartós; fehér czukor márcziusra 35.10, áprilisra 35.30, pang, májustól négy hónapra 36, októbertől négy hónapra 35.80, finomitott kész áru 101½—105½ frank.

Páris, márcz. 4. Buza, liszt és szesz csendes. Olaj nem jegyeztetett. Idő: hideg.

Havre, márcz. 4. *Kávé* folyó hónapra 109, négy hónapra 108¾ frank.

London, márcz. 3. Buza teljes árakon kel, külföldi ¼—½ shillinggel emelkededett, liszt tartja a teljes árát. — Tengeri és bab tartott. Árpa szilárd. Zab igen szilárd, ¾ shillinggel emelkedett. Borsó a nagy felhozatalok következtében ½ shillinggel olcsóbb. — Repczeolaj 32½. — Jávaczukor 15¼ tartott, répaczukor 12½ szilárd. — Tengeri márcziusra 19¾, márczius—áprilisra 19½. — Felhozatal: Buza 15277, árpa 21150, zab 16504 qu. — Fagy.

Bréma, márcz. 3. *Petroleum* helyben 6.80 márka, tartós.

Antverpen, márczius 3. Petroleum 17 frank; nyugodt.

Newyork márcz. 3. Az ellenőrizhető készlet buzából 28.988,000 bushel.

Newyork, márczius 3. (Kabelsürgöny.) Gyapot New-Yorkban 11⁵⁄₁₆, juniusra, 11.30, juliusra 11.35, New-orleansban 10¹¹⁄₁₆. — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban márcziusra 7.40, Philadelphiában márcziusra 7.40. — Nyers petroleum márcziusra 7.60. — United pipe line certificates áprilisra 94⅛ Liszt 2.55. Piros őszi buza helyben 89¼ cent (= 8.15 frt), márcziusra 87¼ cent (= 7.88 frt), áprilisra 87¼ cent (= 7.88 frt), májusra 87¾ cent (= 7.91 forint) 100 kilonkint. — Tengeri 36¾. — Czukor (Fair refining Muscovados) 5⅛. — Riókávé 20. — Zsir (Wilcox-jegyü) 6.22, (Fairbank jegyü) 6.60. — Gabona-fuvardij-imperial-quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 4½ cent (= 1.05 frt) 100 kilonkint. — Napi felhozatal gyapotból 9,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Atszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 58.85 frt, 100 frk [illegible] 47.25 frt.

Márczius 4.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	24.60	11 62	— 0.02
— ápril.-ra	24 40	11.53	— 0.11
— május-juniusra	24 40	11 53	— 0.06
— 4 hóra máj.-tól	24 40	11.53	+ 0.06
Liszt folyó hóra	52.50	15 60	— 0.09
— ápril.-ra	52 80	15 69	— 0.05
— május-juniusra	53.40	15 87	— 0.02
— 4 hóra máj.-tól	53 90	16.02	— 0.02
Olaj folyó hóra	—.—	—.—	—.—
— ápril.-ra	—.—	—.—	—.—
— 4 hóra májustól	—.—	—.—	—.—
— 4 utolsó hóra	—.—	—.—	—.—
Szesz folyó hóra	36.—	18 54	+ 0.11
— ápril.-ra	36 25	18 45	— 0.04
— 4 hóra máj.-tól	37.25	19.16	— 0.14
— 4 utolsó hóra	38 25	19.39	+ 0.13
BERLIN.			
Buza ápril-májusra	198.50	11.58	+ 0.02
— jun.-juliusra	197 —	11 52	+ 0.01
Rozs ápr.-májusra	172.—	10 04	+ 0 08
— jun.-juliusra	169.—	9 87	+ 0.41
Zab ápr.-máj.-ra	164 50	9 60	+ 0 02
— máj.-jun.-ra	163 75	9 56	+ 0.03
Olaj ápr.-máj.-ra	68 40	39 91	— 0.27
— szept.-okt.-re	59 40	34 65	— 0 27
Szesz ápr.-máj.-ra	33.50	19 55	+ 0 03
— aug.-szept.-re	34.—	20 42	+ 0.03
STETTIN.			
Buza ápr.-májusra	192 —	11 20	— 0.02
— jun.-jul.-ra	193 50	11.29	+ 0.42
Rozs ápr.-máj.-ra	168.50	9 83	— 0.02
— jun.-juliusra	168.—	9 80	— 0.02
Olaj márcz.-ra	69 —	40.26	— 0.36
— ápril-máj.-ra	68 50	39.97	—.—
Szesz helyben 50 márka fogyasztási adóval	52 60	30 69	— 0.05
— helyben 70 márka fogyasztási adóval	33.10	19.31	— 0.04
— ápril.-máj.-ra 50 márka fogyasztási adóval	32 10	19 31	— 0.24
— aug.-szept.-re 70 márka fogyasztási adóval	34 40	20 07	— 0.09
KÖLN.			
Buza márcz.-ra	20.30	11.85	— 0.01
— máj.-ra	20.50	11.96	— 0.01
Rozs márcz.-ra	16.90	9.86	— 0.01
— máj.-ra	17.10	9.97	— 0.01
Olaj májusra	70.80	40.02	— 0.16
— okt.-re	62 10	36.23	— 0.03
BOROSZLÓ.			
Buza	19.30	11.26	— 0.02
Rozs	17.40	10.15	— 0.02
Zab	16.60	9.68	— 0.02
Repcze	28.80	16.51	— 0.03
Szesz	51.20	29.90	— 0.03
Tengeri	14.—	8.17	— 0.02

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertésvásár.

Bécs (St-Marx), márcz. 4. (Távirat.) A mai vásárra felhajtatott 1281 süldő és 4314 hizott, összesen 5595 sertés. Az irány a mai vásáron lanyhább volt és jegyeznek: Elsőrendü 41—42½ kr, kivételesen 43 kr, közép 37—40 kr, könnyü 32—36 kr és süldő 32—42 kr kilónkint élősulyért fogyasztási adó nélkül.

BORÁSZAT.

⁂ **A filokszerás szőlőknek szénkéneggel való kezelése** czéljából a földmivelési miniszterium *Utasitás* czimü füzetkét adott ki, melyet az érdekelt szőlőbirtokosok közt leendő terjesztés végett a vinczellériskoláknak, borászati vándortanitóknak, filokszera-felügyelőknek s a gazdasági és borászati egyesületeknek azzal az utasitással küldött meg, hogy a hozzájuk forduló szőlőbirtokosoknak ingyen oszszák szét.

NAPIREND: márczius 5-én.

Naptár: Szerda. — **Róm. kath.:** Özséb vt. — **Prot.:** Jenő, — **Görög-orosz:** (február 21.) Timót. — **Zsidó:** (Adar 13.) Eszter böjtje. — **Nap kél** 6 óra 35 p., nyugsz. 5 ó. 50 p. — **Hold kél** 4 óra 28 d. u., nyugsz. 6 óra 27 p. reggel.

Miniszterelnök fogad d. u. 4½ órakor.

Földmivelésügyi miniszter fogad d. u. 4.

A magyarhoni földtani társulat szakülése d. u. 5 órakor az akadémiában. Felolvasók Szabó József, Posewitz Tivadar, Szontagh Tamás és Ilosvay Lajos.

A filológiai társulat felolvasó ülése d. u. 5 órakor: az akadémiában. Felolvasók Németh Károly és Lázár Béla.

A főváros rendkivüli közgyülése d. u. 4 órakor az uj városháza disztermében.

Az orsz. iparegyesület épitő- és müipari szakosztály ülése d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében.

A magyar mérnök és épitész-egylet ülése este fél 7 órakor.

A filharmoniai-társulat hangversenye este fél 8 órakor.

Az orsz. erkölcsnemesitő-egyesület ülése d. u. 5 órakor a képviselőházban.

A fonograf megtekinthető a Nemzeti szállodában d. e. 8—11 és d. u. 4—8-ig.

Kivonat a hiv. lap márcz. 4-ki számából.

Árverések a fővárosban. Tauber Mór 358 frt 40 krra frtra becs. ingós. márczius 5. (VI. ker. Lázár-utcza 20. sz.) Grossberger Ármin 1316 frtra becs. ingós. márczius 6. (VII. ker. Rottenbiller-utcza 34. sz.) Páris Gusztáv 404 frtra becs. ingós. márczius 13. sz.) (VI. ker. váczi-körut 45. sz.) Bieber Jakab 813 frtra becs. ingós. márczius 5. (X. ker. pékliget 8305 sz.) Lippert Gyula 4306 frtra becs. ingós. márczius 6. (VIII. ker. József-körut 53. sz.) Szabó és Schönwald 67527 frtra becs. ingós. márczius 27. (VII. ker. Rottenbiller-utcza 33. sz.) Plundrich F. 1031 frtra becs. ingós. márczius 5. (V. ker. nagykorona-utcza 19. sz.) Popper Samu 4025 frtra becs. ingatl. márczius 27. (A budapesti I—III. ker. kir. jbiróság.)

Árverések a vidéken. Weiszkopf János 1390 frtra becs. ingós. márczius 6. Budaörs. Brettreger György 1999 forintra becs. ingatl. május 5. Uj-Panát. (Arad.) Tóth Zsófi 978 frtra becs. ingatl. május 29. Buzsák (Lengyeltóti). Schwarcz Ignácz 5200 frtra becs. ingatl. junius 14. Lugos. Kehrer Helén 720 frtra becs. ingatl. márczius 17. Lugos. Füzik László 2709 frtra becs. ingatl. márczius 7. Diszel (Tapolcza). Botka Imre 2094 frtra becs. ingatl. márczius 24. Szeged. Papp Péter 829 frtra becs. ingatl. május 6. Barcsánfalva (M.-Sziget). Starasolszky Lajos 3532 frtra becs. ingatl. márczius 28. Eger. Farkas Ferenczné 2815 frtra becs. ingatl. márcz. 20. Szentes. Maier Áron 4244 frtra becs. ingatl. márczius 10. Gyulafehérvár. Gombos Zsigmond 4540 frtra becs. ingós. márczius 14. Zenta. Wolkenberg Károly 3125 frtra becs. ingós. márczius 13. Szinérváralja. Bagi Mihály 2385 frtra becs. ingós. márczius 6. Csongrád.

Csődnyitás. A győri kir. törvényszék Márkus Adolf mezö-örsi uradalmi haszonbérlő ellen. Csődbiztosul Guoth István törvényszéki biró, tömeggondnokul dr. Beliczay Elek ügyvéd neveztettek ki. Bejelentési határidő április 8.

Csődmegszüntetés. A szolnoki kir. törvényszék Schwarcz Mór t.-derzsi lakos ellen. — A kassai kir. törvényszék Semsey Jenő saczai lakos ellen. — A b.-gyarmati kir. törvényszék Wankovics Danó losonczi bejegyzett kereskedő ellen. — A dévai kir. törvényszék Klein Henrik petrozsenyi kereskedő ellen. — A soproni kir. törvényszék Novák Imre soproni lakos ellen.

Pályázatok. A csepregi kir. járásbiróságnál egy III-ad oszt. telekkönyvvezetői és két irnoki, — a zólyomi kir. jbiróságnál II. oszt. segédtelekkönyvvezetői, — a székesfehérvári kir. törvényszéknél III. oszt. telekkönyvvezetői, — a dévai kir. törvényszéknél irnoki, — a fogarasi kir. jbiróságnál irnoki állásra.

Felelősszerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi b. 56. Havi b. 4

Budapest, márczius 5-én.

Örök törvény.

Szinmü 3 felv. Irta Csiky G.

Személyek:

Orláthy Gy.	Szacsvay
Anna	Lendvayné
Judit	Nagy Ibolya
Sylvia	G. Csillag T.
Marczel S.	Vizvári
Bella	Helvey L.
Szentgróthy	Gabányi
Alberti V.	Gyenes
Mányi G.	Náday
Rozgay E.	Mihályfi
Egyed L.	Zilahi
Komlódi T.	Pintér
Gyapolyi	Tóth
Bodroghyné	Györgyné
Tóni	Székely K.
Czili	Meszlényi A.
Lóri	Török I.
Kovács	Faludi
Róza	Keczeri I.
Inas O.-nál	Tapolczai

Kezdete 7 órakor.

NEPSZINHÁZ.

Budapest, márczius 5-én.

Blaha L. assz. mint vendég.

A Kádár leányok.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Soproni P. Zenéjét szerzette Lányi G.

Személyek:

Kádár Antal	Szirmai	Tálasné	Molnár Irma
Sára	Pártényiné	Bába Kati	Béni Irma
Magda	Lukács Julisk.	Jóska	Hidasi
Veronka	Blaha L. assz.	Pista	Fáncsi
Füzi Miska	Vidor	Csendőrkáplár	Szabó József
Kádár Péter	Horváth V.	Porkoláb	Halász
Zsófi	Klárné	Börtönőr	Kósa
Szalkai M.	Németh	Törvsz. szolga	Szilágyi
Elek	Hunyadi	Lidi	Nemeskei R.
Czápa Dani	Ujvári		
Kámfor Jónás	Kassai		
Özv. Gerléné	Szőcs Kata		
Gyuri	Lubinszky		
Primás	Follinus		
Kontrás	Gyöngyi		
Brácsás	V. Kovács		
Cs. Kis Illés	Sántha		
Törvsz. elnök	Narczisz		
Fábiányi A.	Ferenczi		
Terebes János	Izsó		

Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, márczius 5-én.

Az operaház zárva.

Szinházi játékrendek.

A nemzeti szinház játékrendje: *Csütörtökön,* 6-án: Faust. Havi bérlet 5. szám. *Pénteken,* 7-én: A kis szórakozott. Havi bérlet 6. szám. Szigligeti születésének évfordulója. *Szombaton,* 8-án: Valéria. Uj betanulással 1-ször. Havi bérlet 7. szám. *Vasárnap,* 9-én: A vadorzók. VIII. bérletszünet.

A m. kir. operaház játékrendje. *Csütörtökön,* 6-án: Faust. Prevost H. ur vendég felléptével. Évi bérlet 44. sz. Havi bérlet 4. sz. Rendes árak. *Pénteken,* 7-én: Az operaház zárva. *Szombaton,* 8-án: A templomos és a zsidónő. (1-ször). Évi bérlet 45. sz. Havi bérlet 5. sz. Rendes árak. *Vasárnap,* 9-én: Lammermoori Lucia. Prevost H. ur vendégfelléptével, és Nap és föld. Évi bérlet 46. sz. Havi bérlet 6. sz. Rendes árak.

A népszinház játékrendje. *Csütörtökön,* 6-án: Pepita. *Pénteken,* 7-én: Párisi élet. *Szombaton,* 8-án: Náni. *Vasárnap,* 9-én: A Kádár leányok.

Első fővárosi Orpheum.

Igazgató: SOMOSSY KÁROLY.

Nagymező - utcza 17. sz. alatt.

Ma nagy előadás.

Mr. Roche fellépte

12 idomitott farkassal.

Fellépnek még: **Brothers Clemens,** amerikai komikus szerenádcés csengetyü-utánzók. **Rück Nándor,** a «**Bécsi Paulus**» elnevezéssel. **Petrovska** kisasszony német énekesnő. **Zacharovic** orosz hármas, orosz nemzeti ének- és táncztársulat. — Különösen felemlitendő: «**Camarski u Juchna**» Slavianskytól. — **Moser-család** tornász-csoport (7 személy). — Továbbá még csak rövid ideig lépnek fel a kitünő nyujtó-tornászok **Lockfort,** a kedvelt zene-bohóczok **Deltorelli, Sterson** kisasszony, **Menotti** kisasszony, **Ferenczy** kisasszony. 13060

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés márczius 4-diki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései márczius 4.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
Bánsági u	csendes	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Tiszavidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8.50	8.68	77	8.65	8.75
«	«	78	8.75	8.85	79	8.85	8.90
«	«	80	8.90	8.95	81	—.—	—.—
Pe tvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8.45	8.55	77	8.60	8.70
«	«	78	8.70	8.75	79	8.80	8.85
«	«	80	8.85	8.90	81	—.—	—.—
Fejérmegyei	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8.50	8.60	77	8.65	8.75
«	«	78	8.75	8.80	79	8.85	8.90
«	«	80	8.90	8.95	81	—.—	—.—
Bácskai	«	74	8.25	8.35	75	8.40	8.50
«	«	76	8.50	8.60	77	8.60	8.70
«	«	78	8.75	8.80	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Magyarészakvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Rozs uj	csendes	—	70—72	8.10	8.30
Árpa «	szilárd	takarmány	60—62	6.55	6.90
«	«	égetni való	62—64	7.10	7.90
«	«	sörfőzdei	64—66	8.25	9.75
Zab «	szilárd	—	39—41	7.85	8.25
Tengeri uj	lanyha	bánsági	75	4.85	4.90
«	«	másnemü	73	4.75	4.80
Köles «	lanyha	—	nélkül	4.70	4.85
Káposzta-repcze «	«	—	«	5.—	5.30
Bánsági repcze «	«	—	«	—	—

Gabona határidőre	Irányzat		100 kg ára pénz	100 kg ára áru
Buza	csendes	tavaszra	8.53	8.54
«	«	őszre	7.76	7.78
Tengeri	«	máj.—jun.	4.90	4.92
«	«	aug.—szept.	—	—
Zab	«	Bpest szál. tavr.	7.91	7.93
«	«	« őszre	5.97	6.—
Káp. repcze	«	aug.—szept.	12⅞	12.—

Különféle termények	Irányzat	Faj (100 kilogramm ára)	Pénz frt	Áru frt
Heremag	szilárd	Luczerna magyar	65.—	72.—
«	lanyha	Vörös	36.—	43.—
Repczeolaj	szilárd	Őszi, kétszer finomitott	44.—	44.50
Olajpogácsa	szilárd	Repcze	6.25	6.50
Disznózsir	lanyha	Pesti	54.—	54.50
«	«	Vidéki	—.—	—.—
Szalonna	«	M. Ia légensz. áru m. sz.	42.—	43.—
«	szilárd	Városi légensz.	45.50	46.—
«	«	« 3 darabos	46.50	47.—
«	«	Füstölt	51.—	52.—
Faggyu	szilárd	Olvasztott	31.—	32.—
Szilva	szilárd	Bosznia i hordóban 1888	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889	15.75	16.10
«	«	« «	17.25	17.75
«	«	« «	24.25	25.—
«	szilárd	Szerbiai hordóban 1889	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889	15.50	15.75
«	«	« «	17.—	17.50
«	«	« «	—.—	—.—
« határidő	csendes	Bosznia i hordó okt.-nov.	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889	—.—	—.—
«	«	« «	—.—	—.—
«	«	Szerbiai hordó okt.-nov.	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889	—.—	—.—
«	«	« «	—.—	—.—
Szilva-iz	kelem	Szlavonia 1889	21.50	22.50
«	«	Szerbiai	19.50	20.—
« határidő	szilárd	Szlavon. szept.-okt. 1889	—.—	—.—
«	«	Szerbiai	—.—	—.—
Gubacs	—	Magyar Ia	—.—	—.—
«	—	Szerbiai	—.—	—.—
«	—	Bosznia	—.—	—.—
Borkő term.	csendes	Fehér Ia	50.—	65.—
«	«	Vörös I.	50.—	65.—
Méz	szilárd	Nyers	27.—	28.—
«	«	Sárga, csurgatott	28.—	30.—
Viaszk	szilárd	Rozsnyói	120.—	121.—
«	«	Szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyha	Szesz nyers osztalékolt	12.50	12.75
«	«	Szesz-élesztő	15.25	15.75

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG		
Mag. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000 — 4%	103.—	103.30
« « « « 10,000 — 4%	—.—	—.—
« papirjáradék adómentes — 5%	99.—	99.25
Magy. 1876. keleti v. államkötveny aranyban — 5%	113.50	114.50
1889. adóm. m. kir. áll. vasuti kölcs. aranyb. — 4½%	117.50	118.—
1889. évi 4½%-os adóm. áll. vas. k. ezüstben id. elismerve 4½%	95.25	95.75
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	137.50	138.50
« « « 50 frt	137.50	138.50
Tiszai és szegedi kölcsön — 4%	127.50	128.50
M. 4% adómentes Magyarorsz. földteherm. kötv. ideigl. jegy 4%	88.70	89.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi — 5%	104.50	105.50
Magyar országos jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt) 5%	98.75	99.50
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt) — 5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt) — 5%	99.—	100.—
Magyar kir. kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.-nov. — 4⅕%	89.—	89.50
« « febr.—aug. — 4⅕%	89.—	89.50
« « ezüst kamat jan.—jul. — 4⅕%	88.25	88.75
« « « apr.—okt. — 4⅕%	88.25	88.75
Osztrák aranyjáradék adómentes — 4%	109.50	110.—
« papirjáradék adómentes — 5%	101.25	101.75

Osztalék 1889-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	Osztrák államadósság, kisorsolás 1854-ki 250 frt p. p.	4%	132.—	133.—
	« « « 1860-ki 500 frt o. é.	5%	138.—	139.—
	« « « 1860-ki 100 frt	5%	143.50	144.50
	« « « 1864-ki 100 frt		174.—	176.—
	« « « 1864-ki 50 frt		174.—	176.—
	A temes-begavölgyi vizszabályozó-társulat	5%	100.—	100.50
	Pest város kölcsöne 1870-ből adómentes	6%	101.50	102.—
	« « « 1871-ből «	6%	103.—	104.—
	Budapest főváros 1880-iki kölcsöne adómentes	5%	100.—	101.—
	Bolgár fejedelmi államvasuti zálog kölcsönkötveny	6%	110.50	111.—
	Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	4%	36.50	37.50
	« « osztr. felülbélyegzéssel	4%	37.50	38.50
	Bécs város nyeremény-kölcsön 1874-ből		141.—	145.—
	RÉSZVÉNYEK; a) Bankok.			
	Angol-osztrák bank	100	—.—	—.—
10.—	Budapesti bankegyes. r.-társ.	100	134.—	134.50
5.—	Budapesti kereskedelmi és iparb. r.	50	57.—	60.—
	Fiumei hitelbank	100	104.50	105.—
	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
	Magyar általános hitelbank	200	347.—	347.50
	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e.	100	158.25	158.75
	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	115.—	115.25
	Osztrák hitelintézet	160	315.80	316.—
43.50	Osztrák-magyar bank	600	933.—	933.—
10.50	I. magyar iparbank	150	169.50	170.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	877.—	880.—
	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
	Bécsi biztositó társaság	200	175.—	178.—
	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság	200	290.—	295.—
	Első magyar általános bizt. társ.	1000	3460.—	3470.—
	Fonciére pesti biztositó intézet	100	81.—	82.—
	A «Lloyd» viszontbiztositó r.-t.	100	125	127.—
	Magyar-franczia biztositó társas. ar	200	—.—	—.—
	Pannonia viszontbiztositó társaság	300	1230.—	1240.—
	c) Gőzmalmok.			
	Concordia gőzmalom	500	430.—	435.—
	Első budapesti	500	930.—	940.—
	Első pancsovai hengermalom	500	—.—	—.—
	Erzsébet-malom	300	310.—	312.—
	Hengermalom	500	615.—	620.—
10.—	Lujza-malom	150	233.—	235.—
	Molnárok és sütők	300	415.—	420.—
	Pannonia	1000	710.—	720.—
12.—	Viktória	150	190.—	192.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	100	117.—	125.—
	Alföld-fiumei	200	201.—	202.—
	Aradi és csanádi egyesült vasut	200	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ.	200	—.—	—.—
	Bátaszék-dombovári	200	198.50	199.50
	Budapest-pécsi vasut r.-t.	200	199.—	200.—
	Bpest-Szt-Lőrincz helyi érdekü v.-r.-t.	100	195.—	198.—
	« « « « els. r.	100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r.	100	—.—	—.—
	Déli vasut	200	133.—	133.—
	Északkeleti vasut	200	183.—	191.—
	Erdélyi vasut	200	201.—	202.—
	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200	159.—	160.—
	Magyar-galicziai vasut	200	194.—	195.—
	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi)	200	192.50	193.50
	Mármarosi sóvasut r.-t. els. r.	200	95.—	—.—
	N.-Kikinda-N.-Becskerek v.-u. els. r.	100	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut ar.	200	—.—	—.—
	Pécs-barcsi vasut	200	224.50	225.50
	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	200	196.50	197.50
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	200	—.—	—.—
	Tiszavidéki vasut	200	—.—	—.—
	Taraczvölgyi vasut els. részv. 1888. jul. 1.		246.50	247.50
	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	—.—	—.—
	Pesti közuti vaspálya	200	390.—	395.—
	« « « élv. jegy	100	410.—	412.—
	« « « másodsorozatu	200	212.—	215.—
	e) Takarékpénztárak.			
39.—	Budapesti III. kerületi	50	112.—	116.—
50.—	Országos központi	300	580.—	585.—
42.—	Pesti első hazai	1000	10200	10300
7.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	820.—	825.—
	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	115.—	116.—
	f) Különféle vállalatok.			
40.—	Alagut	105	164.—	165.—
	Általános waggon-kölcsönző társaság	80	85.—	87.—
	Erdélyi pincze-egylet (Kolozsvárt)	100	—.—	—.—
	Északmagyarországi e. kőszénb. r.-t.	100	160.—	163.—
	Fővárosi Cassino-kpület részv.-tars.		—.—	—.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	240.—	242.—
	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	460.—	463.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1200.—	—.—
	Pallas irodalmi és nyomdai rt.	200	190.—	192.—
	Fiumei m. rizshánt. és rizskemény	500	965.—	1000.
	Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár	400	1430	1435
	Gschwindt-féle szeszgyár	200	415.—	418.—
20.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	235.—	240.—
30.—	Kereskedelmi testület épülete	210	—.—	—.—
	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	200	418.—	420.—
	Salgótarjáni kőszénbánya	80	474.—	476.—
	Göztéglagyár, kőbányai	160	460.—	470.—
	Tégla és mészégető, ujlaki	280	170.—	174.—

Osztalék 1889-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	Magy. fegyver s lőszergyárrészv.-társ.	100	138.—	140.—
	Nemzetközi villamossági társaság		254.—	257.—
	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	93.50	94.—
8.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	166.50	167.—
	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	223.—	226.—
40.—	Serfőzde első magyar	350	880.—	885.—
20.—	Sertéshizlaló	200	293.—	296.—
	Spodium és csontlisztgyár	200	175.—	—.—
5.—	Szálloda részvény-társaság	80	120.—	—.—
	Szállitási vállalat I. m.		—.—	—.—
	Szegedi szeszgyár és lincmitő r.-t.	100	—.—	—.—
	Török bir dohány-egyedárus frc	250	108.—	109.—
	Ui-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	500.—	510.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték	5%	101.—	102.—
	« « «	4½%	100.50	101.25
	« « «	4%	96.75	97.25
	« « ar. v. ez.	5%	119.—	120.—
	« elzálogbank	5½%	102.50	103.—
	« «	5%	100.50	101.50
	« «	4½%	99.75	100.25
	Magy. orsz. közp. takarékpénztár	4½%	98.50	99.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5½%	101.50	102.10
	« « «	5%	101.25	101.75
	« « « 50½ évre	4½%	99.—	99.50
	Osztrák-magyar bank o. é.	4½%	101.75	102.25
	« « « 40½ évre	4%	100.—	100.40
	« « « 50 évre	4%	100.—	100.40
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	101.—	102.—
	« « «	5½%	—.—	—.—
	« « «	4½%	99.75	100.25
	Pesti magy. ker. bank községi kötv.	4½%	101.—	101.50
	«Albina» takarék- és hitelintézet	6%	101.—	102.—
	« « «	5%	99.50	100.—
	Nagyszeben földhitelintézet	5%	101.—	101.50
	« «	5½%	101.75	—.—
	« «	6%	103.75	—.—
	« ált. takarékp. 110 frt	5%	102.—	—.—
	Nszebeniá t. takarékp. 31½ év v. f. 110 ft.		102.—	—.—
	« « 40 év v. f. 106 f.	5%	102.—	—.—
	« « III. kib.	5%	100.50	101.—
	Temesvári első takrékpénztár	5%	100.—	100.50
	« «	4½%	98.25	98.75
	Magy. jelzálogb. nyer. kölcs. kötv.	4%	111.75	112.50
	« « osztr. felülbélyegzéssel	4%	111.75	112.50
	« « nyeremény-jegy		16.—	18.—
	« « osztr. felülbélyegzéssel		—.—	—.—
	Osztr. földh.-int. dij kölcsön kötv.	3%	108.25	109.25
	« « kötv. nyerem. jegy		18.—	20.—
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	5%	99.75	100.25
	« « « «	4½%	99.50	100.—
	ELSŐBBSÉGEK.			
	Az «Adria» magy. tenger hajózási r.-társ.		105.—	110.—
	Alföld-fiumei v. u. (v.-északi v.) 200	5%	96.50	97.—
	« « vasut 1874. kib.	5%	96.—	99.—
	Budapesti közuti vasp. társ. részlet	5½%	96.—	97.—
	« « « «	4½%	—.—	—.—
	Báttaszék-dombovár-zákányi v. 200	5%	99.75	100.50
	Budapesti lánczhid 100	6%	103.50	104.50
	Budapest-pécsi vasut 200	4%	93.50	91.20
	Déli vasut 400/2000 márka	4%	—.—	—.—
	Dunagőzhajózási társaság 100/200	4%	—.—	—.—

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
Dunagőzhajózási társaság 100	6%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya 300	5%	100.75	101.75
« « (aranyb.) 200	5%	—.—	—.—
« « « 1000	6%	—.—	—.—
Lloyd és tőzsde-épület 100	5%	99.50	100.—
Magyar-galicziai vaspálya 200	5%	101.50	102.50
« « « II. kib. 200	4%	101.—	102.—
« « « ezüs	4%	88.—	89.—
M.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi) 200	5%	101.50	102.50
Magyar nyug. v. 1874. kib. 200	5%	101.—	102.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb. 200	5%	119.—	—.—
« « « « 1888	4½%	116.—	—.—
I. erdélyi vaspálya 200	5%	99.75	100.50
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany 200	3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut ezüstben 200	5%	102.—	103.—
« « v. (eperjes-tarn.) 300	5%	—.—	—.—
« « (osztr. vonal) 200	5%	—.—	—.—
« « (m. v.) arany 200	5%	—.—	—.—
Kassa-Oderg. Els. rész.-kötv. 1889. ez.	4%	92.25	93.—
« « « 1889. ar.	4%	114.—	115.—
« « oszt. vonal 1889. ez.	4%	95.25	96.25
Osztr.-magyar államvasut arany 200	5%	—.—	—.—
O. m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka	4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 frc	3%	182.53	183.—
Tiszavidéki vasut 100	5%	—.—	—.—
Viktoria gőzmalom elsőbbs kötv. 150	5%	—.—	170.—
MAGÁNSORSJEGYEK.			
Budavárosi sorsjegy		57.—	59.—
« « osztr. felülbélyegzéssel		59.—	61.—
Keglevich sorsjegy		30.—	33.—
« « osztr. felülbélyegzéssel		32.—	35.—
A «Jó sziv» egyesület sorsjegye		4.40	4.70
« « « osztr. felülbélyegzéssel		4.50	4.80
M. sz. korona orsz.-vörös kereszt egylet		12.—	12.50
« « « osztr. felülbélyegzéssel		12.50	13.—
Nyer. kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.		7.25	7.75
« « « osztr. felülbélyegzéssel		7.50	8.—
Az olasz vörös kereszt egylet		15.—	15.50
« « « osztr. felülbélyegzéssel		15.25	15.75
Osztrák hitelintézet		184.50	181.50
Osztrák vörös kereszt egylet		20.50	28.50
Pálffy sorsjegy		57.—	56.—
PÉNZNEMEK.			
Császári királyi arany (vert)		5.57	5.62
Császári királyi arany (kör.)		5.46	5.51
Osztrák-magyar 8 forintos arany		9.43	9.48
20 frankos arany		9.43	9.48
20 márka		11.66	11.70
Török arany lira		—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst		—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi		58.30	58.50
Váltók árfolyama (látra)	bank k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka	4%	58.35	58.55
Amsterdam 100 hollandi forintért	2½%	98.25	98.75
Brüsszel 100 frankért	3½%	—.—	—.—
Páris 100 frankért	3%	47.25	47.4
Marseille 100 frankért	3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	3½%	47.10	47.30
Zürich 100 frankért	3½%	47.10	47.30
London 10 font sterlingért	6%	119.50	120.—
Szentpétervár 100 rubelért	5½%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nouve ital.	6%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok:	
Magyar 4% aranyjáradék	—.—
« 5% papirjáradék	—.—
« általános hitelbank	347.—
« penzv. és leszám. bank	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	316.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohany	—.—
Rima-Murány	—.—
4% Földt. kötelezvény	—.—
Fiumei hitelbank	—.—
1889. 4½ Áll. vasuti kölcsön	—.—
1889. 4½ Áll. v. k. ezüst	—.—
Villamossági részvények	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott „szállitásra“.	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előforduitkötesek legalacs. árkelet	legmag. árkelet
4% magyar aranyjáradék	1890. márc 15.	103.—	103.05	102.95	103.05
5% magyar papirjáradék	1890. márc 15.	99 05	99.10	99 05	99 10
Magyar hitelbank	1890. márc 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák hitelbank	1890. április 4	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	1890 márc 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog hitelbank részvény II k	1890. márc 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
4% földtehermentesitési k.	1890 márc 15	—.—	—.—	—.—	—.—
Rima-Murányi	1890. márc 15.	—.—	—.—	—.—	—.—

Az osztrák-magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál 4%, zálogügyleteknél 5%.

Felfedezés! Nincs többé ASTHMA vagy huru és nincs többé köhögés, sem mellszorulás! Arany és ezüst érem által kitüntetve «hors concours» (versenyen kivül). Bővebb értesitést ingyen és bérmentve. Csak egyedül dr. Cléry Marseille (Francziaország) czim alá sziveskedjen levelét czimezni. 12535

Arany érem Pécs 1888.

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut-inger és szamárköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. — Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpastillák. Ezen pastillák a magas Tátrán található gyógyfüvek és gyökerekből készülnek s elősegitik a mellszörp hatását. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti melltea. Szintén kitünő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknél. Egy nagy csomag 40 kr, egy kis csomag 20 krajczár.

Valódi minőségben kapható Kassán a készitőnél **Molnár Lipót** gyógyszerésznél. 12505

Budapesten: Török József gyógyszerésznél király-utcza 12., Debreczenben: dr Rotshnek V. Emil, Szegeden: Barcsay Károly, Pécs: Sipőc István, S.-A.-Ujhely: Buday Ákos, Pozsony: dr Adler R., Nyiregyházán: Lederer J., Eperjesen: Korn Vilmos, B.-Gyarmaton: Kanitz Ödön gyógytárában.

Pályázati hirdetmény.

A 23,000 lakossal biró Békés nagyközségben folyó évi május hó 1-sején lehetőleg elfoglalandó, szabad lakás és 400 forint évi készpénz-fizetéssel dijazott

második kisdedóvó állomásra

ezennel pályázat nyittatik.

A kellő okmányokkal felszerelt kérvények **folyó évi márczius hó 31-ik** (harminczegyedik) napjáig alulirotthoz beküldendők.

Kelt Békésen, 1890. február 28.

Dr Hajnal István,
iskolaszéki elnök.

13142

ORSZÁG-VILÁG.

Április-junius.

Az «Ország-Világ», e legnagyobb és legszebb magyar képes és szépirodalmi lap, mely **Benedek Elek** gondos szerkesztésében évről-évre nagyobb kedveltségnek és elterjedésnek örvend, az ujévvel fennállásának **tizenegyedik** évfolyamába lépett. Sokkal szebb mult áll e lap mögött, semhogy hangzatos programmra volna szüksége — Az «Ország-Világ» rendes tartalma: egy **eredeti** és egy **forditott regény,** több **novella, tárcza,** ismeretterjesztő közlemények, élet- és jellemrajzok, közlemények s nők részére «**Nők Világa**» czimen egy gondosan szerkesztett rovat, melyben számos divatkép, divatlevél, háztartási, kertészeti teendők s egyéb nőket érdeklő apróságok vannak közölve.

Az «Ország-Világ» előfizetői évenkint **hat müvészi becsü fény- és szinnyomatu müműmellékletet kapnak** s ezen kivül minden évben jelen meg külföldi képes lapok példájára egy rendkivüli **ünnepi szám,** melyet mig nem előfizetők csak **50 krért** szerezhetnek meg, **a következő évi uj előfizetők is ingyen kapják egész éven át.** Ilyen volt 1888-ban a **karácsonyi ajándékul szánt ünnepi szám, mely a képviselőház ötven iró tagjának arczképét közli s ugyanazok nagyérdekü dolgozatait, névaláirásuk hasonmásával.** Ilyen volt 1889-ben is a **karácsonyi szám, mely 50 fiatal iró arczképét és szépirodalmi dolgozatát** tartalmazza. Ez utóbbit 1890-ben belépő előfizetők ingyen kapják.

Az április-juniusi negyedben **Abonyi Árpád «A rajongók»** és **Black William,** a hires angol regényiró «**A thulei herczeg-kisasszony**» czimü regénye közöltetik.

Tanitók és tanitónők 10 frt helyett 8 frttal fizethetnek elő az «Ország-Világ»-ra, melyet **8 frtért rendelhetnek meg az «Egyetértés» előfizetői is.**

A szerkesztőség nagy gondot fordit a **talány rovatra** is s a talánymegfejtő előfizetői közt hetenkint **értékes könyveket, zeneműveket, eredeti rajzokat** sorsol ki.

Az «Ország-Világ» könyvárusi uton is megrendelhető.

Mutatványszámok kivánatra ingyen küldetnek.

Előfizetési föltételek:

				Az «Egyetértés»-sel együtt rendelve:			
Egész évre	10 frt	— kr.		Egész évre	28 frt	— kr.	
Félévre	5 «	— «		Félévre	14 «	— «	
Negyedévre	2 «	50 «		Negyedévre	7 «	— «	
Egy hóra	— «	85 «					
Egyes szám	— «	20 «					

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság Budapesten.

A fekvő és álló, egy és kéthengeres szerkezetü

Ganz és Társa-féle szab. **gázmótorok**

előnyei következők:

Olcsó árak, kevés gázfogyasztás.

A tolattyuk elhagyása, ezért javitás csak nagy ritkán fordulhat elő, mely azonban igen egyszerüen eszközölhető.

Kevés helyet igényelnek. Járásuk nyugodt és egyenletes. 12648

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában kapható.

BOSZNIA

és a

HERCZEGOVINA

Uti rajzok és tanulmányok.

Irta

ASBÓTH JÁNOS.

Egy-egy kötet ára **3** frt **50** kr.
Egy-egy füzet ára **30** kr.

Előfizetés 10 füzetre bérmentes elküldéssel 3 frt

Tüdőbetegeknek.

Dr. Brehmer gyógyintézete Görbersdorfban.

Első tüdővészmentes éghajlat alatt 1854-ben alapitott **sanatorium,** terjedelmes, 6½ kilométernyi müutakkal ellátott parkkal. Díszes gyógyház (Curhaus) és villák a parkban. **Mérsékelt árak.** Ismertetéseket kivánatra ingyen és bérmentve küld: 12890

Die Verwaltung der Heilanstalt des Dr. Brehmer in Görbersdorf.

Bővebben Görbersdorfról lásd: Europäische Wanderbilder Nr. 34 und 35. Orell Füssli & Comp. Zürich. [illegible] Az intézet egyik orvosa, dr. Polyák, magyar.

Dr. LENGIEL FR.

kir. szab. **nyirfa balzsam.** Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfurjuk, emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szépitő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasitásai szerint, balzsammá alakittatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor már másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balzsam kisimitja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifju arczszint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolitja a szeplőt, májfoltot, anyajeleket, orrverességet, börátkát s a bőr minden más egyébb tisztátalanságait. Ára egy korsónak használati utasitással együtt 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi **Benzoe szappana** a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyengéddé s finommá teszi, hivatva van, a nyirfabalzsam hatását előmozditani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb [illegible] szertárban. Főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertárában Budapest, király-u. [illegible] don, **Ring S.** gyógyszerésznél.

500 ARANYAT

adok annak, ki a

KOTHE-FOGVIZ

egy üvegének — ára 37 kr. — elhasználása után fogfájásról panaszkodik, vagy [illegible] ája büzös marad.

KOTHE-FOGPOR

kitünő és gyorsan h[illegible] fogtisztitó szer, egy doboz ára 30 kr. — Kitün[illegible] ágy és kemény **fogkefék** 30 és 50 krert ajánltatnak. 12424

Csak ezen védjegygyel ellátott üvegek valódiak. Hamisitásoktól óvakodni kell.

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában király-utcza 12.

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadó hivatalában kapható:

FRANCZIA-MAGYAR SZOTAR.

Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a franczia akadémia és a legjelesebb franczia szótár irók után.

3 nagy kötet füzve 10 frt, kötve 12 frt

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapesten, Kecskeméti-utcza 6.

JODKALI-SYRUP

Kitünő hatásu

vértisztitó és vérjavitó-szer

orvosilag javalva 12763

minden családi öröklékenységből és vérmérgezésből származó bántalomnál. Különösen ajánltatik: **Syphilitikus bántalmaknál** és az ezek elhanyagolásából származó **utóbajoknál. Görvélykórnál** (scrophel), midőn **mirigydaganatok** és **beszüródött görvélyfekélyek** vannak jelen. **Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus börkiütéseknél.** — Megbecsülhetlen szer: **köszvény és csúz, idegbántalmak, méhszenvi görcsök,** továbbá **máj- és lépdaganatok** ellen. **1 üveg ára 1 frt 20 kr.** — Központi szétküldési raktár:

Kovács Sándor gyógyszert. Nagy-Becskereken

Raktárak a következő gyógyszertárakban:

Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF Király-utcza 12-ik szám alatt. **Szeged:** Barcsay K., Keresztes S. **Arad:** Ring L. Rozsnyay M. **Temesvár:** Jahner K., Tárczay J. **Kassa:** Koriáth F. **Debreczen:** Dr. Rotschnek E. **Pozsony:** Érdy J. **Győr:** Stadler M. **Sz.-Fejérvár:** Dieballa Gy. **Pécs:** Göbel K. **Ujvidék:** Grossinger K. Dimitrievics Cr. **Szabadka:** Décsy D. **Makó:** Gajzágó R. **Kaposvár:** Czollner V. **Várpalota:** Kroseitz Gy. **Miskolcz:** Dr. Szabó Gy. **Szatmár:** Bossin J. **Pancsova:** Radda Fr. **Versecz:** Müller O. **Hódmező-Vásárhely:** Bernátsky K. **Eszék:** Dienes J. **Zágráb:** Kögl A. **Zimony:** Benkő Fr. **Belgrád:** Drasköczy K. **Bécs:** Mittelbach S. Hohermarkt 8. **Prága:** Fragner B. **Brünn:** Brichta S. **Lemberg:** Rücker S.

Newyork, márcz. 3. (Kabel-sürgöny). Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 94½, váltó Londonra 4.80¼, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877. évről 122¼, Erie-vasut 25½, váltó Párisra 5.23 1/8.

KÜLFOLDI ÁRUTOZSDEK.

Prága, márcz. 4. Nyers czukor Prágában 15.40, Aussigban 15.70 frt, finomitott nem változott.

Trieszt, márcz. 3. Czukor: Centrifugal-pilé kész áru 18 1/4—18½ frt. — Kávé emelkedő. — Szesz lanyha, kész magyar áru hordókban 13—13¼ frt. — Szingaporei bors 70—71 frt.

Berlin, márcz. 4. Buza, rozs és zab szilárd, olaj bágyadt, szesz szilárd.

Hamburg, márcz. 4. (Kávé.) Santos good average márcziusra vagy májusra 87 márka 50 kilonkint.

Hamburg, márcz. 4. Nyers czukor márcziusra 12.55, májusra 12.70, juliusra 12.87, októberre 12.60 márka 50 kilónkint. Csendes.

Hamburg, márczius 3. Petroleum helyben 6.90, augusztus-deczemberre 7·20 márka, lanyha.

Páris, márczius 3. Nyers czukor 88° kész áru 29¾—30¼ frank, tartós; fehér czukor márcziusra 35.10, áprilisra 35.30, pang, májustól négy hónapra 36, októbertől négy hónapra 35.80, finomitott kész áru 101½—105½ frank.

Páris, márcz. 4. Buza, liszt és szesz csendes. Olaj nem jegyeztetett. Idő: hideg.

Havre, márcz. 4. *Kávé* folyó hónapra 109, négy hónapra 108¾ frank.

London, márcz. 3. Buza teljes árakon kel, külföldi ¼—½ shillinggel emelkededett, liszt tartja a teljes árát. — Tengeri és bab tartott. Árpa szilárd. Zab igen szilárd, ¾ shillinggel emelkedett. Borsó a nagy felhozatalok következtében ¼ shillinggel olcsóbb. — Repczeolaj 32½. — Jávaczukor 15½ tartott, répaczukor 12½ szilárd. — Tengeri márcziusra 19¾, márczius—áprilisra 19½. — Felhozatal: Buza 15277, árpa 21150, zab 16504 qu. — Fagy.

Bréma, márcz. 3. *Petroleum* helyben 6.80 márka, tartós.

Antverpen, márczius 3. Petroleum 17 frank; nyugodt.

Newyork márcz. 3. Az ellenőrizhető készlet buzából 28.988,000 bushel.

Newyork, márczius 3. (Kabelsürgöny.) Gyapot Newyorkban 11 5/16, juniusra, 11.30, juliusra 11.35, Neworleansban 10 11/16. — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban márcziusra 7.40, Philadelphiában márcziusra 7.40. — Nyers petroleum márcziusra 7.60. — United pipe line certificates áprilisra 94 1/8 Liszt 2.55. Piros őszi buza helyben 89 1/4 cent (= 8.15 frt), márcziusra 87½ cent (= 7.88 frt), áprilisra 87½ cent (= 7.88 frt), májusra 87¾ cent (= 7.91 forint) 100 kilónkint. — Tengeri 36¾. — Czukor (Fair refining Muscovados) 5 1/8. — Riókávé 20. — Zsir (Wilcox-jegyü) 6.22, (Fairbank jegyü) 6.60. — Gabona-fuvardij-imperial-quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 4½ cent (= 1.05 frt) 100 kilónkint. — Napi felhozatal gyapotból 9,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Atszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 58.85 frt, 100 frk [illegible] 47.25 frt.

Márczius 4.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben	
PARIS.				
Buza folyó hóra	24.60	11 62	—	0.02
— ápril.-ra	24 40	11.53	—	0.11
— május-juniusra	24 40	11 53	—	0.06
— 4 hóra máj.-tól	24 40	11.53	+	0.06
Liszt folyó hóra	52.50	15 60	—	0.09
— ápril.-ra	52 80	15 69	—	0.05
— május-juniusra	53.40	15 87	—	0.02
— 4 hóra máj.-tól	53 90	16.02	—	0.02
Olaj folyó hóra	—.—	—.—		—.—
— ápril.-ra	—.—	—.—		—.—
— 4 hóra májustól	—.—	—.—		—.—
— 4 utolsó hóra	—.—	—.—		—.—
Szesz folyó hóra	36.—	18 54	+	0.11
— ápril.-ra	36 25	18 45	—	0.04
— 4 hóra máj.-tól	37 25	19.16	—	0.14
— 4 utolsó hóra	38 25	19.39	+	0.13
BERLIN.				
Buza ápril-májusra	198.50	11.58	+	0.02
— jun.-juliusra	197 —	11 52	+	0.01
Rozs ápr-májusra	172.—	10 04	+	0 08
— jun.-juliusra	169.—	9 87	+	0.01
Zab ápr.-máj.-ra	164 50	9 60	+	0 02
— máj.-jun.-ra	163 75	9 56	+	0.03
Olaj ápr.-máj.-ra	68 40	39 91	—	0.27
— szept.-okt.-re	59 45	34 65	—	0 27
Szesz ápr.-máj.-ra	33.50	19 55	+	0 03
— aug.-szept.-re	34.—	20 42	+	0.03
STETTIN.				
Buza ápr.-májusra	192 —	11 20	—	0.02
— jun.-jul.-ra	193 50	11.29	+	0.42
Rozs ápr.-máj.-ra	168.50	9 83	—	0.02
— jun.-juliusra	168.—	9 80	—	0.02
Olaj márcz.-ra	69 —	40.26	—	0.36
— ápril.-máj.-ra	68 50	39.97		—.—
Szesz helyben 50 márka fogyasztási adóval	52 60	30 69	—	0.05
— helyben 70 márka fogyasztási adóval	33.10	19.31	—	0.04
— ápril.-máj.-ra 50 márka fogyasztási adóval	38 10	19 31	—	0.24
— aug.-szept.-re 70 márka fogyasztási adóval	34 40	20 07	—	0.09
KÖLN.				
Buza márcz.-ra	20.30	11.85	—	0.01
— máj.-ra	20.56	11.98	—	0.01
Rozs márcz.-ra	16.90	9.86	—	0.01
— máj.-ra	17.10	9.97	—	0.01
Olaj májusra	70.80	40.02	—	0.16
— okt.-re	62 10	36.23	—	0.03
BOROSZLO.				
Buza	19.30	11.26	—	0.02
Rozs	17.40	10.15	—	0.02
Zab	16.60	9.68	—	0.02
Repcze	28 30	16.51	—	0.03
Szesz	51.20	29.90	—	0.03
Tengeri	14.—	8.17	—	0.02

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertésvásár.

Bécs (St-Marx), márcz. 4. (Távirat.) A mai vásárra felhajtatott 1281 süldő és 4314 hizott, összesen 5595 sertés. Az irány a mai vásáron lanyhább volt és jegyeznek: Elsőrendü 41—42½ kr, kivételesen 43 kr, közép 37—40 kr, könnyü 32—36 kr és süldő 32—42 kr kilónkint élősulyért fogyasztási adó nélkül.

BORÁSZAT.

*** **A filokszerás szőlőknek szénkéneggel való kezelése** czéljából a földmivelési miniszterium *Utasitás* czimü füzetkét adott ki, melyet az érdekelt szőlőbirtokosok közt leendő terjesztés végett a vinczellériskoláknak, borászati vándortanitóknak, filokszera-felügyelőknek s a gazdasági és borászati egyesületeknek azzal az utasitással küldött meg, hogy a hozzájuk forduló szőlőbirtokosoknak ingyen oszszák szét.

NAPIREND: márczius 5-én.

Naptár: Szerda. — **Róm. kath.:** Özséb vt. — **Prot.:** Jenő, — **Görög-orosz:** (február 21.) Timót. — **Zsidó:** (Adar 13.) Eszter böjtje. — **Nap kél** 6 óra 35 p., nyugsz. 5 ó. 50 p. — **Hold kél** 4 óra 28 d. u., nyugsz. 6 óra 27 p. reggel.

Miniszterelnök fogad d. u. 4½ órakor.

Földmivelésügyi miniszter fogad d. u. 4.

A magyarhoni földtani társulat szakülése d. u. 5 órakor az akadémiában. Felolvasók Szabó József, Posewitz Tivadar, Szontagh Tamás és Ilosvay Lajos.

A filológiai társulat felolvasó ülése d. u. 5 órakor: az akadémiában. Felolvasók Németh Károly és Lázár Béla.

A főváros rendkivüli közgyülése d. u. 4 órakor az uj városháza disztermében.

Az orsz. iparegyesület épitő- és müipari szakosztály ülése d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében.

A magyar mérnök és épitész-egylet ülése este fél 7 órakor.

A filharmoniai-társulat hangversenye este fél 8 órakor.

Az orsz. erkölcsnemesitő-egyesület ülése d. u. 5 órakor a képviselőházban.

A fonograf megtekinthető a Nemzeti szállodában d. e. 8—11 és d. u. 4—8-ig.

Kivonata hiv. lap márcz. 4-ki számából.

Árverések a fővárosban. Tauber Mór 358 frt 40 krra frtra becs. ingós. márczius 5. (VI. ker. Lázár-utcza 20. sz.) Grossberger Ármin 1316 frtra becs. ingós. márczius 6. (VII. ker. Rottenbiller-utcza 34. sz.) Páris Gusztáv 404 frtra becs. ingós. márczius 13. sz.) (VI. ker. váczi-körut 45. sz.) Bieber Jakab 813 frtra becs. ingós. márczius 5. (X. ker. pékliget 8305 sz.) Lippert Gyula 4306 frtra becs. ingós. márczius 6. (VIII. ker. József-körut 53. sz.) Szabó és Schönwald 67527 frtra becs. ingós. márczius 27. (VII. ker. Rottenbiller-utcza 33. sz.) Plundrich F. 1031 frtra becs. ingós. márczius 5. (V. ker. nagykorona-utcza 19. sz.) Popper Samu 4025 frtra becs. ingatl. márczius 27. (A budapesti I—III. ker. kir. jbiróság.)

Árverések a vidéken. Weiszkopf János 1390 frtra becs. ingós. márczius 6. Budaörs. Brettreger György 1999 forintra becs. ingatl. május 5. Uj-Panát. (Arad.) Tóth Zsófi 978 frtra becs. ingatl. május 29. Buzsák (Lengyeltóti). Schwarcz Ignácz 5200 frtra becs. ingatl. junius 14. Lugos. Kehrer Helén 720 frtra becs. ingatl. márczius 17. Lugos. Füzik László 2709 frtra becs. ingatl. márczius 7. Diszel (Tapolcza). Botka Imre 2094 frtra becs. ingatl. márczius 24. Szeged. Papp Péter 829 frtra becs. ingatl. május 6. Barcsánfalva (M.-Sziget). Starasolszky Lajos 3532 frtra becs. ingatl. márczius 28. Eger. Farkas Ferenczné 2815 frtra becs. ingatl. márcz. 20. Szentes. Maier Áron 4244 frtra becs. ingatl. márczius 10. Gyulafehérvár. Gombos Zsigmond 4540 frtra becs. ingós. márczius 14. Zenta. Wolkenberg Károly 3125 frtra becs. ingós. márczius 13. Szinérváralja. Bagi Mihály 2385 frtra becs. ingós. márczius 6. Csongrád.

Csődnyitás. A győri kir. törvényszék Márkus Adolf mező-örsi uradalmi haszonbérlő ellen. Csődbiztosul Guoth István törvényszéki biró, tömeggondnokul dr. Beliczay Elek ügyvéd neveztettek ki. Bejelentési határidő április 8.

Csődmegszüntetés. A szolnoki kir. törvényszék Schwarcz Mór t.-derzsi lakos ellen. — A kassai kir. törvényszék Semsey Jenő saczai lakos ellen. — A b.-gyarmati kir. törvényszék Wankovics Danó losonczi bejegyzett kereskedő ellen. — A dévai kir. törvényszék Klein Henrik petrozsenyi kereskedő ellen. — A soproni kir. törvényszék Novák Imre soproni lakos ellen.

Pályázatok. A csepregi kir. járásbiróságnál egy III-ad oszt. telekkönyvvezetői és két irnoki, — a zólyomi kir. jbiróságnál II. oszt. segédtelekkönyvvezetői, — a székesfehérvári kir. törvényszéknél III. oszt. telekkönyvvezetői, — a dévai kir. törvényszéknél irnoki, — a fogarasi kir. jbiróságnál irnoki állásra.

Felelősszerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi b. 56. Havi b. 4

Budapest, márczius 5-én.

Örök törvény.

Szinmü 3 felv. Irta Csiky G.

Személyek:

Orláthy Gy.	Szacsvay
Anna	Lendvayné
Judit	Nagy Ibolya
Sylvia	G. Csillag T.
Marczel S.	Vizvári
Bella	Helvey L.
Szentgróthy	Gabányi
Alberti V.	Gyenes
Mányi G.	Náday
Rozgay E.	Mihályfi
Egyed L.	Zilahi
Komlódi T.	Pintér
Gyapolyi	Tóth
Bodroghyné	Györgyné
Tóni	Székely K.
Czili	Meszlényi A.
Lóri	Török I.
Kovács	Faludi
Róza	Keczeri I.
Inas O.-nál	Tapolczai

Kezdete 7 órakor.

NEPSZINHÁZ.

Budapest, márczius 5-én.

Blaha L. assz. mint vendég.

A Kádár leányok.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Soproni P. Zenéjét szerzette Lányi G.

Személyek:

Kádár Antal	Szirmai
Sára	Pártényiné
Magda	Lukács Julisk.
Veronka	Blaha L. assz.
Füzi Miska	Vidor
Kádár Péter	Horváth V.
Zsófi	Klárné
Szalkai M.	Németh
Elek	Hunyadi
Czápa Dani	Ujvári
Kámfor Jónás	Kassai
Özv. Gerléné	Szőcs Kata
Gyuri	Lubinszky
Primás	Follinus
Kontrás	Gyöngyi
Brácsás	V. Kovács
Cs. Kis Illés	Sántha
Törvsz. elnök	Narcziss
Fábiányi A.	Ferenczi
Terebes János	Izsó
Tálasné	Molnár Irma
Rába Kati	Béni Irma
Jóska	Hidasi
Pista	Fáncsi
Csendőrkáplár	Szabó József
Porkoláb	Halász
Börtönőr	Kósa
Törvsz. szolga	Szilágyi
Lidi	Nemeskei R.

Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, márczius 5-én.

Az operaház zárva.

Szinházi játékrendek.

A nemzeti szinház játékrendje: *Csütörtökön,* 6-án: Faust. Havi bérlet 5. szám. *Pénteken,* 7-én: A kis szórakozott. Havi bérlet 6. szám. Szigligeti születésének évfordulója. *Szombaton,* 8-án: Valéria. Uj betanulással 1-ször. Havi bérlet 7. szám. *Vasárnap,* 9-én: A vadorzók. VIII. bérletszünet.

A m. kir. operaház játékrendje. *Csütörtökön,* 6-án: Faust. Prevost H. ur vendég felléptével. Évi bérlet 44. sz. Havi bérlet 4. sz. Rendes árak. *Pénteken,* 7-én: Az operaház zárva. *Szombaton,* 8-án: A templomos és a zsidónő. (1-ször). Évi bérlet 45. sz. Havi bérlet 5. sz. Rendes árak. *Vasárnap,* 9-én: Lammermoori Lucia. Prevost H. ur vendégfelléptével, és Nap és föld. Évi bérlet 46. sz. Havi bérlet 6. sz. Rendes árak.

A népszinház játékrendje. *Csütörtökön,* 6-án: Pejit. *Pénteken,* 7-én: Párisi élet. *Szombaton,* 8-án: Náni. *Vasárnap,* 9-én: A Kádár leányok.

Első fővárosi Orpheum.

Igazgató: SOMOSSY KÁROLY.

Nagymező - utcza 17. sz. alatt.

Ma nagy előadás.

Mr. Roche fellépte

12 idomitott farkassal.

Fellépnek még: **Brothers Clemens**, amerikai komikus szerenádcés csengetyü-utánzók. **Rück Nándor**, a «**Bécsi Paulus**» elnevezéssel. **Petrovska** kisasszony német énekesnő. **Zacharovic** orosz hármas, orosz nemzeti ének- és táncztársulat. — Különösen felemlitendő: «**Camarski u Juchna**» Slavianskytól. — **Moser-család** tornász-csoport (7 személy). — Továbbá még csak rövid ideig lépnek fel a kitünő nyujtó-tornászok **Lockfort**, a kedvelt zene-bohóczok **Deltorelli, Sterson** kisasszony, **Menotti** kisasszony, **Ferenczy** kisasszony. 13060

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés márczius 4-diki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései márczius 4.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
Bánsági u	csendes	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Tiszavidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8 50	8.60	77	8.65	8.75
«	«	78	8·75	8.80	79	8 85	8.90
«	«	80	8 90	8.95	81	—.—	—.—
Pestvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8. 45	8.55	77	8.60	8 70
«	«	78	8·70	8 75	79	8 80	8.85
«	«	80	8.85	8.90	81	—.—	—.—
Fejérmegyei	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	8.50	8.60	77	8.65	8.75
«	«	78	8.75	8.80	79	8.85	8.90
«	«	80	8.90	8.95	81	—.—	—.—
Bácskai	«	74	8.25	8.35	75	8.40	8 50
«	«	76	8.50	8.60	77	8.60	8 70
«	«	78	8.75	8.80	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Magyarészakvidéki	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Rozs uj	csendes	—	70—72	8 10	8,30
Árpa «	szilárd	takarmány	60—62	6 55	6.90
« «	«	égetni való	62—64	7.10	7.90
« «	«	sörfőzdei	64—66	8.25	9 75
Zab «	szilárd	—	39—41	7 85	8.20
Tengeri uj	lanyha	bánsági	75	4·85	4·90
« «	«	másnemü	73	4.75	4 80
Köles «	lanyha	—	nélkül	4 70	4 85
Káposzta-repcze «		—	«	5 —	5 30
Bánsági repcze «	«	—	«	—.—	—.—

Gabona határidőre	Irányzat		100 kg ára pénz	100 kg ára áru
Buza	csendes	tavaszra	8.53	8.54
«	«	őszre	7.76	7.78
			—.—	—.—
Tengeri	«	máj.—jun.	4.90	4.92
«	«	aug.—szept.	—.—	—.—
Zab	«	Bpest szál.tavr.	7.91	7.93
«	«	« « őszre	5.97	6.—
Káp. repcze	«	aug.—szept.	12 1/4	12 [illegible]

100 kilogramm ára — Különféle termények	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	szilárd	Luczerna magyar	65.—	72.—
«	lanyha	Vörös	36.—	43.—
Repczeolaj	szilárd	Őszi, kétszer finomitott	44 —	44.50
Olajpogácsa	szilárd	Repcze	6 25	6.50
Disznózsir	lanyha	Pesti	54·—	54 50
«	«	Vidéki	—.—	—.—
Szalonna	«	M. Ia légensz. áru m. sz.	42·—	43.—
«	szilárd	Városi légensz.	45 50	46.—
«	«	« 3 darabos	46·50	47.—
«	«	Füstölt	51.—	52.—
Faggyu	szilárd	Olvasztott	31.—	32.—
Szilva	szilárd	Bosznjai hordóban 1888	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889 (Minőség 500 gr.)	15 75	16.10
«	«	« « «	17.25	17.75
«	«	« « «	24.25	25 —
«	szilárd	Szerbiai hordóban 1889	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889 (Minőség 500 gr.)	15 50	15.75
«	«	« « «	17.—	17.50
«	«	« « «	—.—	—.—
« határidő	csendes	Bosznjaihordó okt.-nov.	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889 (Minőség 500 gr.)	—.—	—.—
«	«	« « «	—.—	—.—
«	«	« « «	—.—	—.—
«	«	Szerbiai hordó okt.-nov.	—.—	—.—
«	«	« zsákban 1889 (Minőség 500 gr.)	—.—	—.—
«	«	« « «	—.—	—.—
«	«	« « «	—.—	—.—
Szilva-iz	kelem	Szlavonia 1889	21.50	22.50
«	«	Szerbiai	19.50	20.—
« határidő	szilárd	Szlavon. szept.-okt. 1889	—.—	—.—
«	«	Szerbiai «	—.—	—.—
Gubacs	—	Magyar Ia	—.—	—.—
«	—	Szerbiai	—.—	—.—
«	—	Bosznjai	—.—	—.—
Borkő term.	csendes	Fehér Ia	50.—	65.—
«	«	Vörös I.	50.—	65.—
Méz	szilárd	Nyers	27.—	28 —
«	«	Sárga, csurgatott	28.—	30.—
Viaszk	szilárd	Rozsnyói	120.—	121.—
«	«	Szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyha	Szesz nyers osztalékolt	12.50	12 75
«	«	Szesz-éleszt	15.25	15.75

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG		
Mag. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000 4%	103 —	103.30
« « « 10,000 4%	—.—	—.—
« papirjáradék adómentes 5%	99.—	99.25
Magy. 1876. keleti v. államkötvény aranyban 5%	113 50	114.50
1889. adóm. m. kir. áll. vasuti köl.s. aranyb. 4½%	117.50	118·—
1889. évi 4½%-os adóm. áll. vas. k. ezüstben id. elismerve 4½%	95·25	95.75
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	137.50	138.50
« « « 50 frt	137.50	138.50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	127 50	128 50
M. 4% adómentes Magyarorsz. földteherm. kötv. ideigl. jegy. 4%	88.70	89.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi 5%	104.60	105 50
Magyar országos jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt) 5%	98.75	99.50
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt) 5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt) 5%	99·—	100 —
Magyar kir. kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.-nov. 4 1/5%	8·.—	89 50
« « « febr.-aug. 4 1/5%	8·.—	89.50
« « ezüst kamat jan.-jul. 4 1/5%	88.25	88 75
« « « apr.-okt. 4 1/5%	88 25	88 75
Osztrák aranyjáradék adómentes 4%	109 50	110—
« papirjáradék adómentes 5%	101 25	101.75

Osztalék 1889-re	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
	Osztrák államadósság, kisorsolás 1854-ki 250 frt p. p. 4%	132 —	133 —
	« « « 1860-ki 500 frt ö. é. 5%	138·—	139.—
	« « « 1860-ki 100 frt « 5%	143 50	144 50
	« « « 1864-ki 100 frt «	174.—	176.—
	« « « 1864-ki 50 frt «	174.—	176.—
	A temes-bégavölgyi vizszabályozó-társulat 5%	100.—	100.50
	Pest város kölcsöne 1870-ből adómentes 6%	101.50	102.—
	« « « 1871-ből « 6%	103.—	104.—
	Budapest főváros 1880-iki kölcsöne adómentes 5%	100.—	101—
	Bolgár fejedelmi államvasuti zálog kölcsönkötvény 6%	110.50	111 —
	Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank 4%	36.50	37 50
	« « osztr. felülbélyegzéssel 4%	37.50	38·50
	Bécs város nyeremény-kölcsön 1874-ből	141.—	145.—
	RÉSZVÉNYEK		
	a) Bankok.		
	Angol-osztrák bank 100	—.—	—.—
10.—	Budapesti bankegyes. r.-társ. 100	134.—	134.50
3.—	Budapesti keresked. és iparb.-t r. 50	57.—	60.—
	Fiumei hitelbank 100	104.50	105.—
	Horvát leszámitoló bank 100	—.—	—.—
	Magyar általános hitelbank 200	347.—	347.50
	Magyar jelzálog-hitelbank 200	—.—	—.—
	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e. 100	158 25	158 75
	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 100	115·—	115 25
	Osztrák hitelintézet 160	315 80	316 —
43.50	Osztrák-magyar bank 600	933—	933.—
10.50	I. magyar iparbank 150	169 50	170.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank 500	877 —	880 —
	Sziszeki hitelbank 100	—.—	—.—
	«Unio»-bank 200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.		
	Bécsi biztositó társaság 200	175.—	178 —
	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság 200	290.—	295.—
	Első magyar általános bizt. társ. 1000	3460—	3470—
	Fonciére pesti biztositó intézet 100	81 —	82·—
	A «Lloyd» viszontbiztositó r.-t. 100	125 —	127·—
	Magyar-franczia biztositó társas. 200	—.—	—.—
	Pannonia viszontbiztositó társaság 300	1230—	1240—
	c) Gőzmalmok.		
—.—	Concordia gőzmalom 500	430—	435—
	Első budapesti 500	930—	940—
	Első pancsovai hengermalom 500	—.—	—.—
	Erzsébet-malom 300	310.—	312—
	Hengermalom 300	615.—	620.—
10.—	Lujza-malom 200	233 —	235.—
	Molnárok és sütők 160	415 —	420.—
	Pannonia 1000	710.—	720.—
12.—	Viktória 150	190 —	192.—
	d) Közlekedési vállalatok.		
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t. 100	117 —	125 —
	Alföld-fiumei 200	201.—	202 —
	Aradi és csanádi egyesült vasut 150	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ. 200	198.50	199,50
	Bátaszék-dombovári 200	199.—	200.—
	Budapest-pécsi vasut r.-t. 200	195·—	198.—
	Bpest-Szt-Lőrincz helyiérdekü v.-r.-t. 100	—.—	—.—
	« « « els. r. 100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r. 100	—.—	—.—
	Déli vasut 200	132 —	133 —
	Északkeleti vasut 200	183·—	191.—
	Erdélyi vasut 200	201.—	202.—
	Győr-sopron-ebenfurti vasut 200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut 200	159 —	160 —
	Magyar-galicziai vasut 200	194 —	195.—
	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi) 200	192 50	193 50
	Mármarosi sóvasut r.-t. els. r. 100	98·—	—.—
	N.-Kikinda-N.-Becskerek v.-u. els. r. 100	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut ar. 200	224 50	225·50
	Pécs-barcsi vasut 200	196 50	197.50
	Szamosvölgyi vasut t. els. r. 100	—.—	—.—
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb. 200	—.—	—.—
	Tiszavidéki vasut 200	—.—	—.—
	Taraczvölgyi vasut els. részv. 1888. jul. 1.	246.50	247.50
	Osztrák dunagőzhajózási társaság 500	—.—	—.—
	Pesti közuti vaspálya 200	393.—	395·—
	« « « élv. jegy 200	410.—	412.—
	« « « másodsorozatu 200	212.—	215.—
	e) Takarékpénztárak.		
50.—	Budapesti III. kerületi 50	—.—	—.—
	Országos központi 200	580.—	585.—
42.—	Pesti első hazai 1000	10206	10300
	Egyesült Budapest fővárosi 100	820.—	825.—
7.—	Magyar ált. takarékpénztár r.-t. 100	115.—	116.—
	f) Különféle vállalatok.		
	Alagut 105	164—	165.—
	Általános waggon-kölcsönző társaság 80	85·—	87.—
	Erdélyi pincze-egylet (Kolozsvárt) 100	—.—	—.—
	Északmagyarországi e. kőszénb. r.-t. 100	160·—	163.—
	Fővárosi Cassino-épület részv.-társ. 100	—.—	—.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda 150	240.—	242.—
	Könyvnyomda «Athenaeum» 100	460.—	463.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ. 600	1200—	—.—
	Pallas irodalmi és nyomdai rt. 200	190·—	192.—
	Fiumei m. rizshánt. és rizskeményit. 500	965.—	1000.
	Ganz és Társa vasöntőde és gépgyár 400	1430	1435
	Gschwindt-féle szeszgyár 200	415.—	418.—
20.—	Gyapjumosó és biz. első magy. 200	235.—	240.—
30.—	Kereskedelmi testület épülete 210	—.—	—.—
	Kőszén- s téglagyár (Drasche) 200	418 —	420·—
	Salgótarjáni kőszénbánya 80	474.—	476.—
	Gőztéglagyár, kőbányai 160	460.—	470·—
	Tégla és mészégető, ujlaki 200	170·—	174 —
	Magy. fegyver s lőszergyárrészv.-társ. 100	138 —	140 —
	Nemzetközi villamossági társaság	254 —	257—
	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ. 100	93 50	94 —
8.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü 100	166 50	167 —
	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár 200	223 —	226 —
40.—	Serfőzde első magyar 350	880.—	885.—
20.—	Sertéshizlaló 200	293.—	296.—
	Spodium és csontlisztgyár 200	175.—	—.—
5.—	Szálloda részvény-társaság 80	120.—	—.—
	Szállitási vállalat I. m.	—.—	—.—
	Szegedi szeszgyár és finomitó r.-t. 100	—.—	—.—
	Török bir dohány-egyedárus frc 250	108 —	109 —
	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t. 500	500.—	510.—

ZÁLOGLEVELEK	Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földhitelint. papirérték 5%	101·—	102.—
« « « 4½%	100.50	101.25
« « « 4%	96.75	97.25
« « ar. v. ez. 5%	119.—	120.—
« elzálogbank 5½%	102.50	103.—
« « 5%	101.—	101.50
« « 4½%	99.75	100.25
Magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%	98.50	99.—
Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5½%	101.50	102 10
« « 5%	101.25	101.75
« « 50½ évre 4½%	99—	99 50
Osztrák-magyar bank o. é. 4½%	101 75	102 25
« « 40½ évre 4%	100·—	100.40
« « 50 évre 4%	100 —	100.40
Pesti magyar kereskedelmi bank 5%	101.—	102.—
« « 5%	—.—	—.—
« « 4½%	—.—	—.—
Pesti magy. ker. bank községi kötv. 4½%	99.75	100.25
«Albina» takarék- és hitelintézet 6%	101.—	101.50
« « 5%	101.—	102.—
Nagyszeben földhitelintézet 5%	99 50	100.—
« « 5½%	101.—	101.50
« « 4½%	101.75	
« « 6%	103.75	
« ált. takarékp. 110 frt 5%	102.—	
Nezebeniá t. takarékp. 31½ év v. f. 110 ft. 5%	102.—	
« 40 év v. f. 106 f. 5%	102.—	
« III. kib. 5%	101.—	
Temesvári első takrékpénztár 5%	100.50	101.—
« « 4½%	100·—	100.50
« «	98·25	98·75
Magy. jelzálogb. nyer. kölcs. kötv. 4%	111.75	112.50
« osztr. felülbélyegzéssel 4%	111 75	112.50
« nyeremény-jegy	16.—	18.—
« osztr. felülbélyegzéssel	—.—	—.—
Osztr. földh.-int. dij kölcsön kötv. 3%	108·25	109.25
« kötv. nyerem. jegy	18.—	20.—
Pesti hazai I takp. e kib. kötv. 5%	99.75	100.25
« « 4½%	99·50	100.—
ELSŐBBSÉGEK		
Az «Adria» magy. tenger hajózási r.-társ.	105 —	110 —
Alföld-fiumei v. u. (v.-északi v.) 200 5%	96.50	97·—
« vasut 1874. kib.	96.—	98.—
Budapesti közuti vasp. társ. részlot 5½%	96.—	97.—
« « 4½%	—.—	—.—
Báttaszék-dombovár-zákányi e. 200 5%	99.75	100.50
Budapesti lánczhid 100 6%	103.50	104 50
Budapest-pécsi vasut 200 4%	99.50	91.20
Déli vasut 400/2000 márka 4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság 100/200 4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság 100 6%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya 200 5%	100.75	101.75
« (aranyb.) 200 5%	—.—	—.—
« 1000 6%	—.—	—.—
Lloyd és tőzsde-épület 100 5%	99.50	100·—
Magyar-galicziai vaspálya 200 5%	101·50	102 50
« « II. kib. 200 4%	102 —	103 —
« « ezüs	88·—	89 —
Al.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi) 200 5%	101.50	102 50
Magyar nyug. v. 1874. kib.	101.—	102 —
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	119.—	—.—
« « 1888 4½%	116.—	—.—
I. erdélyi vaspálya 200 5%	99.75	100 50
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany 200 3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut ezüstben 200 5%	102 —	103 —
« v. (eperjes-tarn.) 300 5%	—.—	—.—
« (osztr. vonal) 200 5%	—.—	—.—
« (m. v.) arany 200 5%	—.—	—.—
Kassa-Oderg. Els. rész.-kötv. 1889. ez. 4%	92.25	93.—
« « 1889. ar. 4%	114.—	115 —
« « oszt. vonal 1889. ez. 4%	95.25	96.25
Osztr.-magyar államvasut arany 200 5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka 4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 frc 3%	182.53	183.—
Tiszavidéki vasut 100 5%	—.—	—.—
Viktoria gőzmalom elsőbbs kötv. 150 5%	—.—	170.—
MAGÁNSORSJEGYEK		
Budavárosi sorsjegy	57.—	59 —
« osztr. felülbélyegzéssel	59.—	61 —
Keglevich sorsjegy	30 —	33.—
« osztr. felülbélyegzéssel	32.—	—.—
A «Jó sziv» egyesület sorsjegye	4 40	4 70
« osztr. felülbélyegzéssel	4.50	4.80
M. sz. korona orsz.-vörös kereszt egylet	12 —	12 50
« osztr. felülbélyegzéssel	12.50	13.—
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.	7 25	7.75
« osztr. felülbélyegzéssel	7 50	8 —
Az olasz vörös kereszt egylet	15 —	15 50
« osztr. felülbélyegzéssel	15.25	15.75
Osztrák hitelintézet	184.50	181 50
Osztrák vörös kereszt egylet	20 50	28 50
Pálffy sorsjegy	57.—	58.—
PÉNZNEMEK		
Császári királyi arany (vert)	5.57	5.62
Császári királyi arany (kör.)	5.46	5.51
Osztrák-magyar 8 forintos arany	9.43	9.48
20 frankos arany	9 43	9.48
20 márka	11.66	11.70
Török arany lira	—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi	58 30	58.50
Váltók árfolyama (látra) bank kláb		
Német bankpiaczok 100 márka 4%	58.35	58.55
Amsterdam 100 hollandi forintért 2½%	98 25	98.75
Brüssel 100 frankért 3%	—.—	—.—
Páris 100 frankért 3%	47.25	47.4[illegible]
Marseille 100 frankért 3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért 3½%	47 10	47.30
Zürich 100 frankért 3½%	47 10	47 30
London 10 font sterlingért 6%	119 50	120. —
Szentpétervár 100 rubelért 5½%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nouve ital. 6%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok:	
Magyar 4% aranyjáradék	—.—
« 5% papirjáradék	—.—
« általános hitelbank	347.—
« penzv. és leszám. bank	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	316.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murány	—.—
4% Földt. kötelezvény	—.—
Fiumei hitelbank	—.—
1889. 4½ Áll. vasuti kölcsön	—.—
1889. 4½ Áll. v. k. ezüst	—.—
Villamossági részvények	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott „szállitásra“.

	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előforduitkötések legalacs.	legmag.
4% magyar aranyjáradék	1890. márcz 15.	103.—	103.05	102.95	103.05
5% magyar papirjáradék	1890. márcz 15.	99 05	99.10	99 05	99 10
Magyar hitelbank	1890. márcz 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák hitelbank	1890. április 4	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut		—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	1890. márcz 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog hitelbank részvény II k	1890. márcz 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
4% földtehermentesitési k.	1890. márcz 15.	—.—	—.—	—.—	—.—
Rima-Murányi	1890. márcz 15.	—.—	—.—	—.—	—.—

Az osztrák-magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál 4%, zálogügyleteknél 5%.

Felfedezés! Nincs többé ASTHMA vagy huru és nincs többé köhögés, sem mellszorulás! Arany és ezüst érem által kitüntetve «hors concours» (versenyen kivül). Bővebb értesitést ingyen és bérmentve. Csak egyedül dr. Cléry Marseille (Francziaország) czim alá szives kedjen levelét czimezni. 12535

Arany érem Pécs 1888.

Kárpáti mellszörp köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut-inger és szamárköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. — Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpastillák. Ezen pastillák a magas Tátrán található gyógyfüvek és gyökerekből készülnek s elősegitik a mellszörp hatását. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti melltea. Szintén kitünő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknél. Egy nagy csomag 40 kr, egy kis csomag 20 krajczár.

Valódi minőségben kapható Kassán a készitőnél **Molnár Lipót** gyógyszerésznél. 12505

Budapesten: Török József gyógyszerésznél király-utcza 12., Debreczenben: dr Rotshnek V. Emil, Szegeden: Barcsay Károly, Pécs: Sipőc István, S.-A.-Ujhely: Buday Ákos, Pozsony: dr Adler R., Nyiregyházán: Lederer J., Eperjesen: Korn Vilmos, B.-Gyarmaton: Kanitz Ödön gyógytárában.

Pályázati hirdetmény.

A 23,000 lakossal biró Békés nagyközségben folyó évi május hó 1-sején lehetőleg elfoglalandó, szabad lakás és 400 forint évi készpénz-fizetéssel dijazott

második kisdedóvó állomásra

ezennel pályázat nyittatik.

A kellő okmányokkal felszerelt kérvények **folyó évi márczius hó 31-ik** (harminczegyedik) napjáig alulirotthoz beküldendők.

Kelt Békésen, 1890. február 28.

Dr Hajnal István,
iskolaszéki elnök.

13142

ORSZÁG-VILÁG.

Április-junius.

Az «Ország-Világ», e legnagyobb és legszebb magyar képes és szépirodalmi lap, mely **Benedek Elek** gondos szerkesztésében évről-évre nagyobb kedveltségnek és elterjedésnek örvend, az ujévvel fennállásának **tizenegyedik** évfolyamába lépett. Sokkal szebb mult áll e lap mögött, semhogy hangzatos programmra volna szüksége. — Az «Ország-Világ» rendes tartalma: egy **eredeti** és egy **forditott regény**, több **novella, tárcza,** ismeretterjesztő közlemények, élet- és jellemrajzok, közlemények s nők részére «**Nők Világa**» czimen egy gondosan szerkesztett rovat, melyben számos divatkép, divatlevél, háztartási, kertészeti teendők s egyéb nőket érdeklő apróságok vannak közölve.

Az «Ország-Világ» előfizetői évenkint **hat müvészi becsü fény- és szinnyomatu mümellékletet kapnak** s ezen kivül minden évben jelen meg külföldi képes lapok példájára egy rendkivüli **ünnepi szám**, melyet mig nem előfizetők csak **50 krért** szerezhetnek meg, **a következő évi uj előfizetők is ingyen kapják egész éven át.** Ilyen volt 1888-ban a **karácsonyi ajándékul szánt ünnepi szám, mely a képviselőház ötven iró tagjának arczképét közli s ugyanazok nagyérdekü dolgozatait, névaláirásuk hasonmásával.** Ilyen volt 1889-ben is a **karácsonyi szám,** mely **50 fiatal iró arczképét és szépirodalmi dolgozatát** tartalmazza. Ez utóbbit 1890-ben belépő előfizetők ingyen kapják.

Az április-juniusi negyedben **Abonyi Árpád «A rajongók»** és **Black William,** a hires angol regényiró «**A thulei herczeg-kisasszony**» czimü regénye közöltetik.

Tanitók és tanitónők 10 frt helyett 8 frttal fizethetnek elő az «Ország-Világ»-ra, melyet **8 frtért rendelhetnek meg az «Egyetértés» előfizetői is.**

A szerkesztőség nagy gondot fordit a **talány rovatra** is s a talánymegfejtő előfizetői közt hetenkint **értékes könyveket, zeneműveket, eredeti rajzokat** sorsol ki.

Az «Ország-Világ» könyvárusi uton is megrendelhető.

Mutatványszámok kivánatra ingyen küldetnek.

Előfizetési föltételek:

Egész évre	10 frt — kr.	Az «**Egyetértés**»-sel együtt rendelve:	
Félévre	5 « — «	Egész évre	28 frt — kr.
Negyedévre	2 « 50 «	Félévre	14 « — «
Egy hóra	— « 85 «	Negyedévre	7 « — «
Egyes szám	— « 20 «		

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság Budapesten.

A fekvő és álló, egy és kéthengeres szerkezetü

Ganz és Társa-féle szab. gázmótorok

előnyei következők:

Olcsó árak, kevés gázfogyasztás.

A tolattyuk elhagyása, ezért javitás csak nagy ritkán fordulhat elő, mely azonban igen egyszerüen eszközölhető.

Kevés helyet igényelnek. Járásuk nyugodt és egyenletes. 12648

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában kapható.

BOSZNIA és a HERCZEGOVINA

Uti rajzok és tanulmányok.

Irta

ASBÓTH JÁNOS.

Egy-egy kötet ára **3** frt **50** kr.
Egy-egy füzet ára **30** kr.

Előfizetés 10 füzetre bérmentes elküldéssel 3 frt

Tüdőbetegeknek.

Dr. Brehmer gyógyintézete Görbersdorfban.

Első tüdővészmentes éghajlat alatt 1854-ben alapitott **sanatorium**, terjedelmes, 6½ kilométernyi müutakkal ellátott parkkal. Diszes gyógyház (Curhaus) és villák a parkban. **Mérsékelt árak.** Ismertetéseket kivánatra ingyen és bérmentve küld: 12890

Die Verwaltung der Heilanstalt des Dr. Brehmer in Görbersdorf.

Bővebben Görbersdorfról lásd: Europäische Wanderbilder Nr. 34 und 35. Orell Füssli & Comp, Zürich. [illegible] Az intézet egyik orvosa, dr. Polyak, magyar.

Dr. LENGIEL FR. kir. szab. Svédhonra. **nyirfa balzsam.**

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfurjuk, emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szépitő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasitása szerint, balzsammá alakittatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor már másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balzsam kisimitja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifju arczszint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolitja a szeplőt, májfoltot, anyajeleket, orrverességet, bőratkát s a bőr minden más egyéb tisztátalanságát. Ára egy korsónak használati utasitással együtt 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi **Benzoe szappana** a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyengéddé s finommá teszis hivatva van, a balzsam hatását előmozditani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszertárban. Főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertárában Budapest, király-u. [illegible] **don, Ring 8.** gyógyszerésznél.

500 ARANYAT

adok annak, ki a

KOTHE-FOGVIZ

egy üvegének — ára 37 kr. — elhasználása után fogfájásról panaszkodik, vagy szája büzös marad.

KOTHE-FOGPOR

kitünő és gyorsan ható fogtisztitó szer, egy doboz ára 30 kr. — Kitünő, lágy és kemény **fogkefék** 30 és 50 krért ajánltatnak. 12424

Csak ezen védjegygyel ellátott üvegek valódiak. Hamisitásoktól óvakodni kell.

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában király-utcza 12.

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadó hivatalában kapható:

FRANCZIA-MAGYAR SZOTAR.

Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a franczia akadémia és a legjelesebb franczia szótár irók után.

3 nagy kötet füzve 10 frt, kötve 12 frt

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapesten, Kecskeméti-utcza 6.

JODKALI-SYRUP

Kitünő hatásu,

vértisztitó és vérjavitó-szer

orvosilag javalva 12763

minden családi öröklékenységből és vérmérgezésből származó bántalomnál. Különösen ajánltatik: **Syphilitikus bántalmaknál** és az ezek elhanyagolásából származó **utóbajoknál. Görvélykórnál** (scrophel), midőn **mirigydaganatok** és **beszűrődött görvélyfekélyek** vannak jelen. **Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus bőrkiütéseknél.** — Megbecsülhetlen szer: **köszvény és csúz, idegbántalmak, méhszenvi görcsök,** továbbá **máj- és lépdaganatok** ellen. **1 üveg ára 1 frt 20 kr.** — Központi szétküldési raktár:

Kovács Sándor gyógyszert. Nagy-Becskereken

Raktárak a következő gyógyszertárakban:

Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF Király-utcza 12-ik szám alatt. **Szeged:** Barcsay K., Keresztes S. **Arad:** Ring L., Rozsnyay M. **Temesvár:** Jahner K., Tárczay J. **Kassa:** Koráth F. **Debreczen:** Dr. Rotschnek E. **Pozsony:** Érdy J. **Győr:** Stadler M. **Sz.-Fejérvár:** Dieballa Gy. **Pécs:** Göbel K. **Ujvidék:** Grossinger K. Dimitrievics Cr. **Szabadka:** Décsy D. **Makó:** Gajzágó R. **Kaposvár:** Czollner V. **Várpalota:** Krosetz Gy. **Miskolcz:** Dr. Szabó Gy. **Szatmár:** Bossin J. **Pancsova:** Radda Fr. **Versetz:** Müller O. **Hódmező-Vásárhely:** Bernátsky K. **Eszék:** Dienes J. **Zágráb:** Kögl A. **Zimony:** Benkó Fr. **Belgrád:** Drasköczy K. **Bécs:** Mittelbach S. Hohermarkt 8. **Prága:** Fragner B. **Brünn:** Brichta S. **Lemberg:** Rücker S.

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, a compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

Legtökéletesebb csontlevélpapir
ADRIA
RIGLER JÓZSEF EDE
Ezen dobozok ára 1 frt. Kapható papirkereskedésekben és papirnagy-kereskedésekben.
BUDAPESTEN
Fiúm Kapható papirkereskedésekben.

Szőke Reneé.
Levél ment. 6490

Mindenségem
lassanként javul. Ama ügyben tégy valamit máshol. Irjál szerető csókoló Mimikének. 6491

A. B., A. Z., Ajánlat, A. 30, Argol órák, Diskrestio, D. G., E. B. C/v., Garantia, Guttenberg, Gépmester, H. 30. H., Mérnök, Mükertész, Szilárd, V. 1 czimek alatt levél van a kiadóban.

Csinos
keresztény szigorló-orvos, — oly vagyonosabb hölgy pártfogását kéri, ki őt pályája bevégzésében anyagilag segélyezné. Házasság nincs kizárva. Szives ajánlatok «Aeskulap lovagja» czimen a kiadóba kérjenek. 6489

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a hécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 13090

Eladó
nagyobb quantum hőtéhér mezei gyalog-paszuly vetőmag, 100 kilonkint czukkal, a homoródi vasut-állomáson 9 frtért. Gr. Haller János. Héviz. 13148

Lóheremag
arankamentes... 40 frtjával
Luczerna
francziа ... ... 80 frtjával
Répamag
külföldi 25 forinttól kezdve kapható
Haldek Ignáczné
Miskolczon. 12548

13092 **Csak valódi**
uraságoktól
levetett, legjobb karban levő legünomabb uri és gyermekruhák legolcsóbban kaphatók IV. ker., Egyetemtér 5. sz. az udvarban első bolt. Ugyanott ruhakölcsönző intézet.

Eladó
Erdélyben Nagyküllő megyében szép kastély, nagy terjedelmü park és gyümölcsös, malom, gazdasági épületekkel teljesen ellátott 1000 (1600□) hvld szántó, kaszáló és 1700 bold erdővel híró vasuti állomás és város mellett fekvő birtok. Alkuszok kizárva. Felvilágositást ad gróf Haller János p. Homoród-Héviz. 13147

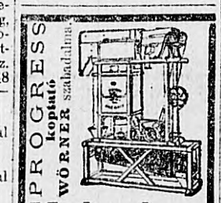

Malmok-nak
ajánljuk **malom-gépeinket, teljes malomberendezéseket, turbinákat** és **vizikerekeket** mint különlegességeinket. 12624
WÖRNER J. ÉS TÁRSA
malomépitészeti vállalat, gépgyár és vasöntöde
Budapesten, váczi-ut.

Egy elegans
selyem ripsgarnitura
és egy hálószoba valamint többféle szoba-diszek eladás miatt azonnal eladandó. Bővebet a kiadóban. 13022

BUTOR
részletfizetésre.
Egyház férfiak, földbirtokosok, hivatalnokok és katonatiszt, valamint önálló iparos urak részére mérsékelt árak mellett
Dósa Kálmánnál
Budapest, Erzsébet-tér 19. sz. I. em.
A t. cz. közönség kéretik vásárlás végett a részletfizetési osztályfőnökéhez **Gömöri F.** urhoz fordulni. 12028

Vizmentes ponyvák
minden tetsző nagyságban, fehér, fekete vagy sárgák, 50%-al olcsóbban, mint bárhol adatnak, **kölcsönképen is**, még pedig **fölötte jutányos feltételek** mellett kaphatók.
Zsákok
mindennemü terményekhez, **ujak, egy és többször** használtak, csodálatos olcsó áron
NAGEL ADOLF-nál
Budapest, Arany János-utcza 10. szám. 12514

STUMPF SÁNDOR
kocsigyáros
BUDAPESTEN.
Gyár: IX. liliom-utcza 8. sz. a saját házban. Raktár: Károly-körut 24. Ajánlja mindennemü, saját gyártmányu kocsik raktárát. Javitások legolcsóbban és leggyorsabban eszközöltetnek. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. 13097

Császár gyöngy-árpakása
hámozott lencse
zöld és sárga
czukor-borsó
gyöngy-sago
tapióca
elismert legfinomabb és legjobb gyártmány, 500 grammos dobozban, valamint 25 és 50 kg. zsákokban.
Árpakása és borsóhámozógyár.
Hirschfeld testvérek és társa
BÉCS. 12714
Csakis ismét eladóknak.

Véd- jegy.

SACK RUDOLF
eredeti gyártmányai egyaránt:
Mólymivelési és egyetemes ekék, kettős és hármas ekék, hegyi és szőlőekék, kapáló és töltögető ekék, acélfogu vasboronák, grubberek, extirpatorok, valamint sorvetőgépek, sik és dombos talajra, kapálógépek és minden talajmivelési eszközök csakis
PROPPER SAMU
váczi-körut 29. sz. a.
levő gazdasági gépüzletében szerezhetők be, hol azok mindenkor dus választékban tartatnak és mérsékelt árakon árusittatnak. 13039
Ugyanott kaphatók: minden másnemü gazdasági gépek és eszközök is, a legelső gyárakból, kitünő minőségben, jutányos árakon.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Lóheremag
arankamentes 36, 40, 45 frt.
Luczerna
arankamentes 70, 75 frt.
Répamag
valódi Obemdorfi 36 frt.
13151 Kapható
KLEIN VILMOS
magkereskedőnél,
Szatmáron.

2 szalon garnitura
és egy **ebédlő diván szőnyeggel** olcsón eladó. Czim a kiadóban. 13155

Igen finom butordarabok és más tárgyak olcsón eladatnak. V. sas-utcza 20. sz. 13038

Alkalmazást keres.

Intelligens
fiatal nő házikisasszonynak, vagy gazdasszonynak ajánlkozik. A háztartáshan jártas. Czim a kiadóhivatalban. 6492

200 forint
óvadék és jó bizonyitványokkal, bolti vagy irodaszolgai állást keres, egy 29 éves nős keresztény ember. Czim a kiadóban. 6483

Egy intelligens családból való, müvelt, középkoru özvegy,
házvezetőnőül,
vagy ehhez hasonló állásra ajánlkozik. Ép ugy hajlandó, nagyobb gyermekekhez, mint gondozó, nevelő, vagy anyahelyettes, állást vállalni. Az illető a magyar és német nyelvben egyaránt tökéletesen jártas. Ajánlatok «M. N. 13008» jegy alatt a lap kiadóhivatalához intézendők. 13008

Megbizható
fiatal ember kitünő és hosszas bizonyitványokkal, komornoki vagy ehhez hasonló állást keres, birja a magyar, német és tót nyelvet. Ajánlatok «D. 50» czimen a kiadóba kéretnek. 6486

Lakás és bérlet.

Krisztina városban
kiadó, egy szalon, hálószoba, nagy ebédlő, park használatával. Czim a kiadóban. 6418

Két csinosan
butorozott
I. emeleti utczai szoba, külön bejárattal azonnal kiadó hársfa-utcza 36., I. 21. 6475

Haszonbérbe
veszek egy 2000—3000 holdas, gazdasági épületekkel ellátott jó minőségü huza- és repczetermésre alkalmas, közvetlen vasut mellett fekvő, majorsággal kezelt birtokot. Ajánlatok Schreiber Vilmos, Kondoros u. p. M.-Berény intézendők. 6488

Butorozatlan
hónapos szoba, külön bejárattal keresztek, egyetem, müegyetem, károlykaszárnya és eskü-tér közötti területen. Ára 8—12 frt lehet. Ajánlatok a kiadóhivatalba czimzendők «B. U. 6484» sz. a.

Vétel.

3000—4000 holdas
jó talaju **birtok**, kastélylyal megvételre keresetik. Alkuszok kizárvák. Czim a kiadóban. 6454

Különféle.

Uraság,
ki birtokát nagy áron akarja eladni, illetve községgé átalakitani, s a pénzt részletfizetésekben is elfogadja, forduljon hozzám. Czimem a kiadóhivatalban. 6441

Superphosphatok.
szőlőtrágya komposiczió, párolt- és enyvtelenitett csontliesztek, szaruliszt tavaszi idényre — a növényi tápanyagok tartalmára való szavatolás mellett — legjutányosabb árakon kaphatók az **Első pesti spodium- és csontliszt-gyár részvény társulatnál,** Budapest, IX., külső soroksári-ut 9589. sz. a.
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetik. 13120

Teljes ellátás,
kivánatra kellemes időtöltés 1000 frt kölcsönadónak. Ajánlatok «Feltétlen biztositék» cz. alatt a kiadóba kéretnek. 6485

A PALLAS
irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában (Budapest, V. kecskeméti utcza 6) megjelent és ugyanott, valamint minden könyvkereskedésben kapható:
PETELEI ISTVÁN
AZ ÉN UTCZÁM
Elbeszélések. 1 kötet.
Ára füzve 1 forint 80 kr.

NARANCS és CZITROMOT
5 kilós kosarankint **1 frt 60 kr.** utánvét mellett küld fagymentesen csomagolva költségmentesen a **„Tengerre"** kiadóhivatala Trieszthen. 13143

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint kapcsolatban szolnoki üzletemmel és főkraktárommal
Budapest, kerepesi-ut sarkán 77. sz. alatt
a központi pályaudvarral szemben
szintén egy nagyobbszabásu
sirkőraktárt
nyitottam, melyben mindennemü **siremlék, gránit, syenit, porfir, porosz-sziléziai** és vörös márványból a legnagyobb választékban, gyári árak mellett kapható. Tiszta vésésért és aranyozásért kezeskedem. Számosb rendelésért esd tisztelettel
Binéter Manó
13153 **VII. korepesi-ut 77.**

Legujabb találmány a cs. és kir. kizárólag szab. bécsi
bajuszkötő
Liska Ede, fodrásztól,
Bécs, VII., Neustiftgasse 27. sz.
Ezen bajuszkötőnek az a jó tulajdonsága, hogy 10 perczenyi használat után reggel, meg a legbezontosabb bajusz is szép alakot nyer. Ára darabonként **50 kr.** Szétküldésnél 10 krral több. Külföldre legkevesebb 2 drb küldetik 1 frt 20 krért. Az összeg előleges beküldésénél (levélpecsetekben és) bérmentesen. **Ismét eladóknak árleengedés** 12706

MOLL SEIDLITZ POR
Csak akkor valódi, ha minden dobozon a sas és MOLL sokszorositott czége látható.
Sikeres gyógyhatás makacs **gyomor-** és **altest-bajoknál, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedés, májbajok, vértolulás, aranyér** és a legkülönfélébb **női betegségeknél.**
Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt.
Raktárak az ország minden jónevü gyógyszertáraiban.
Központi szétküldési hely:
MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitónál
Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.
Szétküldés naponta utánvéttel. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ
Csak akkor valódi, ha minden üvegen a védjegy és MOLL aláirása látható.
Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemü testfájdalmak és bénulásnál.
Burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belsőleg vizzel vegyitve hirtelen rosszullét, hányás, kólika és hasmenésnél.
Egy üveg pontos utasitással 90 kr.
Raktárak minden magyar gyógytárakban és anyagkereskedésekben.
Központi szétküldési hely:
MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitó
Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. 12426
Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

A „Pesti molnárok és sütők gőzmalmi részvénytársaság" t. cz. részvényesei a **folyó év márczius hó 16-án délelőtt 10 órakor** a malomépület helyiségében tartandó
XXI-ik rendes közgyülésre
czennel tisztelettel meghivatnak.
A tanácskozás tárgyát képezik:
1. Két részvényesnek választása a közgyülési jegyzőkönyvnek hitelesitésére.
2. A mérleg előterjesztése, az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság évi jelentése és a felmentvény megadása.
3. Az osztalék meghatározása.
4. Választás 2 igazgatósági tag helyébe, kik az alapszabályok 22. és 24. §§-ai értelmében ujolag megválaszthatók.
Jegyzet: Mindazon t. cz. részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kivánnak, felkéretnek az alapszabályok 16. §-a értelmében legalább is 3 hóval a közgyülés előtt saját nevükre átirt részvényeiket 8 nappal a közgyülés előtt a társaság pénztáránál nyugta ellen letéteményezni.
Budapest, 1890. február hóban. **Az igazgatóság.**
(Utánnyomat nem djaztatik.) 13150

A budapesti és bécsi katonakórházakban, valamint számos katonaorvednél nyert bőtapasztalat folytán, ezen orvostudor legmelegebben ajánlható.
Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat, sebeket, syphilis utókövetkezményeit elgyengült férfierőt, magzámlásokat, ösfájdalmas utóbajait, nőknél **fehérfolyást,** béteskenedzés nélkül **és bármely női** bajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket,** valamint ifjukori bűnök következtében beállott **ideg-** és ennek utókövetkezményeit a **légzőrendszerbajokat** gyógyit **15 évi katonaorvosi** tapasztalat után a legujabb **gyógymód** szerint alaposan és bizton sikerrel
Dr. KAJDACSY
volt **cs. kir. ezredorvos.**
Lakás: Budapest, V., Váczi-körut 4. sz. I. em bejárat a lépcsőnél.
Rendel délelőtt 1/2 10—4 óráig, este 7—8 óráig; nőknek u. m. férfiaknak külön be- és kijárat — külön váróterem. — Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik és gyógyszerekért is gondoskodva lesz. 12813

Fölülmulhatatlan a MÜLLER J. L.-féle
fenyőerdő-illat

a legkiválóbb orvosok által használva és ajánlva, **fertőzteleniti** és **tisztitja a levegőt, élénkiti a lélegzési szerveket, tehát nélkülözhetlen gyermek-beteg vagy bármely lakosztályban.** A Müller J. L.-féle fenyő-illat a fürdéshez használva, különösen jó hatással van az idegekre és a bőrre; azokat felfrissiti és üditi, ugyszintén mindennapi használatra mint mosdóviz-vegyülék. Ezen fenyőillatom kellemes illata és jótékony hatása által nagy kelendőségnek örvend, kitünő szobák illatozása és egyszersmind zsebkendő-illat is,

Üvegje 60 kr, 1 frt, 1·80, 3 frt és 5·50, hozzávaló porlasztó 30 kr.

kapható egyedül **MÜLLER J. L.** illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál **BUDAPESTEN**
Gyári raktár: Koronaherczeg-utcza 2. Gyár Rottenbiller-utcza 6.

MELROSE
Kedvelt és Elterjedt **HAJ RESTORER**
NEM hajfestőszer, nem piszkitja a bőrt sem a fehernemüt, lassankint adja vissza az ősz hajnak ifjukori szinét és udeségét. Egy üveg ára 2 f. 50.
Magyarországi főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógysz. Budapest, Király-utcza 12. sz
Kicsibeni eladás LUEFF M.-nél váczi-utcza 28. és LUEFF SÁNDOR váczi-utcza 22. sz. («Nemzeti szálló» épületében.)
12853

Nagy butor eladás!
Az utóbbi időben az üzlet pangása folytán butortermeinkben és raktárainkban óriási mennyiségü szilárdan dolgozott asztalos és kárpitos butor halmozódván fel, ennek következtében kénytelenek vagyunk készletben levő, legfinomabbtól a legegyszerübb kivitelü asztalos és kárpitos butorainkat az előállitási áron alól is eladni, mely kedvező alkalmat a n. é. butorvásárló közönség figyelmébe ajánljuk és kérjük, hogy mielőtt bevásárlásaikat eszközölnék ez olcsóságról magának meggyőződést szerezen; butoraink minőségeért kezességet vállalunk s valamint eddig ugy továbbra is főtörekvésünk mélyen tisztelt vevőinket lelkiismeretes kiszolgállatásban részesiteni.
PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI
hazai gyártmányu asztalos és saját készitményü kárpitos butortermei
Budapest, Koronaherczeg-utcza 11. I. em., zsibárus-utcza sarkán.
Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve. 12720

Előleges jelentés!!
Van szerencsénk ezennel a magas uraságoknak, a m. t. közönségnek, ugy a **szálloda tulajdonos uraknak** becses tudomására juttatni, hogy fővárosunkban, Budapesten, a jelenkor igényeinek és követelményeinek megfelelő a legujabb **angol szab. módszer szerint** egy
mechanikai
szőnyeg-kiporolási intézetet
összekötve **egy moly ellen való megóvási intézettel,** mindennemü **szőnyeg, szőrme, gobelin és kárpitozott butor részére,** egy kizárólagosan ezen czélra épitett gyári helyiségben alapitottunk.
A vállalat a nagy berlini szőnyeg kiporolási és megóvási intézet mintája szerint van berendezve, **mely ott a legnagyobb elismerésre talált.**
Hogy a vállalat a fővárosihoz méltón és az igényeknek megfelelően állittassék ki, költség és fáradtság nem kiméltetett.
Folyó év márczius hó 12-én működésünket megkezdjük, azon reménytől vezérelve, hogy a magas uraságok és a m. t. közönség a vállalatot teljes bizalmában fogja részesiteni. Mély tisztelettel
Az első magyar mechanikai szőnyeg-kiporolási és szőrme megóvási intézet.
Városi iroda: Erzsébet-tér 8. Edeskuty-féle ház.
Gyártelep: Hungária-ut 1749.
Telephon. 13100 **Telephon.**

Az 1888-iki nagy nemzetközi világkiállitáson Brüsszelben kitüntetett. — Diplom de société médecine de france, Diplom de société d'Hygiéne publique de Paris. — A nemzetközi hygien. kiállitáson Genfben a nagy ezüst éremmel, Párisban 1889-ben aranyéremmel lett kitüntetve.
Szenzációs találmány
Férfiak számára
Dr. Borsodi-féle cs. és kir. szabadalmazott **electro-metallicus készülék** a férfiui gyengeség (impotentia) gyógyitására. Éltetőleg hat a kimerült idegekre alkalmazása és gyógyszerek nélkül uj erőt és ifjui érzést kölcsönöz az erejevesztett szervezetnek. A készülék alkalmazása fölötte egyszerü.
Észrevehetetlen a testen való viselése, magában véve is elég a kivánt eredmény előidézésére.
Az impotens férfiut valamint bármily nagymérvü férfiu gyengeséget a legrövidebb idő alatt meggyógyitja.
Dr. BORSODI szabadalma
Budapest, Teréz-körut 4.
BÉCS, I., Kärtnerring 3. szám. 13052
Kimeritő brosürök kivánatra ingyen küldetnek.

Dr. Schipek cs. és kir. másodorvos-féle
fülolaj-
kivonat, mely biztos hatása miatt sok orvosi tekintély által évek óta elismertetett, nem veleszületett **siketséget** gyógyit, **nagyothallást, fülzugást** és minden külbetegséget azonnal megszüntet, használati utasitással 1 frt 50 kr beküldése után kapható **Török József** gyógyszerésznél Budapesten 12617

SZÁVOSZT ALPHONS
magkereskedése
BUDAPEST, Arany János-utcza 11
Árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve.
12964

Bécs „Hôtel Métropole"
Rizgstrasse. Franz Josefs-Quai.
Első rangu nagy szálloda.
szoba és terem (1 frttól feljebb) **személy-felhuzó,** el- és étterem min. 12 országbeli ujsággal, **„Egyetértés", pompás üveg-terem,** duna (Török és távirdai hivatal a szállodában. Szállodai omnibusz minden vasutpályaudvarban. Hosszabb idei tartózkodás mellett **mérsékelt árak.**
13136 SPEISER L. igazgató.

Öltöny-szövetek.
Peruvien és doszking a **főpapság** számára, szabályszerint előirt cs. és kir. **hivatalnoki egyenruha** szövetek, továbbá **hadastyán-, tüzoltó-, tornász- és uraságí inasok** számára,
tekeasztal és játékasztal posztók, **Loden,** vizmentes minőségü is, **vadászkabátokra. Mosókelmék. utazó-plaidek** 4—12 frtig stb. Mindez olcsóbban mint bárhol, s a mellett **legjobb és legtartósabb minőségben.**
Stikarofsky János Brünnben.
Ausztria-Magyarország legnagyobb posztó-raktára. **Minták** bérmentve. A t. szabómester urak részére a legtartalmasabb s legszebb **mintakönyvek.** 10 frton felül való utánvételi megrendelések bérmentve. Állandó 200,000 frtot meghaladó raktáromban, valódi **világüzletemben** természetesen sok **maradék** gyül össze, és mivel ezekről mintát küldeni lehetetlen, szivesen **viszafogadom** a megrendelt ilynemü **maradékokat,** és vagy kicserélem azokat, vagy a pénzt küldöm vissza. Maradékok megrendelésénél szükséges, hogy a szin, hosszuság és ár megadva legyen.
Levelezek magyarul, francziául, németül, lengyelül, olaszul és csehül. 12975

A KINCSEK KINCSE.
A nepszerü utmutató, a nemi betegségek és ezek észszerü kezelésehez czimü könyv már is **5-ik** kiadásban megjelent. Irta:
Dr. GARAI ANTAL
orv., sebész-, szem- és szülész-tudor, v. cs. k. osztály főorv.
A könyv volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.**
A Könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. II. A nemi élet éhredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakar (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A v. bujakór (syphilis). — VI. Fehérfolyás — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magzulamság. — IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitucziő.
A könyv kapható: **EISLER G. könyvkereskedésében,** Budapest, Andrássy-ut 49, vagy a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál Budapest, Király-utcza 1. — A könyv jól becsomagolva 1esz elküldve **1 frt** beküldése mellett bérmentve, vagy **90 kr** utánvét mellett.
A könyvben felsorolt betegségek ellen a szerző **Dr. GARAI ANTAL** rendel naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7—8 óráig lakásán Király-utcza 1. szám. 12888

Szabadalmazott
kézi szórvavető-gép
Eredeti franczia luczerna
Elsőrendü
magyar luczerna
Stiriai lóhere
Valódi
oberndorfi répa
Eredeti angol árpa
Magnak termelt honi árpa
Kanadai és Irbit zab
Angol, olasz és franczia perje
Bükköny és Muhar mag
Minden talajhoz fümag vegyületek
Tiszta fehér szaponária gyapju mosó por
Vizen uszó kocsikenőcs
Valódi oliva gépolaj
Vizhatlan
kautsukbör kenőcs
Vazelin bőr és fegyver kenőcs
legjutányossabban
Szávoszt Emil
termény-üzlete és vegyészeti gyára
Budapest, Mária Valéria-utcza 4.
Árjegyzék-minta ingyen és bérmentve. 12918

MAGYAR LEXIKON
az egyetemes ismeretek encyklopédiája,
16 kötet szöveg és 1 kötet (160) képmelléklet.
Ára füzve 48 frt, kötve 64 frt.
Kapható a PALLAS irodalmi és nyomd. r.-társaság kiadóhivatalában.

Köszönet nyilvánitás.
Képtelenek vagyunk mind azon barátunk és ismerősünknek, kik felejthetlen családfönk
Erdősi BAIERSDORF ADOLF ur
elhunyta alkalmából részvétüket nyilvánitották, egyenként köszönetünket kifejezni, bátrak vagyunk tehát ezen uton leghálásb köszönetünket nyilvánitani.
13152 *A gyászoló család.*

Matico-injectio
GRIMAULT & Cie PARIS
Matico levelekből készült ártalmatlan szer legrövidebb idő alatt gyógyitja a **titkos betegségeket,** mint **hólyaghurut,** kankó stb. még akkor is, ha az régi s elhanyagolt volna is. — **Egy** üveg ára 2 frt.
Matico-tokocskák
(Capsules matico)
a gyógyuláshoz nagy mérvben hozzájárulnak, a javulást gyorsitják. — **Fecskendők** minőség és czélszerüség szerint 1 frt, 60 kr, 35 kr és 25 kr. ugyszintén suspensoriumok mindig készletben.
Egy üveg ára 2 frt 50 kr.
Magyarországi főraktár **TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára Budapest, király-utcza 12.** 8928

Franczia folyékony
HAJFESTŐ
(Cromatique Parisien), 13144
melylyel minden hajat tetszés szerint 10 perez alatt állandóan **megfesthetni** fekete, barna vagy szőkére. Tulajdonsága: a szin állandó s a természetes szintől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerü. Ára 2 frt. A készitések (ecsetek, kefék stb.) 60 kr. — Főraktár: **Budapesten, Török József** gyógyszertára, király-utcza 12. sz.

SANTAL CLERTAN
CLERTAN SANTAL GYÖNGYEI.
A dr Clertan-féle santal-gyöngyök, melyek a párizsi orvosi fakultás jóváhagyása szerint készitvék tiszta santal olajat tartalmaznak vékony, átlátszó teljesen oldható és emészthető gelatin burokban.
Sokszorosan kipróbált gyógyitó erejük van a **hugycső gyulladása, hurutja és folyása** ellen s ezen betegségeket néhány nap alatt gyogyitják, akár frissen támadt akár régi a baj.
A dr Clertan-féle santal teljesen kiszoritotta a cubébát és copaivát s a fenti bajokat **befecskendés nélkül** egyedül képes meggyógyitani. Olcsósága — **egy üveg ára 1 frt 60 kr** — lehetővé teszi minden betegre nézve **a dr Clertan-féle santal-gyöngyök** megszerzését.
Minden üveg mellé használati utasitás van mellékelve, melyen dr Clertan névaláirása olvasható. 12662
Főraktár Magyarországban: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában. Budapest, Király-utcza 12.

Pserhofer J.-féle
gyógyszertár Bécsben
Singerstrasse 15. sz. „Zum gold. Reichsapfel".
Vértisztitó labdacsok ezelőtt **egyetemes labdacsok** neve alatt; ez utóbbi oly betegség létezik, melyben e labdacsok csodás hatásokat fényesen bebizonyitották.
Évtizedek óta ezen labdacsok általában igen el vannak terjedve, számtalan orvos rendeli azt, s alig akad család, melyben ezen kitünő háziszerből ne volna egy kis készlet.
1 doboz 15 labdacsesal 21 kr, 1 tekeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr, bérmentellen utánvét melletti megküldéssel **1 frt 10 kr.**
A pénz előleges beküldése mellett, bérmentes megküldéssel együtt 1 tekeres labdacs 1 frt 25 kr, 2 tekeres frt 2.30, 3 tekeres frt 3.35, 4 tekeres frt 4.40, 5 tekeres frt 5.20, 10 tekeres frt 9.20. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.)
Kéretik határozottan PSERHOFER J.-féle vértisztitó labdacsokat kérni s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felirás minden dobozon a használati utasitásban látható **Pserhofer J.** névaláirással el legyen látva és pedig **veres** nyomásban.
Fagy-balzsam, PSERHOFER J.-tól. 1 tégely 40 kr, bérmentes megküldéssel 65 kr.
Keskeny utiff-nedv, hurut, rekedtség, görcsköhögés stb. ellen. — 1 palaczk 50 kr.
Amerikai köszvény-kenőcs, 1 forint 20 kr.
Por lábizzadás ellen. Egy doboz ára 50 kr, bérmentes megküldés mellett 75 kr.
Golyva-balzsam, 1 üvegcse 40 kr, bérmentes megküldéssel 65 kr.
Élet-essenczia (prágai cseppek), megromlott gyomor, rosz üvegcse ára 22 kr. emésztés ellen. — Egy
Angol csoda-balzsam, 1 üveggel 50 kr, egy kis üveggel 12 kr.
Fiaker-por, köhögés stb. ellen 1 dobozzal 35 kr, bérmentes megküldéssel 60 kr.
Tannochinin-hajkenőcs, PSERHOFER J.-tól, a legjobb hajnövesztő szer. 1 szelencze 2 frt.
Egyetemes tapasz, STEUDEL tanártől sebek ellen jónak bizonyult háziszer. — Egy tégely 50 krajczár, bérmentes megküldéssel 75 kr.
Egyetemes tisztitó só, BULLRICH A. W.-tól. Kitünő háziszer nyei ellen. — Egy csomag ára 1 frt. megzavart emésztés minden következ-
Az itt felsorolt készitményeken kivül, valamennyi az ausztriai lapokban hirdetett bel- és külföldi gyógyászati különlegesség készleten tartatik, s minden esetleg raktáron nem levő czikk kivánatra pontosan s legjutányosabban beszereztetik.
Postai küldemények az összeg beküldése, nagyobb megrendelések nél utánvétel mellett a leggyorsabban eszközöltetnek. 12646
A pénz előleges beküldése mellett (legczélszerübben postautalvány mellett, a viteldij sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvétel mellett való küldésnél
A legtöbb elősorolt speczialitás kapható Budapesten, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, Király-utcza 12.

Nyomatott a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., Kecskeméti-utcza 6. szám.